

EVANGÉLIKUS Élet

*„Engedjétek hozzám jönni
a kisgyermekeket”*

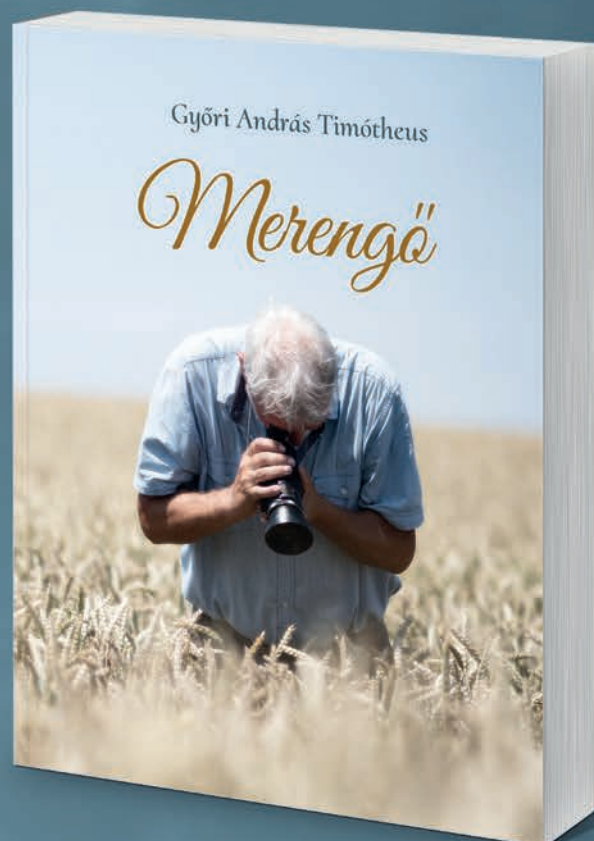
**Kérdések és válaszok
a konfirmációról és az úrvacsoráról**

MEGJELENT!

Győri András Timótheus

Merengő

2600 Ft

A fekete-fehér fényképek letűnt korszakának falusi világa elevenedik meg a lapokon az operatőr szerző szubjektív objektívén keresztül. Merengései során Győri András Timótheus emlékeket, életeseményeket idéz fel, amelyekben egy valódi „látó ember” végtelenül humánus, finom humorral átszőtt világszemléletének mélységei mutatkoznak meg.

www.lutherkiado.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8–17 óra között.

bolt.lutherkiado.hu • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

KÖZÖSSÉGBEN, KÖZELSÉGBEN

Idén a konfirmándusok és szeretteik számára a konfirmáció talán még inkább felértékelődött. Heteken át nem vehettünk úrvacsorát, nem lehettünk együtt igazi közösségekben, ám mindez most újra lehetséges. Egy világjárványos „bőjt” időszak után talán a konfirmációnak is sokkal nagyobb jelentősége van. *Thesaurus* rovatunk a konfirmáció hagyományáról szólva a jeles eseményre készült emléklapokból mutat be néhányat.

Nemrég lépett életbe egyházunk zsinatának rendelkezése a konfirmáció előtti úrvacsora lehetőségéről; a döntés háttéréről, a teológiai megfontolásokról és a gyakorlati következményekről kérdeztük az Evangélikus Hittudományi Egyetem három oktatóját.

Szívszorító, sokak számára elképzelhetetlenül nehéz körülmények között végez lelkészi és lelkigondozói szolgálatot Némethné Tóth Szilvia: a Szent László Kórház Gyermekhematológiai és Össejt-transzplantációs Osztályán, illetve a hozzá kapcsolódó Déméter Házban nyújt támogatást a beteg gyermekeknek és szüleiknek. Riportunkban az ő hivatását mutatjuk be, és egy fontos kezdeményezésről is szólunk.

Öröm, hogy még a pandémia idején is könyvelhettünk el sikereket. Rendkívül jó eredményekkel zárult, sok résztvevőt mozgatott meg az idei országos evangélikus hittanverseny. Közel ötszáz diák mérte össze a tudását a rendhagyó – online – módon rendezett vetélkedőn; a tapasztalatokról beszélgettünk Szidoly Rolanddal, a gyermek- és ifjúsági munkaág vezetőjével.

Evangélikus arcképcsarnok rovatunk ezúttal egy igencsak ellentmondásos embert mutat be: Bajcsy-Zsilinszky Endréről rajzol portrét Korányi András egyháztörténész-professzor.

Keresve sem lehetett volna jobb mottót találni a *Cantate* rovat írásának, mint a június 13-i két Útmutató-igét, amelyek az éneklésre és az imádságra irányítják a figyelmünket, sok énekelni-való ajánlásával. Élünk veled!

■ KÉZDI BEÁTA

Jegyzetben is az evangéliumot hirdetve

A rádióon keresztül sokak számára már szinte családtaggá vált, írásai az egyházi sajtóban közel húsz éve Krisztusra és az ő ügyére mutatnak – az *Evangélikus Élet* Írónád díjjal kitüntetett újságíróját, egyházunk rádiós szerkesztőjét, Stifner-Kóháti Dorottyát kérdeztük.

18. oldal

„Engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket”

Egyházunk zsinatának ez év április 1-jén hatályba lépett rendelkezése megnyitja a lehetőséget a megkeresztelt gyermekek számára az úrvacsoravételre. Hogy ez mit jelent teológiai, gyülekezetépítési szempontból, arról a téma szakértőitől kértünk tájékoztatást.

23. oldal

Konfirmációi emlékek

A protestáns egyházakban a konfirmáció az a gyülekezet részvételével zajló szertartás, amelyen a fiatal egyháztagok első alkalommal vesznek úrvacsorát, s a gyülekezet felnőtt tagjainak sorába lépnek. A jeles eseményt megőrkítő emléklapok történetéről szólunk *Thesaurus* rovatunkban.

31. oldal

TARTALOM

Forrás • Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Sággy Balázs	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Sikter János	6
Krónika • Hírek, tudósítások	7
Égtájéoló • Szemerei János püspök írása	14
Portré • Kimle Mária Emília kihozza diákjaiból a fizikai maximumot	16
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	17
Interjú • Beszélgetés az Írónád díjjal kitüntetett Stifner-Kóháti Dorottyával	18
Evangélikus arcképcsarnok • Bajcsy-Zsilinszky Endre emlékezete	20
Jegyzet • Lengyel Péter látta a lelket is: Lélekkel festett	22
Fókusz • Kérdések és válaszok a konfirmáció előtti úrvacsoráról	23
Riport • „Vendégségben” Némethné Tóth Szilvia lelkigondozónál	26
Jegyzet • Trianon 101 szubjektív – Nagy Zoltán írása	28
Cantate • Az éneklés hivatás	29
Múltidéző • Elég néked az én kegyelemem – Kötet Fónyad (Fuchs) Pál életéről	30
Thesaurus • Konfirmációi emlékek	31
Gyermekeknek • Füller Tímea rovata	34
Krónika • Hírek, tudósítások	37
Forrás • Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Malik Péter Károly	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Makoviczky Gyula	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Dr. Simon Ernő fellebbviteli főügyész – Debrecen. Büszkeség és megnyugvás evangélikusnak lenni! Gyülekezetünk igyekszik láthatóan evangélikussá válni, azaz nemcsak saját köreinken belül, hanem a világi sajtóban, közéletben is próbálunk aktívan részt venni. Realista emberként sokáig nem tudtam elfogadni a krisztusi test megjelenését az úrvacsorában. Többek között Wigner Jenő és Szent-Györgyi Albert Nobel-díjas tudósaink videófelveleleit hallgatva – akik meggyőződéssel nyilatkoztak a hitükről – döbbsentem rá, hogy vannak dolgok, amikre nem tudunk választ adni, csak elfogadni. Rájöttem, hogy az úrvacsoravétel rendkívüli esemény.

Korunkból leginkább a szeretet és a bizalom hiányzik. Krisztus-hívóként lehetőségünk van a keresztényi szeretet gyakorlására. Ez azt jelenti, hogy felvállaljuk a kockázatot, bizalommal közelítünk, és megnyílunk embertársaink felé. Ha megismerjük a másikat, és valóban szeretettel fordulunk hozzá, akkor életünkkel is hirdetjük az Urat. A Bibliát olvasva támogatást és biztatást kapunk ehhez.

Édesanyámnak az első munkanapomon elhangzott figyelmeztetése – „Fiam, soha ne felejtse el, hogy az akta mögött ember van!” – végigkíséri szolgálómat. Döntéseimnél figyelembe veszem, hogy miért követte el valaki a bűncselekményt. A törvényt ezáltal össze lehet hangolni az emberséggel.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Történelmi emlékhely lett a Deák téri

Insula Lutherana. A Nemzeti Emlék- és Kegyeleti Bizottságnak, valamint a Nemzeti Örökség Intézetének támogatásával a magyar kormány május 22-i hatállyal a történelmi emlékhelyek közé emelte a Budapest V. kerületi, Deák téri Insula Lutheránát – az evangélikus templomot, gimnáziumot és múzeumot –, a kiskőrösi Petőfi Emlékmúzeum és Szülőházát, a monoki Kossuth Emlékmúzeumot, a Zrínyi-útvár romjait, egykori területét (Őrtilos, Somogy megye) és

a Nógrád megyei romhányi csatamezőt [itt zajlott a Rákóczi-szabadságharc utolsó jelentős ütközete 1710-ben – a szerk.].

Forrás: Nemzeti Örökség Intézete

ORATIO OECUMENICA

Szerető mennyei Atyánk! Bűnbánó szívvel állunk meg előtted. Te megmutattad nekünk, mi a jó, mi sokszor mégis azt mondjuk rá, hogy rossz. Világosságod sokszor elvakít, mi mégis sötétségnek látjuk. Hiába érzünk édeset, sokszor mégis keserűnek gondoljuk.

Megvalljuk: nem alázatosan, levetett saruval közelítettünk feléd, mert töredékes ismeretünk akadályoz a helyes megítélésben. Képzelt okosságunkban, vélt bölcsességünkben még az igazság mércéjét sem látjuk tisztán.

Könyörülj Istenünk! Adj alázatos, bölcs szívet, hogy még időben észrevegyük, ha vétkezünk. Segíts, hogy haragod miatt ne felperzselt tarlóként éljük mindennapjainkat, hanem bőven termő gabonatóblaként. Ne tűzre vetett, száraz széna legyen az életünk, hanem másokat tápláló eledel. Ne a gyökerét vesztett növényhez hasonlítsunk, hanem a jó földből táplálkozó, egészséges növényhez.

Szeretetedben bízva könyörgünk, nehézségeinkben, próbatételeinkben is légy velünk. Állj az elesettek, a bajban levők mellé. Nyisd fel szemünket, hogy meglássuk a nehézségekkel küzdőket. Indítsd szívünket a rászoruló felkarolására. Szentlelked erejével mutass bizonyosságot a kételkedőknek. Gyógyítsd a betegeket, erősítsd a hozzád készülőköt, vigasztald a gyászolókat.

A nyári szünetben adj pihenést a pedagógusoknak, óvd gyermekeinket. Óvó szereteted vigyázza a nyári táborokat, a családi nyaralásokat, kirándulásokat.

Kérünk, adj bölcsességet hazánk és a világ politikusainak, hogy döntéseikben a lehető legjobb utat válasszák.

Könyörgünk teremtett világodért. Ránk bízad a tökéletes kincset, hogy óvjuk, vigyázzuk, gyarapítsuk, de mi sokszor épp az ellenkezőjét tesszük. Bocsásd meg nekünk, hogy nem vagyunk jó gazdái.

Kezedbe tesszük életünket. Áldj meg minket! Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 2. VASÁRNAP – ÉZS 5,20–24

Isten jajkiáltása

Nincs új a nap alatt. Jaj a másokat megvezetőknél! Jaj az önimádóknak! Jaj a részegeseknek! Jaj a megvesztegethetőknél!

Ezek a fenyegető prófétai szavak, jajkiáltások jóval Krisztus születése előtt íródtak. Adja magát a kérdés, hogy történt-e egyáltalán valami változás az Ézsaiás kora óta eltelt kétezer-hétszáz évben. Nos, ezen a téren szemmel láthatóan semmi. A korrupció, a tömegeket manipuláló hazugság, az önimádat, az élvezetek hajszolása átszövi a mai ember életét is.

Mindent elhiszünk. „Jaj azoknak, akik azt mondják, hogy a rossz jó, és a jó rossz...” Ennek a fajta hazugságnak az abszurditása, lehetetlensége különösen szíven találhat minket. Hogy is mondhatnánk a jóra, hogy rossz, és fordítva? Ez olyan, mint az a sokak által ismert Monty Python-jelenet, amelyben a vevő ingerülten viszi vissza a nemrég vásárolt papagájt az állatkereskedésbe azzal a panasszal, hogy halott madarat adtak el neki. Az eladó először azzal védekezik, hogy az állat (a kék norvég) nem pusztult el, hanem csak pihen, utána pedig váltig dicséri, milyen szép színes a tolla. A vevő ettől egyre ingerültebb lesz, de végül nem sikerül érvényt szereznie az igazának.

Ez a groteszk humor (mint általában mindenféle humor) a valóságunk állít tüköröt. Pontosan így hitetik el velünk sokszor, hogy a rossz tulajdonképpen nagyon jó. Az egészségtelenből sokat kell enni, és akkor látványosan jobban leszünk tőle. Az erkölcstelenség valójában szép, és csak a korlátolt, kicsinyes emberek ellenzik. Az ilyenfajta modern (ősi) hazugságokból egy egész könyvre valót lehetne összeírni. És mégis működnek.

Ha az embereket a megfelelő eszközökkel manipulálják, akkor lényegében bármit el lehet velük hitetni. Ha kellően sokszor, hangosan és nagy betűvel ismételtetik, idővel elhiszük, hogy a keserű valójában édes.

Átcímkezve. Emlékszem, milyen nagy botrány volt, amikor néhány éve kiderült, hogy a lejárt, fogyaszthatatlanná vált termékeket egy nagy áruházban átcímkezték, és úgy adták el. Manapság nem azért nem hallunk ilyet, mert nem történnek hasonlók,

”

hanem mert már megszoktuk – nincs hírértéke. Elég, ha a rosszra, romlottra ráírjuk, hogy jó és finom, és az emberek máris viszik, mint a cukrot. Az elpusztult papagájról is elég, ha határozottan azt mondjuk, hogy él, és szépen dalol, sokan nyilván azt is el fogják hinni.

Stabil alap. A pandémia túlságosan hosszúra nyúló időszaka különösen is kedvezett a féligazságok és álhírek gyártásának. A tízmillió szakértő országában a józan ész és a valós tudáson alapuló tények sokszor szenvedtek vereséget. A hazugság és a

manipuláció sodrásában tényleg csak egyetlen fogódzkodónk maradt: Isten Igéje.

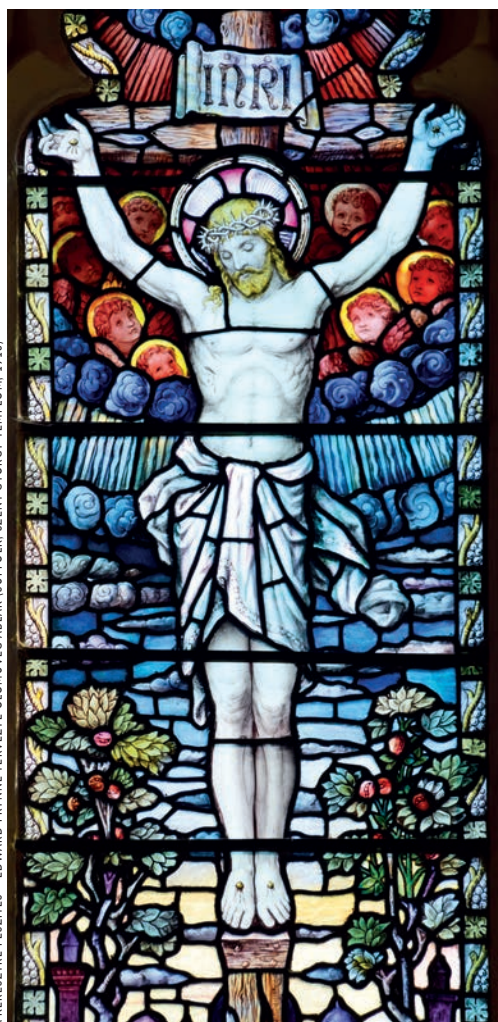
Nem olyan könnyű megvezetni, manipulálni azt, aki a Bibliával a kezében és Krisztussal a szívében jár a világban, akinek Isten szava, az ige jelenti a szilárd alapot, amely kőszájként megáll. Aki ilyen alapra tud helyelkedni, azt nehéz kibillenteni az egyensúlyából.

Jajszó után boldogmondás. Az utolsó isteni jajkiáltás, a fájdalom panaszos szava Jézusból szakadt fel, mielőtt a kereszten kilehelte a lelkét. Magára vette bűnünk minden következményét azért, hogy kiszabadítson minket az ítélet állapotából.

Bár korábban ő maga is emlékeztetett a megtérés egyre sürgető szükségére, a Golgotán megmutatta, hogy őbenne nem a fenyegető, ítélő Ige lett testté, hanem Isten kegyelme, élénk jövő szeretete. Isten jajkiáltása benne az emberért aggódó, értünk küzdő atyai szóvá, boldogmondássá szelídült.

Boldog, aki hallgatja és meg is tartja, megéli és hirdeti a Jézusról szóló örömhírt. Annak nincs már félnivalója.

■ SÁGHY BALÁZS

A KERESZTRE FESZÍTÉS - EDWARD PRYNNNE TERVEZTE ÓLOMÜVEG ABLAK (SUFFOLK, SZENT GYÖRGY-TEMPLOM, 1913)

Imádkozzunk! *Uram, hálát adok neked, hogy évezredek óta készíted a megváltás útját a bűn rabságában vergődő ember számára. Köszönöm, hogy személy szerint előttem is megnyitottad ezt a hozzád vezető utat. Kérlek, adj hitet, tisztánlátást, hogy ne a hazugságok, az önimádat, az élvhajzászás hassák át a gondolataimat, hanem a te igéd fényében tudjak Krisztus követésének útján megmaradni. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (június 13.) *Szenved-e valaki közöttetek? Imádkozzék! Öröme van-e valakinek? Énekeljen dicséretet!* Jak 5,13 (Zsolt 13,6b; Lk 14,[15]16–24; Ef 2,[11–16]17–22; Zsolt 13) Ezen a héten járjuk körül az imádság lehetőségét! Jakab apostol látta az emberek életét, szenvedéseit, de örömeit is. Ezekkel az érzésekkel sokszor nem tudnak mit kezdeni az emberek. Azt mondja az apostol: imádkozz! Imádságban legtöbbször kér valamit Istentől az ember. Ez az egyik „véglet”, hogy szenvedésben, vagy ha hiányt szenvedünk valamiben, kérünk. Az imádság másik formája, a másik „véglet”, ha örömünk van, ha megelégedettek vagyunk, Istent dicsőítő imádságot mondhatunk. A tíz leprás történetében láthatjuk mindkét „végletet” (Lk 17,11–19). Milyen esedezve kérték Jézustól a segítséget mindannyian, bár csak egy ment vissza köszönetet mondani, Istent dicsőíteni...

Hétfő (június 14.) *Ne veszítsétek el tehát bizalmatokat, amelyek nagy jutalma van.* Zsid 10,35 (JSir 3,25; Péld 9,1–10; ApCsel 9,1–9) Az imádsághoz hitre, Isten iránti bizalomra van szükségünk. Sokan gondolják azt, hogy az imádkozó ember egyoldalú beszélgetést folytat. Olyanok gondolják ezt, akik talán imádkoztak már, de Isten válaszát nem kapták meg, vagy nem úgy kapták meg, ahogyan gondolták, így azt a következtetést vonták le, hogy ennek nincs is értelme. A hívő, Istenben bízó ember nemcsak azt tudja, hogy az Isten meghallgatja őt, hanem azt is tudja, hogy mindenkire, a hitetlenre is van gondja. Jézus madarokról szóló példázatát így is érthetjük: nincs hitük, mennyei Atyátok mégis eltartja őket, hát még azt, akinek egy kicsiny hite van! Ez a hit, ez a bizalom nem marad jutalom nélkül.

Kedd (június 15.) *Az imádkozásban és a hálaadásban legyetek kitartóak és éberek!* Kol 4,2 (Zsolt 66,20; 2Móz 2,11–15,[16–22]23–25; ApCsel 9,10–19a) Jézus minden helyzetben tudott imádkozni, de mondhatjuk azt is, hogy folyamatos imakapcsolatban volt az Atyával. Pál apostol imádkozásról, hálaadásról ír. Mintha ő is az imádság két „véglete” között gondolkodna. Az imádságnak bármely formáját is alkalmazzuk (kérő, közbenjáró, bűnvalló, bűnbánó, hálaadó, dicsőítő), ebben ne lankadjunk meg soha. Jézus is arra biztat minket, hogy szüntelenül imádkozzunk, ami igazából imádkozó lelkületet, folyamatos imakapcsolatot jelent.

Szerda (június 16.) *Kegyelemből van üdvösségetek!* Ef 2,5 (Zak 3,4b–c; Jn 4,5–14[15–18]; ApCsel 9,19b–31) Olykor az imádkozó ember bizonyos kérései nem teljesülnek. Jakab apos-

tol írja: „Vagy ha kértek is, nem kapjátok meg, mert [...] csupán élvezeteitekre akarjátok azt eltékoználni.” (Jak 4,3) Az imádság lehet hibás is. Az imádság egyik formája a bűnvalló ima: vagy konkrét bűn terheli a szívemet, vagy átérzem általában bűnös voltomat, és ezt vallom meg Isten előtt. Ebből következik az, hogy ha valamit meg is kapok mindabból, amit kértem az Atyától, azt nem azért kapom meg, mert megérdemeltem, hanem Isten végtelen kegyelméből. Ha pedig bűnös létemre üdvösséget kapok, ez a lehető legnagyobb kegyelem.

Csütörtök (június 17.) *Megízleltétek, hogy jóságos az Úr.* 1Pt 2,3 (5Móz 28,12a; Mt 15,29–39; ApCsel 9,32–43) A hívő szív érti meg, hogy Isten válaszol imádságainkra. Nem hagy magunkra minket bajunkban, bánatunkban, erőtlenségünkben. Sokszor megtapasztaltam, hogy frappánsabban, egyszerűbben oldotta meg Isten a problémáimat, mint ahogy gondoltam. Hányszor és hányszor nyugtázhattam a zsoltárossal, hogy „még nyelvemen sincs a szó, te már pontosan tudod, Uram!” (Zsolt 139,4) Kérnem sem kellett, és adott volt a megoldás. A hívő lélek újra és újra kóstolót kap abból, hogy jóságos az Úr.

Péntek (június 18.) *De hűséges az Úr, aki megerősít titeket, és megőrzi a gonosztól.* 2Thessz 3,3 (Zsolt 60,13; Jn 6,37–40[41–46]; ApCsel 10,1–23) A Miatyánkban ezt kérjük: „...szabadíts meg a gonosztól...” Jézus pontosan ismeri gyengeségünket, erőtlenségünket. Tudja, hogy a magunk erejéből képtelenek vagyunk a gonosszal szembeállni. Jézus Krisztusban Immánuélt kaptunk. Ez a név azt jelenti: „velünk az Isten”. Jézus feladattal bízta meg tanítványait, de ígéretet is ad nekik: hogy velük lesz minden napon a világ végezetéig. Ezt az ígéretét hűségesen tartja azóta is, hiszen Szentlelkét küldte, küldi hozzánk, az erőnek, a vigasztalásnak a Lelkét, aki Pártfogónk a gonosszal szemben.

Szombat (június 19.) *Jézus mondja: Tudjátok, hogy a népek felett zsarnokoskodnak fejedelmeik, és vezetőik hatalmaskodnak rajtuk. De közöttetek ne így legyen, hanem aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen a szolgátok...* Mt 20,25–26 (Mik 2,1; Jón 2,1–11; ApCsel 10,24–48) Jézus példaként áll előttünk. Az alázat, a szolgálatkészség területén is ő a legtökéletesebb példa. A Miatyánk kérései közül álljon előttünk ez: „...legyen meg a te akaratod...” Kérhetjük ezt akkor is, amikor nehéz helyzetben vagyunk, amikor egyéb kéréseinkkel szólítjuk meg az Urat, vagy amikor gyülekezeti, munkahelyi előljáróinknak vagy országunk vezetőinek a sorsát vesszük közbenjáró imádságban az Úr elé.

■ SIKTER JÁNOS

A vallási turizmus is lehet a misszió eszköze

Egyházi részvétellel újul meg a hazai idegenforgalom

FOTÓ: MAGYAR TURISZTIKAI ÜGYNÖKSÉG

Egyházak képviselői is ellátták kézjegyükkel a nemzeti turizmusfejlesztési stratégia megújulásáról szóló nyilatkozatot május 27-én a budapesti Várkert Bazárban. A hazai idegenforgalom hosszú távú fejlődését meghatározó elképzelés egyik kiemelt területe a vallási turizmus erősítése.

A Magyar Turisztikai Ügynökség sajtónyilvános eseményen tájékoztatta a nyilvánosságot a *Nemzeti turizmusfejlesztési stratégia 2030* megújulásáról. A dokumentum kidolgozásában részt vevő negyvenkilenc szakmai szervezet és több egyház (Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség, Magyar Katolikus Egyház, Magyarországi Evangélikus Egyház, Ma-

gyarországi Református Egyház, illetve a Görögkatolikus Metropólia) képviselői közös nyilatkozatot írtak alá az összefogásról, együttműködésük megerősítéséről.

A stratégiában – a vendéglátás, az egészségturizmus, az üzleti és konferenciaturizmus mellett – külön fejezet foglalkozik a vallási turizmussal. „Örülök, hogy aláírhattam ezt a fontos dokumentumot –

fogalmazott az esemény apropóján Fabiny Tamás, egyházunk elnök-püspöke. – Mi, egyházi vezetők nem egyszerűen abból indultunk ki, hogy a több mint egy éve tartó válság után ezt az ágazatot is újra lehessen indítani, hanem hogy abban minél hatékonyabban részt vehessenek az egyházak és a hozzájuk tartozó közösségi terek.”

Mint az elnök-püspök elmondta, a vallási turizmusról szóló fejezet szakmai anyagának összeállításához, így a célok és a vízió eléréséhez kapcsolódó alapelvek, valamint a fejlesztési irányok meghatározásához is elengedhetetlen volt az egyházak képviselőinek tapasztalata, szaktudása.

„A vallási turizmus missziója, hogy találkozási lehetőséget biztosítson Istenel, egymással és önmagunkkal. Gazdag vallási, történelmi és kulturális örökségünk megosztásával közösségeink és az egyének személyes testi, lelki és szellemi fejlődéséhez járul hozzá. Alkalmat ad arra, hogy a látogatók felfedezzék vallási és kulturális történelmünket, és átéljék, megtapasztalják ember és Isten kapcsolatát” – tette hozzá Fabiny Tamás. ■ V. J.

Az NTS2030 dokumentum öt stratégiai irányvonalat (ezek mentén pedig konkrét intézkedéseket) határoz meg, amelyek részletes iránymutatásként szolgálnak az intézkedési terv megvalósításához. Ezek a vallási turizmus népszerűsítése, az alapfeltételek, az élmények és a szervezeti feltételek biztosítása, valamint a nemzetközi események kiaknázása. A hazai egyházak alapvetően nyitottak arra, hogy vallási turisztikai célból bemutassák az általuk kezelt értékkincseket, ugyanakkor vannak korlátaik mind a kapacitás, mind a turizmusszakmai ismeretek terén. Kiemelt értékkincseik négy fő kategóriába sorolhatók: kegyhelyek, búcsújáró helyek, templomok és más imahelyek (százhatvannyolc helyszín); kolostorok és elvonulási helyszínek (húsz helyszín); zarándokutak és tematikus utak (nyolc út), illetve egyéb szakrális értékek (harmincegy helyszín).

Méltó kerete a szellemi munkának

Elhelyezték a Luther Otthon új épületének alapkövét

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa székházának telkén, Budapest XI. kerületében, a Magyar tudósok körútján május 21-én letették az új, százhusz férőhelyes Luther Otthon – Evangélikus Diákotthon alapkövét. Az újbudai épületben a régihez képest mintegy ötven százalékkal több férőhely áll majd rendelkezésre. Az új intézmény várhatóan 2022 szeptemberében nyitja meg kapuit.

A nagy múltú Luther Otthon 1908 és 1949 között fiúkollégiumként működött egyházunk budapesti székházában, az Üllői út 24. szám alatt, amíg a kommunista államhatalom be nem zárta. 1993-ban középiskolai fiúkollégiumként indult újra egy volt munkásörklantanyában, Budapest XIII. kerületében, a Vízafogó utcában. 1995-től főiskolai-egyetemi kollégium, 2000-tól felmenő rendszerben szak-kollégium indult az otthon keretei között, Luther Márton Szakkollégium néven.

TÖBB FORRÁSBÓL

A több mint egymilliárd-nyolcszázmillió forint értékű beruházást egymilliárd-kétszázmillió forinttal támogatta Magyarország kormánya, hatszáznegyvenmillió forinttal az Evangélikus Diákotthoni Alapítvány; az építési költségeken túl százmillió forinttal járul hozzá a Magyarországi Evangélikus Egyház a kollégium elindításához.

Az alapkö elhelyezésének alkalmából tartott istentiszteleten dr. Fabiny Tamás elnök-püspök hirdetett ígét és mondott áldást. Az alapkövet megáldó lelkészi karban jelen volt Barthel-Rúzsza Zsolt, a Luther Otthon – Evangélikus Diákotthon igazgatója, dr. Szabó Lajos, az Evangélikus Hittudományi Egyetem professor emeritusa, az igazgatótanács elnöke és dr. Fischl Vilmos evangélikus lelkész, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) főtákarca is.

Szintén ígével áldotta meg az alapkövet Grendorf Péter budapest-angyalföldi lelkész, a Luther Otthon lelkésze, Gombkötő Beáta, a Budapest Egyetemi és Főiskolai Gyülekezet egyetemi lelkésze, Keczkó Pál, a Budai Egyházmegye esperese, dr. Gáncs Tamás budapest-kelenföldi lelkész és Laczi Roland lelkész, a kollégium igazgatóhelyettese. A kimagasló színvonalú zenei szolgálatot Vékey

Marianna zongoraművész (MTVA) és Árvai Dániel, a Luther Otthon gazdasági vezetője nyújtotta.

A kormány képviselőjében dr. Orbán Balázs, a Miniszterelnökség parlamenti és stratégiai államtitkára, az egyház nevében Pröhle Gergely országos felügyelő mondott beszédet, és az egybegyűlték meghallgathatták az épület tervezőjét, Benczúr László Ybl-díjas építésszt – egyben a telken álló MEÖT-székház alkotóját – is.

Az alapköben elhelyezett kapszulában helyet kapott a jelen lévő vezetők által aláírt okirat, az *Evangélikus Élet* magazin aktuális, illetve a *Magyar Nemzet* napilap aznapi száma, valamint három-százötven forint.

ISTEN SEGÍTSÉGÉVEL GAZDAG TERMÉS

Fabiny Tamás elnök-püspök 2Kor 9,6 alapján hirdette az ígét: „*Tudjuk pedig, hogy aki szűken vet, szűken is arat, és aki bőven vet, bőven is arat.*” Az ige második fele a kollégium címerében szerepel latinul („*Qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus et metet*”).

A felsőoktatásban jól ismert *szeminárium* szóban a latin *semen* („mag, hajtás,

facsemete”) szó rejlik. Isten segítségével az elvetett magokból gazdag termés sarjad a hamarosan új épületbe költöző kollégium lakóinak életében is – az egyház, a nemzet és Európa javára. Sok anyagi, szellemi, lelki erőfeszítés tűnhet pazarlónak, ahogy Jézusnak a magvetőről szóló példázatából tudjuk, de a történet „csattanója” megtanít arra: ahol a mag jó földbe hull, ott sokszoros termést hoz – mondta Fabiny Tamás.

Ezek után a püspök felidézte Philipp Melancthonnak azt a levelét, amelyet 1537. október 7-én írt Nádasdy Tamás dunántúli protestáns főúrnak, és amelyben a reformátor éppen a plántálás metaforáját használja. Az irat tárgya a Pannóniában lutheri szellemben megvalósuló egyházi felsőoktatás. (Érdekesség, hogy e levelét az Üllői úti székházban őrzik, amelyben a Luther Otthon is működött.)

Fabiny Tamás felidézte a több mint százéves otthon történetét, kitérve a falai között zajló hitéletnek és a fiatalok társasági életének aspektusaira. Sok kiváló személyiség volt lakója az intézménynek, s éppen az öregdiákok tettek javaslatot 1992-ben arra, hogy az egyház indítsa újra a felsőoktatási kollégiumot. Most megadatik a lehetőség, hogy a volt munkás-őrlaktanyából új, erre a célra épülő házba költözzön az intézmény, és méltó környezetben folytassa a nagy hagyományt.

Végül a püspök aláhúzta: érdemes az ifjúságba, az egyházi, evangélikus felsőoktatásba befektetni. Ahogy az alkalomra választott, *A keresztény iskolák felállítása* című iratból választott Luther-idézettel is ezt támasztotta alá: puskákra, utakra, hidakra, gátakra sokat költ egy város a békesége érdekében – miért ne költenének ugyanennyit az ifjúságra is? „Adja Isten – zárta prédikációját Fabiny Tamás –, hogy a reménység, amely az alapkőletételkor a szívekben él, valóság legyen, s egykor az aratás bőséges legyen.”

Az alapkő okiratának szövegét dr. Szabó Lajos olvasta fel. A kapszula elhelyezése után az épülő új otthon tervezője, Benczúr László a személyes emlékeinek felidézésével kezdte beszédét: hetvenegy évvel ezelőtt édesapját nevezték ki az Üllői úti Luther Otthon igazgató lelkészévé. Noha az épület e funkciója az államosítás miatt hamar megszűnt, ám az az egyetemista közösség komoly, összetartó, hitben is összeforrott testvéri közösség maradt, és a fiatalok ezután is, egészen 1956-ig a lelkész édesapa lakásán gyűltek össze.

Az építész röviden összefoglalta a mostani munkálatok történetét is a négy éve kezdődött tervezéstől az alapkőletétel napjáig. A fiatalokhoz szólva elmondta: az egyház komolyan veszi, megbecsüli az ifjúságot, ennek szellemében épül az otthon is, hogy megadja mindazt a kényelmet, amely méltó kerete lesz szellemi munkájuknak.

A JÖVŐ ZÁLOGAI

Mi, magyarok miben vagyunk jók, mire építsük a jövőnket? – tette fel a kérdést beszédében dr. Orbán Balázs. Válaszában a miniszterhelyettes, államtitkár két fontos területet jelölt meg: saját ambíció, azaz a munka és a saját tehetség, azaz a tudás. Ezért a 21. századi sikeres magyar út

A felszólalók sorát Pröhle Gergely zárta. Az országos felügyelő a köszöntőjében felvázolta: döntő, hogy egy egyházi közösség hogyan viszonyul a modernitáshoz. Nem átvéve és magába olvasztva, mégis az adott korszakban kell megjelenítenie önmagát és Isten ügyét. Ebben az értelemben is mérföldkő ez az alapkőletétel. Az evangélikus egyház számára a felsőoktatási kollégiumok valóban a jövő zálogai – emelte ki –, modernitáshoz való viszonyunkat itt tudjuk igazán megfogalmazni.

Köszönetet mondott az országos felügyelő Barthel-Rúzsza Zsoltnak, aki állhatóságával igen sokat tett azért, hogy ez az épület megvalósulhasson. Szintén

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

munkaalapú és tudásalapú társadalomra épít. Szerencsés helyzet – mutatott rá –, hogy még a koronavírus-járvány előidézte válsághelyzetben is képes a magyar kormány arra, hogy soha nem látott mértékű forrásokat fordítson az oktatásra, a felsőoktatásra, tehetséggondozásra. Az egyházban folyó hitélet mellett az ahhoz szervesen kapcsolódó oktatás az új épület falai között azt a nemzetmegújító szerepet töltheti be, amelyet Magyarország kormánya is szeretne elvállalni – fogalmazott az államtitkár.

köszönetét fejezte ki Benczúr Lászlónak, aki azon építészek közé tartozik, aki pontosan érti: a terek kialakítása hatással van gondolkodásunkra, hitünkre, rendszertünkre, az Istenhez való viszonyunkra. Végül Holman Attilának mondott köszönetet, aki a cégével odaadó munkával és szeretettel tesz eleget egyházi megbízásoknak, valamint méltatta Szabó Lajosnak, az igazgatótanács elnökének és az otthonban szolgálatot teljesítő lelkészeknek az áldozatos munkáját.

■ – STIFNER-KÖHÁTI –

Ósatyák, próféták, apostolok, diakonisszák nyomán

Letették az új piliscsabai templom alapkövét

A Piliscsabai Evangélikus Egyházközség a Béthel Evangélikus Missziói Otthon területén álló, Baden-Württembergből származó fatemplomban tartja alkalmait. Az épület azonban eleredgett, és gombafertőzés is érte, amely helyrehozhatatlan károkat okozott. A felépítendő piliscsabai új evangélikus templom alapkövét pünkösdszombaton tették le egyházi és világi méltóságok jelenlétében.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A piliscsabai missziói otthon teljes épület-együttesének felújítására az utóbbi években koncepcióterv készült Krizsán András DLA Ybl-díjas építésznek, egyházunk építési és ingatlanügyi bizottsága tagjának az elképzelései alapján. A jelenlegi templom

szerkezeti sérülése miatt e tervből elsőként az új templom és közösségi tér valósulhat meg, a tervek szerint 2022-re.

A május 23-ai ünnepi alkalom istentisztelettel vette kezdetét. Az igehirdetés szolgálatát dr. Fabiny Tamás, egyhá-

zunk elnök-püspöke látta el, a liturgiában Keczkó Pál budai egyházmegyei esperes és Kézdy Péter helyi lelkész vállalt szerepet. Kántorként Valachi Bence (harsona) és Kalincsák Gergely (tenorkürt) működött közre.

„A végtelen Isten lakhat-e kőből és fából épített házban? – tette fel a kérdést 1Kir 8,29 alapján tartott prédikációjában Fabiny Tamás. – A válasz természetesen nem, és mégis igen. Hasonlóképpen nem tud alázkodni a kőbe és a fába, mint ahogyan az úrvacsorában a darab ostyába és a korty borba. A végtelen ott lehet a végesben.” Az elnök-püspök visszatekintett a gyülekezet történetére a Fébé-diakonisszák áldott munkájától napjainkig. Felhívta a figyelmet a kerítésre erősített molinóra is, amelyen a Béthel elnevezéssel kapcsolatos ige áll (1Móz 28,18–22). Mint mondta, a piliscsabai új evangélikus templom alapkövét már az Ószövetségben letette Jákób, aki az Istennek szentelt helyet Béthelnek nevezte el; „Piliscsabán az ósatyák, a próféták és az apostolok alapkövét fogjuk tovább építeni”.

Az istentisztelet után Pröhle Gergely köszöntötte az egybegyűlteket. Az országos felügyelő felidézte, hogy a jelenlegi templom Bolla Árpád evangélikus lelkész áldozatos munkája által kerülhetett Piliscsabára egy olyan időben, amikor az ajándékozó német gyülekezet nagyobb templomot épített. Most azonban azért kerül hozzánk egy orgona Németországból, mert sajnos kiürültek a templomok, lebontják őket. Pröhle Gergely hangsúlyozta: az új templom építésében ben-

A háromszázharminc négyzetméter alapterületű épület nem csupán szakrális, hitéleti alkalmak színtere lesz, hanem kulturális, közösségi eseményeket is befogadhat. A templomtér mellett két terem, teakonyha és mellékhelyiségek szolgálják majd ki nem csupán az evangélikus gyülekezet, hanem a város lakóit is, ezzel fontos új helyszínt teremtve Piliscsaba életében. A beruházás tervezett összköltsége mintegy háromszáznegyvenötmillió forint. Az új templom építését egyházunk önkölségvállalása és a hívek adományai mellett külső források teszik lehetővé. Az utób-

biak hetven százalékát az egyházunk és Magyarország kormánya közötti megállapodás alapján a Községi terek felújítása, gyülekezeti terek megújítása települések népességmegtartó erejének növelése érdekében elnevezésű program adja, harminc százalékban pedig az élő testvéregyházi kapcsolat révén a Bajorországi Evangélikus Egyház támogatja. A Béthel missziói központ területén álló további épületek – két szálláshely, illetve az étkező és a konyha épülete – felújításával kapcsolatban jelenleg folynak az egyeztetések.

ne van a gyülekezet, az egész piliscsabai közösség bizakodása, a keresztyén közösség megerősödése pedig reménység szerint az egész nemzetet áthatja.

Krizsán András építész a beszédében hangsúlyozta: az új templomot szerették volna jól látható helyre építeni, így született meg az az elképzelés, hogy a Széchenyi utca és a Szent László király útja kereszteződésébe helyezték. A bejárat előtt olyan teret, oszlopsort alakítanak ki, amely a közösségi beszélgetések alkalmas helyszíne lehet. Az épület az ókeresztyén hagyományokat követve görög kereszt alaprajzú lesz. „A templomba lépve majd megemelkedhetünk, mintha a szavak lábujjhegyre állnának, és az Isten beszélni kezdene velünk, amikor szavakat keres, hogy Igévé váljon, amikor köveket keres, hogy templom épüljön” – zárta mondatait a tervező.

A piliscsabai szörvány az utóbbi huszonöt-harminc évben erősödött önálló egyházközösséggé, a gyülekezetnek 2005 óta van saját lelkésze. Egy gyülekezet számára nincs nagyobb ajándék, mint hogy templomot kap. A piliscsabai közösség nem elég erős ahhoz, hogy egyedül építse fel, de elég erős ahhoz, hogy hálaival fogadja, és hogy az épület valóban templommá is váljon – mondta el visszatekintésében Mocsáry Dezső gyülekezeti felügyelő.

Világi részről Fürjes Zoltán, a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságának helyettes államtitkára, Csenger-Zalán Zsolt, Pest megye 2. számú választókerületének országgyűlési képviselője, valamint Farkas András, Piliscsaba polgármestere szólalt fel. Utóbbi kiemelte: az evangélikus templom tornya a gesztenye- és fenyőfák között fog magasodni, s azért is különösen jelentős a sarokra való helyezése, mert egy sarokra a katolikus s onnét még egy sarokra a református templom áll. A település Klotildiget nevű részén ezzel szimbolikusan is megvalósul az egyházak egymáshoz való közeledése.

A beszédek után Pröhle Gergely országos felügyelő a templom helyéről kivágott fa törzséből saját maga által készített ajándékot nyújtott át Kézdy Péter lelkész, Krizsán András építész, Gáncs Péter nyugalmazott püspök, a Béthel igazgatótanácsának tagja, Farkas András polgármester és Krámer György országos irodaigazgató részére, ezzel is jelezve annak fontosságát, hogy az építkezés során minden résztvevő egymással és teremtett környezetünkkel harmóniában végezze munkáját, kísérje az új templom elkészültét.

Az ünneplő gyülekezet a templom tervezett helyszínére vonult, ahol Fabiny Tamás püspök, Keczkó Pál esperes, Kézdy Péter lelkész, Szilák-Túri Krisztina lelkész és Gáncs Péter nyugalmazott püspök szolgálatával megáldották az alapkövet, s elhelyezték benne az alapító okiratot, valamint különböző emléktárgyakat. Az alkalom agapéval zárult, amelynek keretében Fabiny Tamás és Pröhle Gergely köszöntötte a hetvenedik születésnapját ünneplő Gáncs Pétert.

■ CSÚRY CSABA

Dunaújvárosi templom-évforduló

Gyülekezeti közösségekben ünnepelheték a dunaújvárosi evangélikusok május 23-án, pünkösdvasárnap templomuk felszentelésének huszonötödik évfordulóját. A Nagy Tamás Ybl-díjas építész tervezte csodálatos téglalaktos kettős feladatot tölt be: Isten hajléka és a város kulturális életének egyik központja is.

Az istentiszteleten Kondor Péter hirdette Isten ígését Jn 14,23–31 alapján. A Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke prédikációjában a Lélek világidegen békéjéről és Isten pünkösd-i hangszereléséről szólt.

Az igehirdetés után a Neopolis együttes szolgált, a vendégek köszöntése következett, majd dr. Baráth Károly gyülekezeti felügyelő és Reisch György templom- és gyülekezetépítő lelkész szólt az ünneplőkhez és a jubiláló confirmáltakhoz.

A jeles évfordulóra könyv is készült „Te voltál hajlékunk...” címmel, amelyet szintén az ünnepségen mutattak be. A záróimádságon a hittanosok szolgáltak. Az alkalom végén felavatták a templom nyugati falán elhelyezett emléktáblát, amely Hermann von Loewenich bajor püspöknek állít emléket a templomépítéshez nyújtott elévülhetetlen segítségéért.

A jelenlévők a templomban megtekinthették a hittanosok és a dunaújvárosi Jószolgálati Otthon lakóinak alkotásaiból nyílt, *Tervezzé a templomot!* című kiállítást. Az alkalom szeretetvendégséggel zárult.

■ – STERMECZKI –

LÁTVÁNYTERV: KRIZSÁN ANDRÁS DLA

A templom és a közösségi tér látványterve

Ülésezett az esperesi tanács

Hosszú hónapok után először találkoztak egymással személyesen is egyházunk esperesi tanácsának tagjai május 25-én Pápán. Az evangélikus templomban zajló felújítási munkák miatt – amelyeket természetesen szemügyre vettek – a város házába dísztermében üléseztek.

A megjelenteket a városi önkormányzat részéről Unger Tamás alpolgármester is fogadta, aki köszöntőjében megemlítette, hogy az egyik óvoda fenntartásának átvételével a helyi evangélikus gyülekezet komoly, a polgári keresztény gondolkodáshoz méltó feladat előtt áll. Áhítattal a házigazda esperes, Polgárdi Sándor szolgált, majd a résztvevők a közelmúltban elhunyt Balogh Éva lelkész és Varga György nyugalmazott esperes emléke előtt tisztelegtek. A város vendéglátását dr. Fabiny Tamás elnök-püspök köszönte meg, egyúttal összefoglalta az egyúttal főbb céljait is.

Az ülésen az esperesek megismertkedtek egyházunk állami támogatású fejlesztési projektjeivel, valamint a 2021–2027-es támogatási időszak lehetőségeivel. Előadást tartott dr. Hafenscher Károly, a zsinat lelkészi elnöke. Ő úgy fogalmazott, a zsinat a legfőbb döntéshozó szervként, akárcsak a helyi gyülekezetek, a teljes egyházat képviseli.

A folytatásban szó esett arról, hogyan készül az egyház a 2022. évi népszámlálásra, mit gondolnak az érintettek a lelkészi életpályamodellről, illetve arról, hogyan gazdálkodnak az egyházmegyék. A nap kötetlen beszélgetésekre, majd egy kis városnézésre is módot adott.

EvÉlet-infó

Fajsúlyos témák és döntések a zsinaton

Zárszámadás és költségvetés-módosítás, gyülekezeti és óvodafejlesztések, hitoktatói életpályamodell, egyházközségek mint önálló jogi személyiségek – e főbb napirendi pontok köré szerveződött a Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinata május 28-i tanácskozásának napirendje. A testület az előző, februári ülészakhoz hasonlóan ezúttal is online ülésezett.

„Isten egyenes utcájában járva végezzük feladatunkat” – erre az üzenetre futtatta ki nyitóáhitatát Gerlai Pál. Az *Útmutató* napi igéiből kiindulva a Tokaj és Környéke Evangélikus Egyházközség, illetve a Miskolci Ökumenikus Egyetemi Lelkészség – Evangélikus Egyetemi Gyülekezet lelkésze arról szólt: ahogyan az Úr számontartja, és soha nem hagyja magára az övéit, úgy fontos az is, hogy mi is tudjuk a ránk bízottak neveit.

Az első ülés egy új zsinati tag eskütelével kezdődött. Vancsai József ugyanis más közegyházi megbízatást kapott, így a helyére – a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület küldöttként – Honthegyi Zsolt lépett. A testület ezután dr. Andorka Rudolf születésének közelmúltbeli kilencvenedik évfordulója apropójából a zsinat rendszerváltás utáni első nem lelkészi elnöke emlékezett. „Élete, példája legyen számunkra is minta küldetésünk betöltéséhez” – fogalmazott beszédében dr. Hafenscher Károly, a zsinat lelkészi elnöke.

A zsinati tagok előzetesen írásban megkapták az előző ülészak óta beérkezett beadványokat, a lejárt határidejű zsinati határozatokról szóló ismertetést, Abaffy Zoltán nem lelkészi elnök tollából a zsinati elnökség beszámolóját, valamint a törvény-előkészítő, a teológiai és az ügyrendi bizottság beszámolóit. Szavazásra csupán az előző, XI/7. ülészak jegyzőkönyvének, valamint a mostani, XI/8. ülészak napirendjének elfogadása kapcsán volt szükség.

A második ülés témája egyházunk 2020. évi beszámolója és a 2021. évi költ-

ségvetés módosítása volt. Előterjesztőként Pröhle Gergely országos felügyelő és Csorba Gábor, az országos iroda gazdasági osztályának vezetője ismertette a fontosabb tendenciákat és a főbb számadatokat.

A zárszámadás kapcsán Pröhle Gergely kiemelte: a koronavírus-járvány úgynevezett vészhelyzeti tartalék létrehozását tette szükségessé. Ennek az összesen mintegy négyszázhatvankétfélmillió forintos keretéből 2020-ban oktatási, diakóniai és általános célokra együttesen mintegy kétszázharmincnyolcmillió forintot használt fel egyházunk. Az országos felügyelő felhívta a figyelmet az országos presbitérium azon döntésére is, melynek értelmében az egyházközségek gazdasági önállósodásának elősegítésére létrehozott alap révén elsőként a Tótkomlói Evangélikus Egyházközség kaphat százhuszmillió forint támogatást; ezt a gyülekezetnek tíz év alatt kell visszafizetnie. Külön hangsúlyozta azt is, hogy egyházunk százhatmillió forinttal járul hozzá a Luther Otthon – Evangélikus Diákokotthon épülő új kollégiumának elindításához.

Pröhle Gergely arra az örömteli fejleményre is felhívta a figyelmet, hogy az egyházunk és a magyar kormány közötti megállapodás immár „szárba szökkent” – az állam tavaly decemberben a 2020-ra és a 2021-re ütemezett támogatások összesen több mint kétmilliárd forintnyi összegét is átutalta –, és ennek nyomán országszerte sok terv és fejlesztés valósulhat meg az elkövetkező években. Ehhez kapcsolódóan az országos felügyelő arra kért mindenkit: igyekezzenek

A Magyarország kormánya és a Magyarországi Evangélikus Egyház között létrejött megállapodást az 1732/2020. (X. 30.) kormányhatározat rögzíti. Az ebben megnevezett fejlesztési feladatok megvalósításához – parókiák, illetve közösségi terek felújítására, óvodák létrehozására, bővítésére, fejlesztésére, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjára, felzárkóztatásának támogatására – 2020 és 2023 között összesen 10,96 milliárd forintot kap az egyház az államtól.

a beruházásokhoz saját forrásból is hozzájárulni, hogy „az egyház önállósága és a kívülről jövő támogatások egymással arányban legyenek”.

Miután Csorba Gábor ismertette a főösszegeket, a zsinat ötvenkét „igen” szavazat és egy tartózkodás mellett elfogadta egyházunk 2020. évi beszámolóját és 2021. évi költségvetésének módosítását.

A már említett, az állam és egyházunk közötti megállapodás óvodafejlesztésekre, illetve gyülekezeti beruházásokra vonatkozó részéről a harmadik ülés keretében hallhattak részleteket a testület tagjai. Előljáróban Krámer György, az országos iroda igazgatója rögzítette: a parókiák és a közösségi terek felújítása kapcsán a projektek megvalósítói maguk a gyülekezetek, az iroda ezen beruházások során segítőként van jelen. Ehhez együttműködési megállapodást kötnek az egyházközségekkel, hogy mindenki számára egyértelmű legyen, kinek mi a feladata, felelőssége. Az óvodafejlesztésekért pedig az országos egyház felel; a végrehajtást az Evangélikus Fejlesztési Iroda koordinálja.

A konkrétumokat Ficzeré Ilona, az országos iroda építési, ingatlanügyi és

”

A következő években összesen tizennégy helyszínen valósul meg óvodafejlesztés; ez huszonkilenc új csoportot, körülbelül hatszázhatvan új férőhelyet és száz új munkahelyet jelent.

ez huszonkilenc új csoportot, körülbelül hatszázhatvan új férőhelyet és száz új munkahelyet jelent.

Részben a tájékoztatókból, részben a kérdésekre adott válaszokból kiderült: a parókiák és a közösségi terek felújításánál a gyülekezetek saját elképzelései, terveik dominálnak, a beruházások tartalmát és célját az egyházközségek maguk határozták meg. Pröhle Gergely országos felügyelő reményét fejezte ki, hogy a felújításokhoz aktív gyülekezeti élet társul majd, és az egyháztagok maguk is részt vesznek a munkában. Krámer

tanszékvezetője, a hittanstratégiai munkacsoport vezetője az előterjesztésében a hitoktatói életpályamodell 2017-es bevezetése óta eltelt időszakot értékelte, egyúttal pedig a hitoktatással kapcsolatos feladatokat is áttekintette. Beszámolójából, illetve a hozzászólásokból kitűnt, hogy bár az életpályamodell – egyelőre – a főállású hitoktatókra koncentrál, mihamarabb szükség lesz nagyobb figyelemmel fordulni az óraadók felé is, akik országsszerte körülbelül ötezer diákot érnek el. Hosszú távon mind a szakfelügyelet, a mentorálás rájuk való kiterjesztése, mind a bérek rendezése elengedhetetlen ahhoz, hogy kellőképpen vonzó legyen ez a hivatás, és elég pedagógus álljon majd rendelkezésre e szolgálat elvégzéséhez.

Az észrevételekben hangsúlyosan jelent meg az a gondolat és tapasztalat, hogy a hitoktatás igen gyakran egyúttal a misszió terepe is, hiszen sok családdal csak a hittanórák révén, a gyerekeken keresztül tudják tartani a kapcsolatot a lelkészek. Az a megjegyzés is elhangzott, hogy a pandémia miatt a lelkészek az óvodákban nem lehettek jelen – kérdés, miképpen fog ez meglátszani az iskolába lépéskor: hány elsős tanuló esetében válassztották az evangélikus hittant.

A legtöbb hozzászólás az ötödik ülés témájához érkezett. Előterjesztésében Aradi András esperes, a zsinat lelkészi alelnöke is ismertette azt, ami aztán az előkészítő, elvi vita során is kidomborodott. Az ekklézsiológiai, spirituális egység és az önkormányzatiság, önrendelkezés szempontjai feszülnek egymásnak, amikor arról tárgyal a zsinat, hogy az egyházközségek részei is kapjanak-e jogi önálló személyiséget, vagy ez – a korábbi zsinati határozatokkal [7/2017. (V. 26.) és a 4/2020. (II. 21.)] összhangban – csak az egyházközségek egészére nézve álljon fenn. A kérdést a zsinat következő ülészakán általános vita keretében fogja tárgyalni a testület.

A következő, őszi ülészakot – miként a zsinat lelkészi elnökének zárszavából kiderült – november 26–27-re tűzték ki. Dr. Hafenschér Károly azzal a gondolattal bocsátotta útjukra a tagokat, hogy addig is egyházszeretetük, elkötelezettségük mentén végezzék a feladataikat, és tudjanak mindig egyszerre lokálisan, a helyi közösség, és globálisan, az egész egyház érdekeit szem előtt tartva gondolkodni és munkálkodni.

■ VITÁLIS JUDIT

FOTÓ: BENYÓ BALÁZS

Épül a kecskeméti evangélikus óvoda

műemléki osztályának vezetője, illetve Benyó Balázs, az Evangélikus Fejlesztési Iroda intézményvezetője foglalta össze. Utóbbinak az ismertetőjéből kiderült: a következő években összesen tizennégy helyszínen valósul meg óvodafejlesztés – a projektben már meglévő intézmények átvétele és/vagy bővítése, valamint új óvodák indítása is szerepel –,

György irodaigazgató ehhez kapcsolódva elmondta: a támogatott egyházközségeknek kötelező megvalósítaniuk néhány jó gyakorlatot az országos iroda gyülekezeti és missziói osztálya által közreadott gyülekezetfejlesztési programból.

Élénk érdeklődés kísérte a negyedik ülés témáját is. Dr. Kodácsy-Simon Eszter, az Evangélikus Hittudományi Egyetem

A II. VILÁGHÁBORÚT MEGJÁRT
UTOLSÓ HŐS PUMA IS CSATLAKOZOTT
AZ ÉGI KÖTELÉKHEZ.

2021.01.23-ÁN
DÍSZELGŐ ÁTHÚZÁSSAL
ÉS TISZTELGÉSSSEL
BÚCSÚZUNK
FRANKÓ ENDRE
FŐHADNAGY ÚRTÓL

FOTÓMONTÁZS: ADÁMI MÁRIA

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Pilótakeksz

Győri püspöki hivatalunk vendégeit a kávé mellett stílszerűen a Győri Kekszgyár régi és jól ismert termékével, pilótakeksszel is kínáljuk. Ezt a gyakorlatot néhány éve a hivatalunkat átmenetileg vezető (és nagy fájdalomunkra a múlt év végén fiatalon elhunyt) Tóth Krisztina kezdeményezte és honosította meg.

Mai írásomban mégsem a pilótakeksz mellett folytatott beszélgetésekből adok ízelítőt. Személyes emléket és mai gondolatokat osztok meg, amelyeket a keksz hív elő bennem. Anyai nagymamám juttatja eszembe, aki gyerekkorunkban rendszeresen ezzel a finomsággal kedveskedett nekünk.

Édesanyám szülei Egerből költöztek át a Balatontól délre fekvő faluba, Lajoskomáromba, a lányukat követve. Tízpercnyi távolságra lakhattak tőlünk, a két ház között, a kertek végében kialakított zárt gyalogúton keresztül nagyon könnyű volt hozzájuk átmenni. Kisgyerekként ezt az utat sokszor és örömmel tettem meg, mert a nagyszülők, később – nagyapám halála után – a nagymama mindig szeretettel és nagyon sokszor pilótakeksszel fogadott. Ez a jellegzetes háromszintes sütemény, a kakaós és vaníliás piskótakorong közé töltött nugátkrém nekünk, édesszájú gyerekeknek a földi Kánaánt jelentette. Emlékszem, hogy „szintenként” ettem, mert gyerekfejjel azt gondoltam, hogy úgy tovább tart...

Csak az utóbbi időben gondolkodtam el azon, hogy a nagymama miért kínált minket, a siserehadként viselkedő és minden édességet nagy mennyiségben felfaló unokáit az akkoriban drágának számító pilótakeksszel. Azt hiszem, hogy nem véletlenül. Frankó mama (így hívtuk otthon) angol és francia női szabó volt, akinek kellett, hogy legyen stílusérzéke.

Nagyapámmal négy közös gyermekük született: 1921-ben Laci, 1923-ban Bandi, 1925-ben Tibi, 1927-ben pedig Babi – az édesanyánk. Mindhárom fiú pilóta lett, ami nagymamánknak egyszerre volt a büszkesége és a mély fájdalma. Az elsőszülött, Laci 1944. november 2-án egy bevetésről nem tért vissza. Semmi pontosabbat nem sikerült megtudni a hogyanról, csak annyit, hogy hősi halált halt a hazánkért. Az ő pilótaruhás fényképe, amely idővel hozzám került, egykor a nagymama szobájának falán függött. Gyerekként idős bácsinak láttuk Laci bácsit. Ma viszont, amikor őszülő fejjel, háromszoros apaként rápillantok a képre, beleborzongok

abba, hogy a halála idején is csak huszonhárom éves volt, fiatalabb a kisebbik fiamnál.

1999-ben a *Top Gun* című katonai repülő újság negyedik számában jelent meg egy hosszú cikk a második Frankó testvérről, Bandiról. Ő a híres Puma repülőszázadnál szolgált. Ennek okán (főként az utóbbi években) országosan ismert személyé vált, akiről rengeteg cikk, hosszabb-rövidebb interjú jelent meg, sőt a *Veteránok* című filmnek ő volt az egyik főszereplője. A kecskeméti repülősök tiszteletre méltó módon felkarolták, sokfelé elvitték, törődtek vele. A 2019. augusztus 20-i ünnepségen a Duna feletti repülő bemutatón kilencvenhat évesen még ott ülhetett az egyik repülőgépen...

Visszatérve az 1999-es *Top Gun*-cikkre: a szerző bemutatta benne Bandi életét és a családját is. A cikkbe beillesztettek egy 1943-ban készült, otthonról is ismert családi fotót, amelyen a nagyszüleim körül a négy gyermekük látható, a három pilótafiú és persze az édesanyám. Kifejezetten furcsa volt a mi szelíd lelkű édesanyánkat egy katonai újságban látni. Mi még a nagybátyáinkat sem ismertük katonaként és pilótaként, csak kedves nagybácsikként, akiknek csüngtünk a szavain, amikor találkoztunk velük. A pilótaságukat a háború utáni politikai fordulat derékba törte, mert az akkori új hatalom a régi pilótákra ellenséggként tekintett.

A nagymamám a pilótakeksszel minden bizonnyal a pilótafiára emlékezett. Lacira, akit fiatalon elvesztett, a két akkor még élő fiára, miközben a lánya révén született unokáinak kedveskedett. Érdekes módon édesapám ágán is volt pilóta a családban, a repülés mégsem volt napi téma otthon. A repülés iránti vonzódás viszont átjárta a szélesebb családot. Engem is. Kamaszként sokáig kacérkodtam azzal, hogy felnőttként pilóta szeretnék lenni.

Endre nagybátyám – Bandi bácsi – a múlt év decemberében, kilencvennyolcadik életévében halt meg. Elmeneteléről, az utolsó, háborúban is bevetett Puma-pilóta haláláról a legtöbb magyarországi hírportál beszámolt. Repülő barátai nagyon szépen így búcsúztak tőle: „Az égi kötelékben szolgál tovább.”

Akiket mai írásomban említettem, már mindannyian odaát vannak. Pilótaként és nem pilótaként az égi kötelékben szolgálnak. Hálás vagyok a pilótakeksz által előhozott emlékekért, de még inkább azért, hogy nemcsak az emlékezés köt minket össze, hanem az égi kötelék. ■

Hivatása a tehetséggondozás

Kimle Mária Emília kihozza diákjaiból a fizikai maximumot

Sorozatunkban a Magyarországi Evangélikus Egyház intézményeiben szolgálatot végzőket szólaltatjuk meg indíttatásukról, munkájukról, céljaikról. Ezúttal Kimle Mária Emíliát, a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium matematika-fizika szakos tanárát kérdeztük a tanári pályáról és a tehetséggondozásról.

– Hogyan választotta a tanári hivatást?

– Édesanyám tanítónő volt. A diákok, szülők, pedagógustársak nagyon megbecsülték, szerették. Már gyermekként az volt a vágyam, hogy magam is a nyomdokába lépjek, és én is pedagógusként szolgálhassak. Az általános iskola felső tagozatától kezdve érdekelt a matematika, majd fizika tagozatos gimnáziumba járva emelt szintű matematikát és heti nyolc órában fizikát tanultam. Gimnáziumi osztályfőnököm, Kertes Lázár is olyan példa volt a számomra, aki tovább inspirált arra, hogy tanár legyek. Abban is bizonyos voltam, hogy felső tagozatosokat és gimnazistákat szeretnék tanítani. Számomra a tanítás nem munka, hanem a hobbim.

– Tíz éve dolgozik egyházunk bonyhádi iskolájában. Miként látja a különbséget a világi intézményekhez képest?

– Igazából sem a matematika-, sem a fizikaoktatás nem különbözhet egyik iskolatípusban sem, sokkal inkább abban érzem az eltérést, hogy más a szemlélet, melyet leginkább a gyermekek magatartásán tapasztalok meg. Ráadásul itt sosem hagyjuk magukra a gyerekeket, akár szakmai, akár magánéleti, akár anyagi gondjaik vannak. Örömmel élem meg azt is, hogy mind a matematika-, mind a fizika-munkaközösség nagyon jól összedolgozik, kölcsönösen segítünk egymásnak.

– Már korábbi munkahelyein is rangos országos versenyeken vettek részt a növendékei. A tehetséggondozást bonyhádi diákjaink között is végzi, tanítványai számos meghatározó versenyen érnek el kiváló eredményeket.

– Emelt szintű gimnáziumi osztályba járva abban nőttem fel, hogy fontos a tehetséggondozás és a megfelelő pályára irányítás. Célommá vált, hogy minden gyermekből kihozzam a maximumot. Ezt nemcsak a kimagasló tehetségekre értem, hanem minden tanítványomra. A tehetsé-

geseket pedig még versenyekre is viszem, hogy ott is megmérjék a tudásukat. Előző munkahelyemen öt év alatt harminckét gyermekem jutott országos döntőbe fizikából. Bonyhádon emelt szintű csoportokat tanítok, itt tanítványaimmal főként matematikaversenyekről vannak nemzetközi,

gógusok segítségével a gyermek tényleg ki tudja bontani a tudását.

– Kapnak ehhez akár anyagi, akár más támogatást is?

– Iskolánk Bonyhádi Matematikai Tehetségfejlesztő Közhasznú Alapítványa anyagilag támogatja a diákok versenyeken, szakkörökön, szaktáborokban való szereplését, és a jó eredményeiket jutalmazza. Ezekon túl intézményünk hagyománya az őszi és a tavaszi matematikatábor Lókúton. Ott a különböző programok mellett napi nyolc órában tanítjuk matematikára

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

országos és megyei szintű rangos eredményeink, de fizikából is számos kimagasló elismerést szereztünk már.

– Miként zajlik a hétköznapi munkában az iskolán belüli tehetséggondozás?

– Növendékeink emelt szintű képzésben vehetnek részt. A hatosztályos képzésünk fele matematika tagozatból áll, valamint van matematika-fizika specializációs osztályunk is. Matematikából a tehetséggondozás hagyományait dr. Katz Sándor vezette be ebben az iskolában. Feladatsorai, könyvei nagy segítséget jelentenek. Az iskolánkban kidolgozott Csillag programban a délelőtti foglalkozásokon egyénileg, illetve kis csoportokban oktatjuk a legtehetségesebb tanulókat. A jó eredmények eléréséhez a szülői hozzáállás is segít, hiszen számos esetben ez adja meg ahhoz a háttérrel és biztatást, hogy a peda-

résztevőket. A tábor különlegessége, hogy ezt a lehetőséget iskolánk volt növendéke biztosítja a számunka, aki intézményünkben szerzett ismeretei alapján tudott karriert befutni.

– Eddigi munkáját számos díjjal jutalmazták. Mit jelentenek önnek ezek az elismerések?

– Két díjra vagyok a legbüszkébb. A Jedlik Ányos Társaság részesített Jedlik-díjban az említett fizikaversenyeken jól teljesítő tanítványaim eredményes felkészítéséért. Ősszel pedig a Bolyai János Matematikai Társulattól Beke Manó-emlékdíjat kaptam az eredményes matematikai nevelő-oktató munkámért. A többi díjam főként megyei elismerés. Ezek is igen jólesnek, fontos visszajelzések a munkámat illetően.

■ G. Á.

Titok, ami nem titok

(Mk 10,13–16)

A titok egy vágy, egy örök kihívás, egy megszerzendő zsákmány. Szeretjük a titkokat, szeretünk olyan titkokat birtokolni, amilyeneket más nem. Szeretünk belátni a kulisszák mögé. Szeretünk titkolózni. Legtöbbször boldogságot okoz nekünk, ha őrzünk egy titkot, ha ránk bíznak egy titkot, hát még ha megtudunk egy addig számunkra szigorúan elzárt titkot. Az élet titka, az élet értelmének titka után pedig mindennél jobban epekedünk. Újra meg újra.

Sokszor megtapasztaltuk talán azt is, hogy aki képes egyfajta titokmegfejtőként, leleplezőként színre lépni, az pillanatok alatt kerülhet reflektorfénybe. Ezt látjuk, ebben élünk; bár ha jobban belegondolunk, ez tulajdonképpen mindig is így volt. Jelenünkben erről szólnak a piacvezető kereskedelmi tévécsatornák bulvárműsorai, a piacvezető bulvárlapok írásai, sztárpletykái, de a legolvasottabb internetes portálok is. Kitalált vagy éppen valós titkokat lelepleznek le a politika, a művészvilág, a popzene, a szórakoztatóipar hírességeiről. Sőt a közösségi oldalak megjelenésével ez kicsiben is igazzá vált. Kisebb tétellel, de ugyanolyan döbbenettel.

A titok mint elrejtettnek hitt kincs izgatja a fantáziánkat, szeretnénk, ha megbiztosíthatnánk létezésünket azzal, hogy az élet értelmének titkát magunkénak tudhatjuk.

A márkai igeszakaszban a kérdések

kérdése kerül elénk: ki és hogyan juthat be Isten országába? Mik a kritériumok? Ki marad ki, és ki kerülhet be? Hogyan lehetne garantálni ott egy jó kis helyet? Mi az a titok, amelyet ha birtokol az ember, akkor hátradőlhet, és azt mondhatja: rendben van, én értem, én tudom, és az én helyem stabil, nincs okom az aggodásra, nincs okom kételkedni?

Mi az örök élet titka? Mi a mennyei polgárság titka? Mi a titok? – tette fel tulajdonképpen a kérdést Jézusnak a tanítványi kör oly sokszor, a gazdag ifjútól Nikodémusig. „...*aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be abba.*” Mint egy kisgyermek. Ez megijeszthet minket: fog ez nekem menni? Mint egy kisgyermek. Ez megnyugtathat minket: ha ez ennyi, akkor nagyon könnyen teljesíthető!

Mint egy kisgyermek. Értjük, mit is jelent ez? Mert ez nem egy szentimentális mondat. Jézus képe biztosan nem a kisgyermek sokszor túlságosan idealizált mivoltával és ártatlannak

tűnő naivitásával kapcsolatos. Még csak nem is azzal van összefüggésben, hogy Jézus itt arra tanítaná övéit, hogy mivel a gyermekek nem értik és nem is tudják betartani a törvényeket, így a tanítványoknak sem kell. Jézus nem protestál a törvény-

nyel szemben, hiszen jól tudjuk: ő azt betölteni, nem eltörölni jött.

A kérdés újra csak az: mi a titok? Mi az Isten országának belépési kódja? Mi az Isten országának jelszava, PIN-kódja?

Jelenits tanár úr azt mondta egyszer, hogy a jó vers az, ami egyszerre eltakar, de fel is fed valamit. Azt hiszem, a titkok titka, az a bizonyos mennyei kincs ilyen lehet. Leleplezés és rejtőzködés egyszerre. Sok mindent ismerünk belőle, de sok mindent nem. A lehető legmagabiztosabbak lehetünk vele kapcsolatban, és a lehető legkiszolgáltatottabbak az univerzumban. Éppen mint egy kisgyermek. Aki mer végtelenül kiszolgáltatott lenni és végtelenül függni a felnőttektől, ugyanakkor végtelenül szabadná válni, ha játékról van szó, és végtelenül őszintén megszólalni, ha kérdezni kell.

A jézusi paradigma ezt a paradoxont tárja elénk. Isten országának kapuja mindenki számára nyitva áll, aki mer teljesen őszinte lenni, szabad lenni, és ugyanakkor mer tőle, csakis az Istentől függni, és mer kiszolgáltatott lenni a legvégsőkig. Nem véletlen

a mehökkentő és felkavaró jézusi kép a gyermekekről: „...*aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be abba.*” Nincs kiskapu. Nincs harmadik út. Nincs alternatíva. Valaki vagy úgy, mint egy kisgyermek, vagy „*nem megy be abba.*”

Luther, aki nagy titkok tudója és megfejtője volt, ezt a paradoxont zseniálisan mutatta be az egyszerre rejtőzködő és egyszerre magát kinyilatkoztató Isten gondolatában, aki Krisztusban lett igenné és ámenné. Isten benne és általa tette nyilvánvalóvá a titkot, de a titok leleplezését is.

Fantasztikus evangélium ez. Ne rejtjük véka alá! Mert Isten országának ez a paradox titka, jézusi megfejtése elmondható. Sőt el kell mondani. Elmondható, mert mindenkinek szól. Megtartható és elmondható egyszerre. Személyessé válhat, de kizárólagossá nem. Megosztható, de nem sajátítható ki. A titok, ami kézezer éve nem is titok többé.

■ GÁNC S TAMÁS

„JUVENÉRE AZ ISTEŒ ORSZÁGÁŒ” – ÓLOVÓVEG ABLAK (SZÓZ MÁRIÁ-TÉMPLOM, MINSTER-IN-TŒANET)

Jegyzetben is evangéliumot hirdetve

Szomszédasszonyi beszélgetés sajtóról, műfajokról, hivatásról

A rádió hullámain keresztül sokak számára már szinte családtaggá vált, írásai az egyházi sajtóban közel húsz éve Krisztusra és az ő ügyére mutatnak – az Evangélikus Élet Írónád díjjal kitüntetett újságírójának, egyházunk rádiós szerkesztőjének, Stifner-Kőhádi Dorottyának a személyéről mégis kevés szó esik. A sajtószabadság nemzetközi napjának apropóján újságírói pályájáról, személyes hitéről és az egyházi sajtószabadságról beszélgettünk. Mivel hosszú évek óta munkatársak – szobaszművészek – vagyunk a Luther Kiadóban, nézze el a kedves Olvasó, hogy ez alkalommal az interjúalany és a kérdező tegezódik.

– Gyakran hallottam tőled, hogy nem is tudnád magad másként elképzelni, mint evangélikusnak. Kifejtenéd, miért?

– Az anyatejjel szívtam magamba az evangélikus tudatot. Édesanyám nyíregyházi lutheránus volt. S bár én Budapesten születtem, magamban én is sokat őrzök a nyíregyházi evangélikus identitásból. Királyi ügyész nagypapám katolikus lányt vett feleségül, a leendő nagymamám pedig az esküvő előtt reverzálást adott. Így nemcsak az anyukám és a bátyja lett evangélikus, de születésemkor én is. Az, hogy evangélikus keretek között lehetek Isten-hívó, Krisztus-követő, számomra nagyon erős köteléket jelent, boldoggá tesz, Isten ajándékának tekintem.

– Mi az, ami ennyire meghatározó a számodra?

– Harmóniában vagyok ezzel a valósi kerettel, magamra nézve semmit nem érzek belőle kényszernek. Ahogy megismertem egyházunk tanítását – először a konfirmációm alkalmával, később a teológuséveim alatt –, meg egyértelműbbé vált: annyira tiszta, értékes és vonzó, hogy nem is kérdés, itt van a lelki otthonom. Emellett büszke vagyok az evangélikus egyház társadalomban végzett sokszínű szolgálatára is. Gondolok itt például az áldozatkész diakóniai munkára vagy az oktatás terén elért sikerekre. Fontosnak tartom megemlíteni a lutheránusokra jellemző ökumenikus nyitottságot is.

– Mit gondolsz Luther Mártonról és a tanairól?

– Annyira biblikusak és modernekek! A hitvallási irataiban a kristálytisza logika, a megingathatatlan, következetes Krisztus-hit még 2021-ben is azt üzeni: nincs ennél aktuálisabb, tisztább és lélekhez szólóbb tanítás.

– Ez is befolyásolt abban, hogy az Evangélikus Teológiai Akadémiára addad be a jelentkezésedet? Hiszen szakközépiskolában érettségiztél külkereskedelmi ügyintézőként, az pedig teljesen más irány...

– Sőt nagypapám példáját szem előtt tartva jogi egyetemre is felvételiztem. A középiskola technikai ötödévének felénél jártam, amikor egyértelművé vált számomra az Úristen elhívó, megszólító szava. A teológia szó azt jelenti: Istenről való beszéd. Tizenkilenc éves koromban hirtelen mindennél jobban vágytam arra, hogy mindent, ami ezzel a beszéddel kapcsolatosan megtanulható, ott elsajátíthassam. Hogy a teológia elvégzése után mi lesz későbbiekben az utam, azt az Úristenre bízom.

– Lelkészi avatásod után a budavári gyülekezetben voltál segédlelkész. Hogyan került képbe az újságírás?

– Az ordinációm után szeptembertől félállásban szolgáltam a gyülekezetben, vele párhuzamosan pedig ismét beültem az iskolapadba, hogy elvégezzem a Bálint György Újságíró-iskola felsőfokú képzését.

Ezt Szebik Imre püspök úr jóváhagyásával és támogatásával tehettem, ugyanis az evangélikus sajtóosztályon, amely a Luther Kiadó jogelődje volt, épp nem volt teológiai végzettségű újságíró. Abszolút kezdőként léptem át annak a szerkesztőségnek a küszöbét, ahol most is dolgozom, ugyanabban az épületben, ahol most is helyet kapnak az irodáink.

– Idővel a cinkotai Evangélikus Missziói Központ munkatársa is lettél. Ott kezdődött a rádiós pályafutásod?

– Igen. 1997-ben Gáncs Pétert neveztek ki országos missziói lelkészé, és a főváros XVI. kerületében akkor indult a missziói központ, benne egy hangstúdióval. Itt nemcsak regionális rádióműsorok készültek, hanem újság is: az eredetileg norvég támogatással kiadott *Missziói Magazin* – Gáncs Péter szerkesztésében –, amely ma *Híd* magazinként jelenik meg. A sokrétű feladatát nem győzte egyedül a szerkesztő, így kerültem félállásban Cinkotára, miután eljöttem Budavárból. A cikkírás mellett idővel a rádióműsorok készítésében is részt vehettem.

– Milyen emlékeket őrzöl abból az időszakból?

– Gyakornokként rengeteget tanultam Gáncs Pétertől. Ma is emlékszem, amikor először léptem át az intézmény küszöbét, ő pedig a rá jellemző lelkesedéssel körbevitte a helyiségekben. Változatos volt a feladatkör is – az egyik első meghatározó élményünk például egy börtönben tartott keresztelő volt. A kilencvenes évek végén együtt kezdtük el a Kossuth rádió *Evangélikus félóra* című műsorait gyártani. A havi két műsorból az egyiket Tóth-Szőllős Mihály, az evangélikus sajtóosztály vezetője készítette, a másikat pedig – kihasználva a cinkotai hangstúdiót – mi. Megtiszteltetés volt a Bródy Sándor utcai épület kapuján belépni. A férjemet, Gábort is ott, a rádióban ismertem meg.

– Az Evangélikus Információs Szolgálat [EISZ] munkatársaként, rádiós szerkesztőként most már te „alkalmazod” az időközben nyugdíjba ment püspököt...

– Amikor Péter püspök 2018-ban befejezte hivatalos szolgálatát, rögtön megkértem őt, hogy segítsen a rádiós műsorok elkészítésében. Örömmel mondott igent, így azóta hármasban, Hajdú Tibor kollégámmal közösen tervezzük, készítjük a műsorokat.

– Ez évtől nemcsak a Kossuth rádióban kéthetente hétfőn adásba kerülő anyagok szerkesztője vagy, hanem a Mária Rádió számára is készítetek műsort. Mit kell erről tudni?

– Januárban a katolikus Mária Rádió több protestáns egyháznak – köztük nekünk is – felajánlott hetvenpercnyi műsoridőt. A négyhetenként adásba kerülő összeállítás szerkesztésében szabad kezet kaptunk. Mindössze annyi volt a kérésünk, hogy a lelki üzenet mellett mutassuk be az evangélikus egyházat, illetve egyházunk társadalmi szolgálatát.

– A Magyarországi Evangélikus Egyház idén tavasszal alapította meg az Írónád díjat, amellyel evangélikus költődésű és/vagy evangélikus médiában megjelenő alkotást jutalmaznak. A díjat a Budafoki Evangélikus Egyházközség gyülekezetplántáló munkáját bemutató, *Isten budafoki bárányai* című riportoddal te nyerted el. Milyen érzés volt átvenni ezt az elismerést?

– Nagyon megtisztelő. Annál is inkább, mert az alapítás évében kaphattam meg a díjat. A cikkírás a hivatásom része, amelyet nagy örömmel végzek. Hálás vagyok az Úr-istennek, hogy a sajtómunkának már eddig is sok ágát kipróbálhattam, az *Evangélikus*

Életben mindenféle műfajban írhatok az interjútól kezdve a tudósításon és riporton keresztül a könyvrecenzióig. Ezekben a feladatokban pedig szinte lubickolok. Nagyon szeretem a gyülekezeteket bemutató riportsorozatot, amelybe a nyertes cikk is tartozik.

– Ezeket az evangélikus közösségeket bemutató írásokat Magyar Márton fotói kísérik. A riportok először mindig a nyomtatott magazinban jelennek meg, majd pár hét elteltével felkerülnek egyházunk honlapjára is. Milyen élményekkel szoktál gazdagodni egy-egy út során?

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

– Minden látogatás megérint, és hálával tölt el. A riportokkal közelképet szeretnék adni az adott település evangélikusságának életéről. Nincs két egyforma közösség, de vannak egymásra rímelő történetek, példaértékű helyállások. Az összetartó, egymást támogató emberek portréi ezek a riportok. Fontos azt is hangsúlyozni, hogy a gyülekezeti körön kívül eső társadalomra – a falu vagy város népére – is hatással vannak, mert a hitüket nem a templom zárt ajtaja mögött élik a tagok, hanem lámpásként világítanak, vagy kovázként vannak jelen. Engem hitben erősítenek meg ezek az utak, mert a riportalanyokban – akár lelkes, akár felügyelő vagy gyülekezeti tag – mindig meglátom azt a tüzet, a lelkesedést, amelyet csak az élő hit ad. Ez a Szentlélek munkája. Bármelyik gyülekezet mutatkozzon is be, nem magukat dicsérik, nem a saját elért eredményeikkel büszkélkednek, hanem az Úristen dicsőségét hirdetik. Jézus-találások ezek. Nekem, a krónikásnak pedig nagy kiváltság az, hogy mindezt bemutathatom a sajtómban.

– Ha már szóba hoztad a sajtót, az olvasóknak elárulhatjuk, hogy beszélgetésünk időpontja nagyon közel van a sajtószabadság nemzetközi napjához, május 3-hoz. A világi médiumokban gyakran szerepelnek a sajtószabadság korlátozásáról szóló hírek. Neked milyen tapasztalataid vannak: az egyházi berkekben hogyan érvényesül a sajtószabadság?

– Hála Istennek, eddig soha nem kerültem olyan helyzetbe, hogy politikai, anyagi vagy egzisztenciális szempontból aggódnom kellett volna amiatt, amit leírtam, vagy a rádióban elmondtam. Sőt

mindenhonnan csak támogatást, bátorítást kaptam, kapok. Az egyház egy olyan áldott közeg, amelyben a témáink – az evangélium hirdetése, a Krisztusról szóló tanúságtétel vagy az egyházi eseményekről szóló tudósítások – nem esnek cenzúra alá. A rendszerváltás után végzett lelkészújságíróként a legjobbkor kerültem erre a pályára. Ha az ötvenes-hatvanas években éltem volna, valószínűleg más lett volna a tapasztalatom.

– Régóta olvashatjuk a lap hasábjain az igei indíttatású jegyzeteidet.

– Számomra ezek a négy-ötezer karakteres áhítatok jelentik az összekötő hidat a teológiai végzettségem és a sajtómunka között. Úgy érzem, ez az én különleges szószékem, ahol az evangéliumot hirdethetem, és egy-egy ige alapján a személyes hitemről beszélhetek. Istentől kaptam egy életutat, egy hivatást, és nagyon jó érzés az, hogy ezt beteljesíthetem. A boldogságnak az az egyik kritériuma, hogy az ember a helyén legyen. Úgy érzem, én ott vagyok: az Isten tenyerén.

■ BODA ZSUZSA

Az ellentmondások embere

Bajcsy-Zsilinszky Endre emlékezete

Szinte a lehetetlenre vállalkozik az, aki az elmúlt bő száz esztendő életrajzi és sajtóban megjelent anyagai alapján egységes, egybecsiszolt életpályát próbál megrajzolni a százharmincöt éve született Bajcsy-Zsilinszky Endréről. Miközben falusi mellékutcáktól fővárosi sugárútig temérdek közterület neve őrzi az emlékét, politikusi és társadalomformáló nézeteinek az örökségét egyetlen meghatározó irányzat vagy erő sem vállalta, vállalja fel teljes szívvel.

Az elmúlt század egymást váltó – és olykor élesen leváltó – rendszereinek a kibékíthetlensége önmagában is elegendő magyarázat lehetne arra, hogy ne csodálkozzunk a váltakozó Bajcsy-Zsilinszky-kép kontrasztos színein, ám ehhez ő maga is sokban járult hozzá nyughatatlan természetével, ambiciózus elképzeléseivel, sokféle szellemi áramlathoz való kapcsolódásával. Egy bizonyos: egyénisége folytán személye megkerülhetetlenül vált a magyar közelmúlt történetében.

A Zsilinszkyek földbirtokos családként emelkedtek fel Békésben, és a millenniumi időkben már meghatározó szerepet játszottak a helyi közéletben. A régióban teljesen általános szlovák (tót) eredet mellett is a nemzedékek váltakozása során fokozatosan közeledtek a magyar identitáshoz, és lettek „a magyar ügy” képviselői előbb helyben, majd országosan is.

Kiemelkedő fontossága volt a család erős egyházi részvételének is a békéscsabai, szarvasi, orosházi evangélikusság életében. A dinasztíából különösen is magasra emelkedett Zsilinszky Mihály – Endre nagybátyja –, aki ifjúkorában több neves német és svájci egyetemet is megjárta, teológiai és pedagógiai tanulmányait követően pedig Szarvason vállalt tanári állást. A tanári munkát később mégis elhagyta, egyházi és közéleti pályára lépett: a békéscsabai gyülekezet, majd a Békés-Csanádi Egyházmegye felügyelője lett, miközben 1875-ben parlamenti képviselővé is választották: először négy cikluson keresztül volt tagja az Országgyűlésnek, majd főispáni, végül pedig vallás- és közoktatásügyi államtitkári kinevezést kapott. 1925-ben bekövetkezett haláláig folytonosan vállalt egyházi feladatokat is.

VÉGZETES KONFLIKTUS

A magyar ügy iránt egyre mélyebben elkötelezett, korábban tehetős és befolyásos, ám időközben az anyagi leépülés útjára sodródott Zsilinszky családba született 1886. június 6-án Endre is. Édesapja ek-

Bajcsy-Zsilinszky Endre

kor Szarvason volt középiskolai tanár, de onnan hamarosan Békéscsabára költöztek át, ahol a 20. század első éveiben rohamosan emelkedett fel Áchim Andrásnak, a békéscsabai közéletet egyre nagyobb mértékben felforgató és befolyása alá hajtó helyi politikusnak a csillaga.

Áchim karizmatikus módon hatott a környezetére, és a parasztság és szellemiség érdekeit – nagygazdaként – a zászlajára tűző programjával hatalmas népszerűséget aratott. Céljainak eléréseért minden eszközt megragadott – sokszor a politikai

tisztesség határait is feszegetve –, hogy befolyását politikai pozíciók megszerzésére tudja váltani. Ez éppen az 1905-ös országgyűlési választások alkalmával sikerült neki először, amikor megszerezte a békéscsabai mandátumot az addigi küldöttől, Zsilinszky Mihálytól.

Az ifjú Endre hazai és németországi tanulmányai után főispáni titkárként szintén közéleti pályára lépett. Időközben jártas lett a katonai szolgálatban is, ám már ekkor is megmutatkozott jellemének egyik gyenge vonása: heves vérmérséklete. Egy pofonig fajuló botrányokozása majdnem végleg derékba törte további pályáját. A családja és Áchim András közötti, 1905-ös választási összetűzéseket további, folyamatos konfliktusok követték, amelyek végül tragikus fordulatot vettek.

A sajtó fegyverével bátran élő Áchim 1911-ben Békés megyei fotográfiai címmel leleplezőnek szánt cikksorozatot indított, melynek célkeresztjébe elsőként Endre apját, id. dr. Zsilinszky Endrét állította a megyesegyházi parcellázások összefüggésében. A heves vérmérsékletű Zsilinszky fivérek, Endre és Gábor ezután felfegyverkezve kérték számon Áchimot a saját házában, ami végül súlyos tettelegességgig fajult – a verekedés közben Áchim életveszélyes lövést kapott, mely másfél nap múlva a halálát is okozta.

Ez a tragikus összetűzés egyaránt jellemezte a konfliktus minden szereplőjét, ahogyan a kor elmergesedett közéleti viszonyait és módszereit is tükrözte – gondoljunk csak az 1912-es parlamenti merénylet hátterére és körülményeire a házelnök Tisza István ellen!

A MAGYARSÁG ÉS A PARASZTSÁG SZÓSZÓLÓJA

Az Áchim halálát követő bírósági eljárás során ugyan felmentették Bajcsy-Zsilinszky Endrét és testvérét a gyilkossággal kapcsolatos felelősség alól, megítélését azonban mindmáig beárnyékolják az akkori események. Az első világháború küzdelmeiből ezután derekasan kivette a részét, a háború után pedig a trianoni

Les Hongrois et les Allemands dans la vallée du Danube

par André BAJCSY-ZSILINSZKY

Nous avons reçu de Hongrie l'article ci-dessous. Le très grand intérêt qu'il présente dans sa partie historique et sa documentation nous a conduits à l'insérer. Nous considérons d'ailleurs comme de notre rôle normal de renseigner nos lecteurs sur toutes les tendances et à laisser à toutes les opinions fortement conçues la latitude de s'exprimer dans notre Revue, même lorsque la ligne politique que nous suivons nous amène à énoncer d'expresses réserves.

Nous ne pouvons notamment suivre l'auteur dans son programme de réorganisation de la région danubienne. La révision des traités, surtout à pareille échelle, nous paraît une aventure pleine de dangers. Et surtout la France, — qui ne nourrit aucun sentiment défavorable à l'égard de la Hongrie, mais qui regrette que celle-ci ait misé pendant la guerre sur le mauvais tableau —, ne peut envisager complaisamment des remaniements qui se feraient au détriment de ses meilleurs et plus sûrs amis.

N. D. L. R.

FORBÁS: GALLICA.BNF.FR

Bajcsy-Zsilinszky Endre írása Magyarok és németek a Duna-völgyben címmel a La Revue des ambassades 1936. szeptemberi számában

összeomlás szabott új irányt a nézeteinek, melyeket egyesületeken, pártokon és sajtóorgánumokon keresztül igyekezett terjeszteni és népszerűsíteni.

1919-től egészen 1944-es kivégzéséig e zavaros kor minden ellentmondása megmutatkozott az ő tevékenységében is. Harcos ellenfele volt a kommunista Tanácsköztársaságnak, melynek bosszúja elől csak Bécsben talált menedéket. Az ellenforradalmi rendteremtés idején aktívan vett részt a később elsősorban Gömbös Gyula nevével összeforrt, markánsan jobboldali Magyar Országos Véderő Egylet szervezésében.

Habár családjában és ifjúkorában természetesen módon vette körül a békési tót

közeg – számos közéleti szereplőhöz hasonlóan –, szívvel-lélekkel a magyar revíziós ügy elkötelezett hívévé szegődött. Megszámlálhatatlan vargabetűn át folytató politikai életútjának belső logikájában ez az elkötelezettség bizonyult mindvégig következetesen meghatározónak. Előbb a Fajvédő Párt tagjaként tevékenykedett, majd 1930-ban új pártot szervezett Nemzeti Radikális Párt néven. Életútjának nagy kontrasztjai közé tartozik, hogy bár ezekben a szervezetekben a szélsőjobboldali elit legfontosabb vezetőivel volt közvetlen kapcsolatban, maga mégsem vált a szélsőjobb alapeszméinek vagy hatalmi célkitűzéseinek a hívévé...

Ugyancsak Trianon után mutatkozott meg egy másik, mély társadalmi kötődése is. A „parasztok vezérével”, Áchim Ádrással való korábbi tragikus összetűzés ellenére is Bajcsy-Zsilinszky a parasztságot, a népi irányzatot és politikát képviselők táborához csatlakozott. A nemzeti revizionista irányból így közeledett az idők folyamán az egyre kiterjedtebb kiscgazda-politikához, ami aztán 1939-ben újabb pártváltáshoz vezette el.

A VÉGSŐ ELLENTMONDÁS

Mozgalmas és gazdag életútjának végkifejletéhez, 1944. december 24-én Sopronkőhidán végrehajtott kivégzéséhez végül egy másik konfliktusmezőn keresztül sodródott. A hitleri Harmadik Birodalomnak és az onnan teret nyerő nemzetiszocialista eszméknek a kiscgazdapárt – ellenzéki – képviselőjeként kemény kritikusrává és ellenfelévé lett.

A németesítő törekvéseknek és a világháborús szerepvállalásnak a határozott elutasítása mellett nagy erővel szervezkedett is. Az „első zsidótörvényt” annak nemzeti érdekekre hivatkozó érvelése miatt még támogatta, de javaslatot tett ugyanakkor a német befolyás erőteljes korlátozására is. A zsidóságot sújtó további törvényeket és intézkedéseket határozottan elutasította. Az antifasiszta meggyőződés jegyében csatlakozott a Magyar Történelmi Emlékbizottsághoz, s a háborús katasztrófa láttán a nemzeti érdekeket szolgáló realpolitika alapján támogatta a Vörös Hadsereggel való közvetlen kapcsolatfelvételt is.

A német megszállás napján, 1944. március 19-én letartóztatták, s a következő hónapokat a Gestapo és a Szálasi-rezsim börtönében töltötte. Októberben kiszabadult, és újra csatlakozott a szovjettel kialakítandó párbeszédet és együttműködést sürgetőkhöz. Ezért novemberben ismét őrizetbe vették, és halálra ítélték. Kivégzésével a nemzeti ellenállás hősei közé emelkedett.

Életének ötvennyolc esztendeje alatt Bajcsy-Zsilinszky Endre széles körű politikai és közéleti aktivitást fejtett ki. Provokatív éllel, mégis jogosan nyilatkozta róla Bartha Ákos történész, aki 2019-ben közreadta az első átfogó Bajcsy-Zsilinszky-monográfiát (*Bajcsy-Zsilinszky Endre – Életút és utóélet* címmel): „Ő volt az egyetlen, aki a Horthy-barát tisztet, a kiscgazdapártiakat, a törzsökös magyarokat, a turáni vadászokat, a legitimistákat, a szociáldemokratákat és a kommunistákat össze tudta fogni.”

■ DR. KORÁNYI ANDRÁS

FOTÓ: MANDINER.HU

Az ifjú katona az első világháború idején

Látta a lelket is: Lélekkel festett

Egy fotó: a szép tartású, tiszta tekintetű, mozdulataiban is fegyelmezett férfi a rajzai fölé hajol. Mesélő kép – most kimeredett emlékké vált. Elment a művész-tanár, az Ipoly menti tájak és emberek festője. Lengyel Péter, Balassagyarmat szülőtte és haláláig ott élő, alkotó művész nemcsak az embert, de a lelket is látta szelíd, érzékeny, finom habitusával, lélek vezérelte látásmódjával.

Szerény és alázatos személyiségét nem felejtí, aki volt oly szerencsés, hogy találkozhatott vele. Sosem előretörve, -törekedve élt és alkotott, hanem csendben, hűséges kintartással. Ahogy itt, e fotón hajol oda példás rendben tartott grafikái fölé: élete is tanúságtevő főhajítás volt Teremtője előtt. A hír könyörtelen, a veszteség felfoghatatlan: életének hetvenegyedik évében elhunyt Lengyel Péter Pro Urbe és Horváth Endre-díjas festőművész, grafikus, rajztanár, a palóc táj, az ott élő idős emberek megörökítője.

Már nagybetegen, de szemében boldog, lobogó tűzzel vett részt életmű-kiállításának megnyitóján az Evangélikus Országos Múzeumban tavaly szeptember 15-én. A szülővárosából elköltözni sosem akaró művész kincseket tárt közönsége elé. Még a pandémia közeledő őszi hulláma sem állhatott művei és művészetének rajongói köz: fennállása óta először hosszabbított meg időszaki kiállítást a múzeum az érdeklődés miatt.

Az Ipoly-part festője, aki értette és megörökítette az öregséget is – legkedvesebb műve az ezerráncú rimóci öregasszony –, fájoan korán tért haza Teremtőjéhez. Évtizedekig alkothatott volna még Ipoly úti, csupa fény, harmónia otthonában, meghitt tárgyak, sok ezer rajz, grafika festmény, vázlat között. Várták a nógrádi tájak rejtett titkai, séták ki a folyóhoz, egy bicikliút... A düledező tanyák, az állatokkal benépesült parasztporták, az érdekes dőlésű, göcsörtös fák a folyónál s persze az emberek, akikben látta és láttatta a szépet, jót, az Isten képmását. Ez volt az ő világa.

Elment Lengyel Péter, aki számára a mély evangélikus hite oly természetes volt,

mint a lélegzetvétel. A hitgyakorlás nem külsőség volt a családjában. A Lélek ereje, Krisztus evangéliuma és egyházának szeretete első földi pillanatától az utolsóig egy volt övele. Alázattal fogadta (és sokszorozta meg) életének Urától a neki oly gazdagon mért talentumot: a festészet, a grafika

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

művelése mellett született pedagógus is volt. Alkotó, egyszersmind a művészetnek szenvedélyes, fáradhatatlan tanítója.

A kép, amelyet az olvasó itt lát, azt a szeptemberi, napfényes délelőttöt örzi, amikor lapunk munkatársai felkereshették balassagyarmati otthonában. Gyermeki örömmel és lelkesedéssel mutatta alkotásait. Mesélt első sikeréről, amelyet tizenhét évesen ért el a megyei tavaszi tárlaton. Az egri tanárképző főiskolán töltött éveiről, a földrajz és a rajz iránti szeretetéről. A kor nagyjairól; Kondor Béla, Gross Arnold és Barcsay Jenő leveleiről, amelyekkel a művészek a Károlyi Mihály Alapítvány franciaországi ösztöndíjára ajánlották. A negyvenegy évnyi tanári pályája szépségeiről és nehézségeiről.

Lengyel Péter tudta, hogy ajándék, amit a kezébe, szívébe és lelkébe adott az ő Ura, hát ajándékozta is tovább, s tette ezt rá pár napra is Budapesten, utolsó nyilvános találkozásán a közönségével. Határozott véleménye volt értékről és értéktelenről, és nem kötött kompromiszsumot soha. Tanított, mindennapi kenyerét kemény munkával kereste, de sosem alkudott meg, s csak azt és úgy festette, rajzolta, amire küldetése volt, amiért Ura a kezébe helyezte az ábrázolás művészetét, és szívébe ültette a vágyat. Bibliái képei olyan ember alkotásai, akinek a Szentírás a vezérfonala; a Biblia ismerete és olvasása életének a része volt.

Alázatosan fölé hajol rajzasztalának. Finom mozdulattal kézbe veszi a tust, 0,2-es Rotring ceruzáját, talán festéket, kevés aranyfüstport. Általa megelevenedik a fehér papíron egy élettitkokat rejtő arc, egy csendélet, egy táj.

Gazdag életművet alkotott Lengyel Péter. Temérdek munkájával e most lezárt földi életében abbahagyott valamit, a fájó hiány azt mondja: nem befejezte, nem beteljesítette azt. Több generáción átöröklődő tehetsége azonban örökre velünk marad.

Hiszem: tovább munkálkodik „égi műtermében”, egy csokor pipacs talán ott az asztalán.

Nyugodjék békében, művész úr!

■ S.-K. D.

„Engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket”

Kérdések és válaszok a konfirmáció előtti úrvacsoráról

Egyházunk zsinatának ez év április 1-jén hatályba lépett rendelkezése megnyitja a lehetőséget a megkeresztelt gyermekek számára az úrvacsoravételre. Kizárólag szülő – vagy keresztszülő, felelős egyháztag – kíséretében, ötéves kor felett nyílik erre mód. A jogszabály – a 2021. évi I. törvény az egyházi szolgálat külön területeiről szóló 2005. évi V. törvény módosításáról – így fogalmaz:

DR. HAFENSCHER KÁROLY, egyházunk zsinatának lelkeszi elnöke, az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára, a törvényjavaslat egyik betérjesztője

Három évvel ezelőtt kezdődött az ezzel kapcsolatos munka a zsinaton. Részben családi kérések hatására, másrészt tudva, hogy ez a világegyházban, azon belül a világ lutheranizmusában is téma. Egyre szélesebb körben került elő a kérdés, még jóval az úrvacsora évének ötlete előtt. Az elvi döntés a közelmúltban megszületett, most a végső, gyakorlati útmutató kiadása van folyamatban.

A konfirmáció a reformáció után kialakított egyházi gyakorlat, a tudatos keresztény élet elősegítője – a tudatos keresztény élethez pedig hozzátartozik az úrvacsorával való élés. Ugyan-

„16. § (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház hagyományos rendje szerint a gyülekezetekben felkészítés folyik a konfirmációra, melyet konfirmációi vizsga, hitvallástétel és konfirmációi áldás követ. Ezután lehetséges az önálló úrvacsoravétel.” Hogy az új lehetőség mit jelent teológiai, gyülekezetépítési szempontból, arról a téma szakértőitől kértünk tájékoztatást.

akkor tapasztalat, hogy a tizenkét–tizennégy éves kor között szervezett konfirmáció éppen a kiskamaszok legérzékenyebb, lázadó kamaszkorában nem könnyű vállalkozás.

Az értelmi és érzelmi megközelítés egyaránt fontos a felkészítés során. A gyermekek a maguk ráhagyatkozó hitével és bizalmával – Jézus ezért állította eléink példaképként őket – érzelmileg könnyebben megragadják az úrvacsora nagy titkát, ezt a *magnum mysteriumot*, mint a még nem felnőtt, de már kérdésekkel vívódó fiatalok. Ha Jézus a gyermekeket állította középpontba, akkor előttünk áll a kérdés: mi akadály van annak, hogy szabályozott formában éljenek ezzel a lehetőséggel? Ha kialakul a gyermekekben vagy a családban a vágy az úrvacsora vétele iránt, élhessenek vele a család kötelékében!

Családok ökumenében. Az indoklás egy újabb fontos eleme, hogy sok, felekezeti tekintetben vegyes család van. Ha a gyermekek más-más felekezet tagjai, más szokás szerint élhetnek az úrvacsorával. Lehet, hogy a hat-hét éves korában elsőáldozó katolikus gyermek mellett ott él a családban a csak tizenhárom évesen úrvacsorával élő evangélikus gyermek.

A harmadik indok pedig az egyháztörténelem ingamozgása. Egyházunkban korábban átlendült az inga az ige oldalára, háttérbe szorítva az úrvacsorát, míg a katolikus egyházban épp fordítva: a szentség kapott nagyobb súlyt az ige hirdetés hátrányára. Ma, az ökumené 20. százada után lassan középre áll ez az inga.

Az új lehetőséggel mintegy „beleneveljük” a gyermeket az úrvacsorába: legyen számára természetes, hogy szüleivel odamegy az oltárhoz, és él azzal ajándékkal, amely Krisztus jelenlétét, az úrvacsora tápláló titkát rejti.

Az úrvacsora és a konfirmáció viszonya. Egyértelmű a zsinati döntése: önálló úrvacsoravétel először a konfirmáció alkalmával lehetséges. Addigra a gyermekek belenőnek, belenevelődnek a gyülekezet igehallgató, úrvacsorázó közösségébe. A konfirmáción a hitvallás is dominál: a keresztségben helyettük elmondottak személyes megerősítése. És ami nagyon fontos: a kézzel való személyes áldás, a Szentlélek továbbadásának aktuusa.

Most egy nagy tanulási folyamat kezdődik. Minden bizonyosan formálni, gazdagítani tudjuk ezt a gyakorlatot, hogy mindez a gyülekezet és az egyház építését szolgálja. A gyülekezetnek

saját hatáskörben lesz döntési joga egyes kérdésekben: csak ostya, csak bemártás a borba, szőlőlé bor helyett. Abban azonban nincs, hogy ezt a lehetőséget megkérdőjelezze, ezt az ajtót ugyanis a zsinat megnyitotta. Ha erre igény van, akkor a lelkésznek fel kell kínálnia a gyülekezetnek.

DR. PÁNGYÁNSZKY ÁGNES lelkész, egyetemi adjunktus, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Intézetének vezetője, a konfirmációs kutatócsoport vezetője

A konfirmáció előtti úrvacsoravétel lehetőségével kapcsolatos zsinati döntés fontos előzménye, hogy mennyire hangsúlyossá vált a gyermekeológia a gyakorlati teológiában. Áldásként élhetjük meg, ha a gyermekek is részesedhetnek ebben a lelki-ségben, az Istennel való találkozásban, a szentség átélésében. Gyermekkeresztséget gyakorló egyházként most már másik szentségünk, az úrvacsora vétele is sokkal hamarabb megvalósulhat.

Ez persze hatással van konfirmációs gyakorlatunkra is. A protestáns hagyományban a konfirmáció volt mind ez ideig az első úrvacsoravétel ünnepe; most feladatunk, hogy megvizsgáljuk a konfirmáció eddigi és mostani hangsúlyait. Ne feledkezzünk meg arról sem, hogy a konfirmáció egyben ablak a jövőre is, a felnőtt egyháztagság útjának felvállalása, így az is mindig aktuális kérdés, milyen gyülekezeti közösségbe hívogattuk a konfirmáltakat. Úgy érzem, a konfirmáció átgondolásával kapcsolatos folyamatból nem hagyhatjuk ki a gyülekezetépítés és a misszió kérdéseit sem.

Konfirmációs kutatócsoport. A konfirmációs kutatócsoport létrejött a zsinati döntés után történt, hiszen egy ilyen mértékű gyakorlati teológiai változással szükséges széles körben foglalkozni. A kutatócsoportban bízunk abban, hogy munkánk egyházépítési munka lehet, és hozzá tudunk járulni a konfirmáció megújulásához. A kutatócsoportot ökumenikussá nyitottuk, részt vesznek benne egyetemünk oktatói, az egyházkerületek által delegált lelkészek, ifjúsági munkáért felelős lelkész, római katolikus, református és metodista képviselők is. A hazai kutatócsoport mellett részt veszünk egy nemzetközi konfirmációs kutatásban is, amelybe résztvevőként hívjuk egyházunk gyülekezeteit is.

A kutatócsoport munkájának egyik legfontosabb vizsgálati területe a családok részvétele az istentiszteleti életben, hiszen a zsinati döntés alapján ötéves kor és a konfirmáció között még nem történik önálló úrvacsoravétel. Nagy kihívás és feladat mindannyiunk számára, vajon hogyan tudjuk még inkább integratívvá tenni istentiszteleteinket, hogyan valósulhat meg egy olyan intergenerációs istentiszteleti modell, ahol a gyermekeknek lehetőségük van a felnőttek körében átélni az Istennel való találkozást. Fontos minél jobban bevonni a családokat ebbe és egy gyülekezeti tanítási és missziós stratégia alapján már a keresztlői felkészítéstől kezdve a baba-mama körökig, a családi istentiszteleteken keresztül törekedni arra, hogy a családoknak helyük legyen az istentiszteleten.

Nagyon jó példák vannak már erre gyülekezeteinkben, de érdemes kitekinteni erre a gyakorlatra külföldi testvéregyházainkban is. Bízunk abban, hogy a római katolikus, a református és

a metodista gyakorlat is inspiráló lesz számunkra. Az egyetemi teológiai képzésben is nagy hangsúlyt kell majd helyeznünk arra, hogy a gyülekezetpedagógia és gyülekezetépítés tanegységekben kiemelten szerepelhessen ez az új változás.

Komolyan vett felnőttit. A konfirmáció hosszú időközön át a hitismeretek megszerzésének nagyon lényeges állomása volt; kimondhatjuk, szinte minden volt! Ma már egy megváltozott helyzetben élünk. A kötelező hit- és erkölcsstan bevezetése a hitoktatás szempontjából kiemelkedő minőséget és színvonalat biztosít, így nagyon széles körben tudják a gyermekek és a fiatalok a bibliai és teológiai ismereteket elsajátítani. A gyermekek úrvacsoravételének lehetőségével a konfirmáció a hit megvalósulásának, az egyház, a gyülekezet iránti elköteleződésnek és az önálló úrvacsoravételnek az ünnepeként él tovább. Érdemes átgondolnunk, hogy olyan népegyházi keretben, ahol sajnos sokszor „kikonfirmálásról” beszélünk, hogyan tudunk a konfirmációra mint „ajtóra” tekinteni, amely a felnőttkereszténység felé vezet, és az abban való elköteleződést segíti.

Ez reformációi örökségünk is. Luther nem hagyta meg a konfirmációt mint szentséget, viszont szorgalmazta az úrvacsoravételre történő kötelező felkészítést, a katechetikai munka komolyan vételét. Az első konfirmációi liturgiát is annak köszönhetjük, hogy 1539-ben Martin Bucer egy akkori vitahelyzetben szerette volna bizonyítani: a lutheránusok is komolyan veszik a felnőtt keresztény hitet. Ez később a pietizmusban még hangsúlyosabbá vált, és azóta is ezt éljük át a konfirmációban: a Krisztus-követő tanítványi életre hangzik a hívás.

DR. OROSZ GÁBOR VIKTOR *lelkész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének docense, zsinatunk teológiai bizottságának elnöke*

Az úrvacsora konkrét találkozás Jézus Krisztussal. Valóságos testét és vérért ajándékozza nekünk ebben a szentségben. Luther teológiai meggyőződése szerint Isten az ő Szentlelkét a kegyelmi eszközökön keresztül adja. Ezért is lehetőséget kell nyújtanunk az úrvacsorai asztalközösség megélésére a megkeresztelt gyermekek részére. Ám az önálló úrvacsoravétel továbbra is konfirmáció utáni lehetőség marad.

Amikor 2017-ben a bizottságunk – a püspöki tanács kérésére – teológiai és egyház-szociológiai szempontok mentén áttekintette a témát, először a konfirmáció „súlytalanná válása” merült fel kérdésként. Sok fiatal olyan ajándékként tekintett eddig az úrvacsora szentségére, amelyben a vizsgát követően részesülhet. Mi lesz a konfirmációi felkészülés és vizsga „jutalma” akkor, ha ezzel a szentséggel már korábban is élhetnek a fiatalok? Fontos azonban tudatosítanunk: az úrvacsora nem jutalom, hanem kegyelmi eszköz!

A bizottság arra is rámutatott előkészítő tanulmányában, hogy a konfirmáció előtti úrvacsoravétel valójában csak azoknak új lehetőség, akik beleszülettek a mai rendbe! A katolikus – azaz egyetemes – egyháznak ez régi gyakorlata: a negyedik lateráni zsinat 1215-ben hétéves kortól engedélyezte az eucharisztia vételét. A mi mai tradíciónk a reformáció után, a pietizmus hatására alakult ki. Tulajdonképpen azóta köthető az úrvacsoravétel hitbéli „érettségéhez”, konfirmációhoz.

Fontos szempont véleményem szerint azonban, hogy egyedül életkortól és ismerettől nem tehetjük függővé az úrvacsoravételt. A kisgyermeknek is lehet Jézusban bízó hite, míg szélsőséges esetben a felnőttek is járulhatnak hitetlenül az oltárhoz. S ne feledkezzünk meg a világegyházi kontextusról sem: a legtöbb evangélikus egyházban régóta él a gyermekek úrvacsorájának tradíciója. A nemzetközi egyházi ifjúsági találkozókön ennek hiánya felemás helyzetet eredményezett eddig, és eredményezhet ezután.

Isten az ő Szentlelkét a szentségeken és az igehirdetésen keresztül adja nekünk. S nem utolsósorban: a gyermekek a jelenlegi ajánlás szerint családtagjaikkal együtt részesülhetnek az úrvacsora szentségében, így a nagyobb család – a gyülekezet – közösségében élhetik át a Krisztushoz tartozás örömét. A család egészséges dinamikájához tartozik a közös úrvacsoravétel.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

A hitéletben haladás dinamikája. A gyerekek eddig is kimehettek az oltárhoz szüleikkel, hogy áldásban részesüljenek. De magam is sokszor találkoztam csalódott tekintetekkel, amelyekben egyértelműen kifejeződött a kérdés: „Miért nem kaphatok én is?” Talán emögött az állhat, hogy leginkább a gyermekek igénylik a konkrét tapasztalás élményét, a megajándékozottság átélésének tárgyiasult többletét. Véleményem szerint e tekintetben is pozitív változást hoz a konfirmáció előtti úrvacsoravétel lehetősége.

Éppen az úr asztalához nem a gyermekeknek kell felnőttként, hanem a felnőtteknek kell gyermeki bizalommal járulniuk. Az egyházunk püspöki tanácsa által készített ajánlás minden gyülekezeti tagnak részletes útmutatást kínál majd a sok felmerülő kérdéssel kapcsolatban, hogy a családok bátran élhessenek a közös úrvacsoravétel lehetőségével. Reménység szerint az így megtapasztalt úrvacsorai közösség a családi összetartozást is erősíteni fogja.

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Steril környezet – érzelemdús szolgálat

„Vendégségben” Némethné Tóth Szilvia lelkigondozónál

Maszk, gyakori kézmosás, távolságtartás – némi túlzással a legtöbbünknek csak ezekhez a különleges szabályokhoz kellett hozzászoknunk a járvány időszaka alatt. Ez szinte semmi ahhoz képest, mint amennyi és amilyen higiéniai előírást egy kórházban be kell tartani. Különösen is igaz ez a transzplantációs osztályokra. Némethné Tóth Szilvia evangélikus lelkész, mentálhigiénés lelkigondozó olyan, daganatos megbetegedésekkel küzdő gyerekek – és családjaik – között mozog, akik a pandémiától függetlenül is így, ilyen fegyelmekkel élnek. Amikor például kijönnek az úgynevezett steril bokszból, száz napig még a kesztyű is kötelező nekik. De addigra már sok mindenem túl vannak...

A budapesti Szent László Kórház területén található Déméter Ház egyik csendes zugában beszélgetünk. A pavilon alagsorában ugyan kisebb apartmanok sorakoznak, de idefent – néhány foglalkoztatószobát és a mellékhelyiségeket leszámítva – egybenyílnak a terek, árad a fény, vibrálnak a színek, s ami a legfőbb: otthonosság van a levegőben.

Találkozónk idején ugyan késő délutáni pihenőjüket töltik a családok, de könnyű odaképzelné a szaladgáló, „bandázó” gyerekeket és a már kicsit felszabadultabban beszélgető felnőtteket. Itt ugyanis azoknak a pácienseknek és szüleiknek biztosítanak szállást, akiket az orvosok – ha a lakóhelyük nem lenne túl messze – már hazaengedhetnének.

GYEREKEK A BOKSZBAN

Az „igazi” gyógyító munka az innen néhány tucat lépésnyire lévő gyermekhematológiai és őssejt-transzplantációs osztályon folyik. Évente körülbelül ötven pácienszt transzplantálnak idegen donortól származó csontvelő vagy a saját őssejtek felhasználásával. Súlyos kórral, például leukémiával küzdő, illetve szolid tumoros betegeket egyaránt kezelnek.

A transzplantáció az előkészítő kezelésekkal együtt harminc-negyven napot vesz igénybe, ez idő alatt steril bokszban élnek a gyerekek. A beköltözés előtt a teljes testüket erő, négy napos sugárkezelésen esnek át, steril fürdőt vesznek, leborotválják a hajukat, és úgy, egy szál steril lepedőben lépnek be a mintegy hat

négyszáz méteres, üvegfalú szobába, ahol már várja őket a szintén előre sterilizált ruhájuk. Becsukódik mögöttük az ajtó, és számukra legközelebb akkor nyílik ki, amikor újra elegendő fehérvérsejtjük lesz ahhoz, hogy az immunrendszerük meg tudja védeni a szervezetüket a fertőzésekkel szemben.

A steril bokszból a gyerekek még egy napos kemoterápiát kapnak, amely elpusztítja a beteg sejteket, és helyet készít a transzplantációnak, vagyis a csontvelő-átültetésnek. És ekkor megkezdődik a várakozás. Általában két hétbe telik, mire megjelennek az új sejtek a vérben.

A nővérek csak a legszükségesebb esetekben lépnek be a bokszból, a legtöbb beavatkozást kívülről végzik. Az anyák beköltöznek a gyerekeikkel, a kisebbekkel ott is alszanak, a nagyobbak már „megvannak” éjszaka egyedül... És lelkigondozóként Szilvia is bemehet a gyerekekhez, természetesen komoly bemosakodást és beöltöztést követően.

„Amikor egy gyerekhez megyek, akkor az a lényeg, hogy ezek között a körülmények között is megélhesse gyermeklétét. Játsszani szoktunk, esetleg beszélgetni, attól függően, éppen mire van szüksége. És sokat keresem az anyákat is.”

Miután végre kinyílik a bokszt ajtaja, előbb csak rövid, majd egyre hosszabb időre hagyhatják el a gyerekek. Amikor az állapotuk engedi, kikerülnek a félsteril szobák egyikébe, végül pedig elhagyhatják az osztályt. A budapestiek, illetve azok, akik veszélyeztetettség – például láz, hasmenés, fertőzékenység – esetén egy órán belül be tudnak érni a lakhelyükről a kórházba, ott-hon folytathatják a lábadozást, a többiek ide, a Déméter Házba költözhetnek át. De a messzebb élők szülei nem csak a biztonságérzet miatt élnek a lehetőséggel: egy ideig ugyanis még heti kétszer kell kontrollon részt venni, ez pedig akár több száz kilométeres távolságból óriási vállalkozás lenne.

„MENJ, HA MENNI AKARSZ”

Szilvián kívül pszichológus, kórházpedagógus, gyógytornász foglalkozik a gyerekekkel. Jár be meseterapeuta, és olykor a bohóc doktorok is bekukkantanak. Próbálnak élményt adni a gyerekeknek.

„A lelki gyógyulás akkor kezdődik, amikor itt vannak, együtt játszanak, esznek, és látjuk, hogy már futnak, pedig esetleg nem sokkal korábban még járni is nehéz volt számukra.”

A budapesti Szent László Kórház területén működő Déméter Ház 2006 óta nyújt második otthonot a csontvelőtranszplantált gyermekek és családjaik részére. Jelenleg tizennégy családot tudnak fogadni. A házat kívül-belül felújították, azonban egy kis kert, játszótér még hiányzik ahhoz, hogy ideálisak legyenek a körülmények a gyógyuláshoz. A Tündérművek projekt teljes költségvetése tízmillió forint, ebből öt és fél milliót a Swimathon elnevezésű, négyhetes közösségi adománygyűjtő kampányon keresztül szeretnék megszerezni. Ehhez csatlakozott az Apafia „formáció”: Németh Zoltán (52, evangélikus lelkész) és Bendegúz (17, gimnazista), akik ketten együtt kétszer száz, azaz összesen kétszáz kilométer túra megtételét és ötszáz ezer forint összegyűjtését vállalták. Itt várják az adományokat: 2021.swimathon.hu/swimmer/nemeth-zoltan-es-bendeguz.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Szilvia tizenkét éve még Pécssett, az ot-tani gyermekonkológián kezdett kórház-lelkészként, lelkipogondozóként szolgál-ni. Öt évig volt ott, majd Budapestre költözésük után a Tűzoltó utcai gyermekklinika onkoló-giai osztályain dolgozott, egészen tavaly szeptemberig. Azóta itt, a Szent László Kórházban tevékenykedik. Bár ez három különböző kórház, de mind a Magyar Gyermekonkológiai Hálózat-hoz tartozik.

„Sokáig nem tudtam megbékélni a szenvedéssel. Éveken keresztül haragudtam Istenre, de aztán azt éreztem, hosszú távon ez nem tartható, mert belebetegszik a lelkem – mondja. – Arra jutottam, hogy Isten a beteggel együtt szenved, ott van ve-le, mellette, engem megelőzve. Magamtól nem hozom szóba őt, csak akkor beszélék róla, ha kifejezetten ezt kérik tőlem. Ilyen értelemben nincs a szolgálatomban missziói szándék. Nem nekem kell azt sem felmutatnom, hogy mindennek ellenére az élet szép és jó. Egyszer még Pécssett mondta nekem egy kamasz, hogy »Szilvi néni, úgy látom, hogy zöldebb a fű«. Ők tanítanak engem.”

A tizenévesek egyébként is közel állnak a szívéhez – és nem csak azért, mert neki is van egy tizenhét és fél éves nagyfia. (Bendegúz mellett a négy és fél éves Samu édesanyja; férje pedig Németh Zoltán lel-

kész, egyházunk országos irodája gyüleke-zeti és missziói osztályának vezetője.)

Szilvia szerint a kamaszkorú betegek-nek a legnehezebb. Ők már mindent érte-nek és megélik. Egyrészt ekkor kellene leválniuk, önállósodniuk, másrészt érte-lemszerűen iszonyatosan félnék, kapaszkodnak.

„A halál gondolata az átlag kamaszt is foglalkoztatja, de itt számukra a közelsége valóságos tapasztalat. Komoly szorongásaik vannak. Hihetetlenül megtisztelő, amikor valamelyikük a bizalmába fogad, és el-mondja: attól félsz, hogy meg fog halni.”

Az évek során Némethné Tóth Szilvia számos gyermek elvesztését megélte. Mint mondja, a gyerekek sokszor előbb ér-zik, tudják, mi fog következni, mint hogy a felnőttek beszéléne velük erről. „Mindig közlik a maguk nyelvén, és ha van rá fül-lünk, meghalljuk. Csak annyira tapintatosak, hogy ha azt érzik, hogy a szüleik vagy mi, a többi felnőtt ezt nem bírjuk elviselni, akkor nem hozzák szóba, nem kérdezik meg.”

Hogy a szülők képesek-e feldolgozni, elhordozni, amikor az orvosok eljutnak ad-dig a pontig, amikor már nincs „eszköz” a kezükben? „Tizenkét év tapasztalata, hogy a gyermek hamarabb hal meg, mint a remény. Ahhoz, hogy egy szülő feladja a bizakodást,

a reményt, meg kellene tagadnia önmagát. De egy dolog van, ami miatt ezt mégis megteszik, ez pedig a gyermekük szenvedése... Még Pécssett egy nagyon egyszerű, általános iskolát végzett szülőpár mutatta ezt meg nekem először. Ők voltak az egyik legnagyobb tanítóim. Már nagyon szenvedett a kislányuk, és akkor ők körbeölelték, puszilgatták, és azt mondták: »Menj, ha menni akarsz, ne szenvedj tovább.«”

AHOL ÖRÜLNEK A ZSIVAJNAK

Ha minden objektív tény ellenére a szü-lők továbbra is tagadják a nyilvánva-lót, és kapaszkodnak a „csodába”, akkor lelkipogondozóként Szilvia az ő érzelmi hely-zetükhöz igazodik.

„Valakit kísérni komoly megtiszteltetés. Ha zárandoktársául enged, akkor szeretnék egy tempóban haladni vele. Elfogadom, hogy ő hol tart, és nem haladok előtte, de nem is kullogok mögötte. A lelkipogondozást ahhoz is hasonlíthatnám, mint amikor ven-dégségben vagyok: lehet, hogy a ház nem úgy van berendezve, ahogy én csinálnám, de nem kezdem el átrendezni, mert az hi-hetetlen szemtelenség és illetlenség lenne. Mindig abból indulok ki, hogy nem tudha-tom, hasonló helyzetben – akár betegként, akár érintett szülőként – én mit csinálnék.”

Ugyan sokat beszélünk a veszteségekről, de Szilvia nem győzi hangsúlyozni, hogy „az onkológia az életről szól”, és a páciensek nyolcvan-nyolcvanöt százaléka meggyógy-ul. Persze ezen a területen ez nem megy egyik napról a másikra, és csak öt év pa-nasz- és tünetmentesség után mondják ki ezt a bűvös szót. Egy ideális világban nem lenne szükség sem steril boksokra, sem Démétér Háza. Utóbbi, ha mégis állna, állandóan olyan üresen kongana, mint az interjú alatt. Pedig ez egyébként az a hely, ahol különösen örülnek a zshivajnak, a fut-kározásnak, mert mindez a transzplantált (kis) betegek állapotának javulásáról, az élet igenléséről tanúskodik.

„Hiszek a poszttraumás növekedésben, abban, hogy erősebben jönnek ki a beteg-ségből. Azt gondolom, hogy mindazok után, amiket a kórházban végigcsinálnak, átélnek, bármivel képesek megbirkózni.”

És ha ők, akik valójában állják a szenvedést, ilyen erősek, akkor Szilvia, amennyire csak tőle telik, segít nekik hordozni ezt.

■ VITÁLIS JUDIT

A riport teljes terjedelmében az Evangélikus.hu oldalon olvasható

A PETŐFI-HÁZ (HUSZTH-HÁZ) RIMASZOMBATBAN - FOTÓ: KOZTERKEP.HU

Trianon 101 szubjektív

Mi az a Trianon? Nem tudom. Kiskoromban az üzletben számomra idegen nyelven voltak kiírva dolgok. Amikor anyukám elküldött élesztőért, mindig megkérdeztem, mi van ráírva, hogy tudjam, mit is kell hozni. De egy kedves, idős tanító néni megtanította, hol van a magyar címerben a Tátra, Mátra, Fátra és a Duna, Tisza, Dráva, Száva.

Mi az a Trianon? Nem tudom. Az alattunk lakó orvos szülők és három gyerekük mind szlovákul beszéltek. De ha hirtelen belázasodtam, anyukám csak leszaladt a szomszéd nénihez, aki azonnal feljött, és megvizsgált. És amikor meggyógyultam, újra a Tompa-szobor mellett mentem iskolába, amelyet a város egyik központi teréről a város széli parkba száműztek egykor. De legalább megmaradt!

Mi az a Trianon? Nem tudom. Pásztor Mariska néni, akinek fogadott unokája voltam, mindig várta a testvérét Pestről, aki évente csak egyszer jöhetett. Ő mindig hozott gesztenyepürét, ami nálunk nem volt. Számomra még ma is különleges ünnep, emlékeket felidéző étel a gesztenyepüré. És míg a tanérvárónkon csak a csehszlovák, a szovjet himnuszt és az *Internacionálét* hallgattuk, tanárunk egy teljesen átlagos, szürke napon megtanította a magyar himnuszt és a *Szózatot* is, amelyet egy-egy március 15-én titkon lehetett elénekelni a Petőfi-háznál tartott ünnepségen.

Mi az a Trianon? Nem tudom. De ámulattal néztem, ahogy keresztapámék magyarországi rokonai Trabantjuk belső sárvédőborítását megbontják, és elrejtik ott a cukrot, mert Csehszlovákiában volt cukor, Magyarországon meg Trabant. Sok Trabant. Most már ennek tulajdonítom, amit tizenévesként éreztem, hogy amikor átjöttünk az országhatáron, éreztük, itt a levegő is más! De egy-egy olimpia után, mondjuk, épp 88-ban, az éremtáblázatot látva jobban kihúztuk magunkat, mert

azt a tizenegy aranyat, hat ezüstöt és hat bronzérmét mi is a magunkénak éreztük.

Mi az a Trianon? Tudom, hogyne tudnám. Tudom, de sosem tudtam azonosulni sem az asszimilálódás „minden mindegy” alapú belenyugvásával, sem a „nem, nem, soha!” vulgarizálódott radikalizmusával. A múltra emlékeznünk kell, az igazságtalanságokat nem szabad elfelejtenünk.

Mi az a Trianon? Tudom, de másképp tudom, mint a legtöbben. Nem gondolom helyesnek, hogy Trianont a most élőkön kérjük számon. Nem gondolom helyesnek, hogy mellünket veregető büszke magyarként „bőmbölvő rohanunk majd, mint a tengerár” (József Attila), és leszlovákozzuk, lerománozzuk azokat, akik az ilyen bőmbölvő rohanást is szenvedik naponként. Nem gondolom, hogy helyes összetartozásról papolnunk, miközben gyermekeink előbb jutnak el nyaralni a Közel- vagy éppen Távol-Kelet egzotikus nyaralóhelyeire, mint hogy megtudnák, hol is folyik a Száva, vagy hol magasodik a Tátra.

Mi az a Trianon? Tudom. De nem állítom, hogy jól tudom. Számomra mégis a velem élő történelem. Amely összetartásra készítet. Összetartozásra azokkal, akikkel egy nemzethez tartozom. Összetartásra azokkal a más nemzetiségűekkel, akikkel együtt kell élnem.

Emlékezzünk ezen a napon nem pusztán siránkozva a múlt-ra és az akkori igazságtalanságokra, hanem tekintsünk előre, a jelen lehetőségeit kihasználva. Ahogyan Pál apostol biztat (Ef 6,14-15): „Álljatok meg tehát, felővezve derekatokat igazságszeretettel és magatokra öltve a megigazulás páncélját, sarut húzva lábatokra, készen a békesség evangéliuma hirdetésére.”

■ NAGY ZOLTÁN

A szerző a Kelet-békési Evangélikus Egyházmegye esperese

Az éneklés hitvallás

Keresve sem lehetett volna jobb mottót találni a mostani Cantate-jegyzetnek, mint a június 13-i két Útmutató-igét. A zsolttáros Dávid vallomása: „Éneklek az Úrnak, mert jót tett velem.” (Zsolt 13,6b) Jakab apostol pedig így tanít: „Szenved-e valaki közöttetek? Imádkozzék! Öröme van-e valakinek? Énekeljen dicséretet!” (Jak 5,13)

A mindannyiunkat megviseelő tizenöt hónap után – reménység szerint – lecsengőben van a koronavírus-járvány. Ez az írás éneklésről és imádságról szóló énekszövegekből válogat, hogy ki-ki megtalálhassa bennük a helyzetéhez illő szavakat: a mélységét és a magasságát, a könnyörgését és a hálaadását.

Sokak számára olyan lehet a mostani időszak, mint amikor hosszú sötétség után felkel a nap. „Ébredj fel, szívem, vigadj, / Istenednek hálát adj, / Aki néked ad mindent, / S minden veszélytől megment! // Uram, te megtartottál, / Mára felvirrasztottál / Megújult egészségben, / Lelki, testi épségben. // Ezért én most dicsérlek, / Atya, Fiú, Szentlélek, / Hálaadó lélekkel, / Magasztaló énekkel.” (EÉ 97,1-3)

Mások számára még nem olyan napos az ég. Ez a szép régi vers arról vall, hogy a próbatételek segíthetik a hitben való megerősödést. „Gyermekségemtől fogva, Úristen, mindezideiglen / Téged hívtalak én segítségül minden szükségemben; / Mostan is nincsen több bizodalomam sem földön, sem mennyben. // Add meg, Úristen, te szent nevedért, amit tőled kérek, / Szent Fiad által, teljes szívemből, melyért most könyörgök, / Mert csak tebenned bízom, Úristen, míg e testben élek.” (EÉ 79,3.5)

A helyes imádságért is imádkozhatunk. „Tehozzád vinnék, Istenem, / Most minden fájó terhet. / De szólj, miképpen is tegyem, / Hogy nálad kedvet leljek? / Te adj tanácsot, készíts fel! / Imádság élő Lelkével / Te töltsd be kérő szívem!” (EÉ 87,1)

Sokszor Jákob bátorságára is szükségünk lehet a tusakodásban. „Kegyelem ajtaja te vagy, / Én Uram, szívesen fogadj! / El nem bocsátlak tégedet, / Míg meg nem áldasz engemet.” (EÉ 85,5)

Paul Gerhardt fájdalomkból kiragyogó hitvallása ma is példa. „Ki a legnagyobb öröm vagy / És a legragyogóbb fény, / Mely soha sötétben nem hagy / Szenvedések éjjelén: / Vigasztaló, Pártfogó, / Mindenséget fenntartó, / Újjáteremtő

Szentlélek, / Neked zengjen ma az ének!” (EÉ 237,1)

Gerhardt segít erőt kérni az új kezdethez is. „Jöjj, tölts be szívet-házat / Hit tiszta fényével! / Teveled áldás árad, / Új élet sarjad fel. / Jöjj, áldott Szentlélek! / Jöjj, Atya-Fiú Lelke, / Hogy szüntelenül zengje / Erődöt új ének!” (EÉ 238,4)

Az éneklés hitvallás. „Kész most az én szívem néked énekelni, / Kész most jóvoltodért nagy hálákat adni, / És min-

Az ének a bensőséges hit megfogalmazására is alkalmas. „Ó, jöjj, megváltó Jézusom, / A szívem néked megnyitom. / Teveled tér be gazdagon / Az élet és az irgalom. / Szentlelked által járj velünk, / Míg hozzád mennybe érkezünk, / S ott mondunk majd neked / Dicsérő éneket!” (EÉ 137,5)

Bármilyen szenvedésekben van is részünk, hitünk alapjai rendületlenül állnak. „Krisztusé már a győzelem. / Úr égen-földön, mindenben. / S hogy hű tanúként valljuk őt, / Ad minden új nap új erőt. / Halleluja! // Ujjongjon boldog énekszó! / Légy áldott, győztes Megváltó! / Szentháromság egy Istenünk, / Tenéked zeng dicséretünk. / Halleluja! (EÉ 226,2-3)

FOTÓ: ALBIN HILLERT / IUSZ

denek előtt tégedet vallani, / A te szent nevedet örökké dicsérni.” (EÉ 77,4)

Az imádság és az ének keretbe foglalja a napunkat. „Éneklünk reggel tenéked, / Este imádjuk Szentséged, / Úristen, téged dicsérünk, / Mindörökké téged félünk.” (EÉ 108,2) „Lásd, Urunk, egy nap újra eltűnt. / Ránk borul már az esthomály. / Hajnali himnuszt néked zengtünk, / Most hozzád esti ének száll.” (EÉ 124,1)

Írásunk végső kicsengése mi más is lehetne, mint a magasztalás és a reménység hangja. „Ébred a hajnal / Lángsugarakkal. / Ébredő néped, / Istenünk, téged / Áldva magasztal. // Tarts meg a hitben, / Hű szeretetben! / Égi reménység / Lángjai védjék / Néped, Úristen! // Csendül az ének, / Zeng a dicséret. / Túl a homályon, / Földi határon / Vár örök élet.” (EÉ 106,1-3)

■ ECSEDI ZSUZSA

A lelki atya áldott emlékezete

Nemrégiben jelent meg az Ordass Lajos Alapítvány gondozásában az a kötet, amely az idén húsz éve elhunyt Fónyad (Fuchs) Pál evangélikus lelkésznek, korábbi esperesnek állít emléket. Az *Elég néked az én kegyelmem – Fónyad (Fuchs) Pál élete és munkássága* című kiadvány első felében a szerkesztők a *Nem voltam egyedül – Beszélgetések az evangélikus közelmúltról* című könyvben 1999-ben megjelent életútinterjú másodközlésével idézik fel a lelkész alakját, majd Fónyad Pál prédikációiból, írásaiból, előadásaiból kap bő válogatást az olvasó.

Szigorlatra készülő ötödéves teológusként találkoztam először Fónyad Pál nagyiszteletű úrral. Az akkor hetvenéves nagykanizsai lelképásztor nekem, a pályakezdőnek valóban a tiszteletre méltó, a bölcsességet és nyugalmat sugárzó személyiségként jelent meg, de már az első találkozáskor kölcsönösen a szívünkbe fogadtuk egymást. Pali bácsi a lelki atyám lett, ő pedig szinte fiának tekintett engem.

1979 tavaszán a nagyheti istentiszteletek megtartására vállalkoztam az iharosberényi anyaggyülekezetben és szórványában. Iharosberény lelkész nélkül maradt egy botrányos gazdasági ügy következtében, a helyettesítést Fónyad Pál mint szomszéd és egykori iharosberényi lelkész vállalta. A megsza- porodott ünnepi szolgálatokhoz kérte végzős teológus kiküldését, azzal az alig leplezett szándékkal, hogy a szétesett gyülekezet és a teológus esetleg egymásra talál.

Az iskolapadból, az elméleti teológia világából a gyakorlati teológia sűrűjébe érkeztem meg akkor. Ez számomra frusztráló volt, de Pali bácsi olyan prudenciával [okosság, körültekintés, megfontoltság – a szerk.] kezelte ezt a kérdést, hogy a nagyheti helyettesítés végeztével már elhívást éreztem az iharosberényi szolgálatra. Később értettem meg, hogy ő az egész életét ilyen kihívások, konfliktusok, hitvallásos helyzetek sorozatában élte le.

Otthon volt a somogy-zalai szórványterületen. Mindenütt voltak név szerint ismert, számontartott hívei, hitestvérei. Az egyházpolitikai ellenszélben nem lehetett esperes, mégis sokak számára ő az egész egyházmegye lelkipásztorja volt. Kiismerte magát az ideológiai elnyomástól torzult egyházpolitikai térben, de jellemét nem torzította el a

rendszer. Sok bántást kellett elszenvednie – lelkésztársaitól is –, de nem vált megkeseredetté. Mély teológiai tudása emberismerettel és empátiával párosult.

1981-ben történt iharosberényi lelkésszé választásomig Pali bácsi volt a principálisom. A szó igazi értelmében az volt; tanított, irányított, ellenőrzött, mégsem a tekintélyi elv alapján. Sohasem utasított, de útba igazító javaslatait mindig érdemes volt követni. A segédlelkési két év alatt gyakran találkoztunk. Mindig volt ideje rám és a rám bízott gyülekezetekre. Volt, hogy minden bejelentés nélkül meglátogatott, de mindig úgy érkezett, mint családtag. Gyakran voltam asztalvendég a kanizsai parókián. Márta néni gondoskodó szeretettel terített asztala mellett olykor sötét idők súlyos emlékét idéztük, de mindig a derű kerekedett felül. Egy-egy mondata azóta is megszólal a lelkemben, erőt ad, tanácsol napi gondjaim között.

Pali bácsi nagyon fontosnak tartotta, hogy a helyi gyülekezetvezetési ismeretek mellett a látókörmöt egyházmegyei léptékben is tágítsa. Vette a fáradságot, hogy – a szolgálati Trabanton zötykölődve – felkeressük az egyházmegye összes gyülekezetét és lelkészét. Több alkalommal meglátogattuk a határon túl rekedt, egykor virágzó magyar gyülekezeteket. Különös, hogy a korkülönbség ellenére sohasem volt köztünk generációs feszültség. Pali bácsi magában hordozta az eltelt hét évtized rétegződéseit, attitűdjét, de ez nem volt idegen vagy taszító a számomra, inkább izgalmas volt átélni, ahogy őt hallgatva megcsapott régi korok levegője.

Hatalmas munkabírását jelzi, hogy nyolcvanegy évesen vonult nyugdíjba. Az utolsó tíz évben térben távol kerültünk egymástól, de a kapcsolat nem szakadt meg közöttünk. Többször meglátogattuk

Elég néked az én kegyelmem – Fónyad (Fuchs) Pál élete és munkássága. Szerkesztette és jegyzetekkel ellátta Fónyad Pál István. Ordass Lajos Alapítvány, Budapest, 2021. Ára 2000 forint. Kapható a Luther Kiadó könyvesboltjában, illetve megvásárolható webáruházunkban is (bolt.lutherkiado.hu).

a nagykanizsai Csányi utcai lakásukban. Leveleiben beszámolt romló egészségi állapotáról, kórházi kezelésekről. Utolsó leveleinek egyikében írja: „Ha Atyánk hazahív, boldogan megyek. Mindenkitől bocsánatkéréssel búcsúzom és szívemben nincs harag, csak megbocsátás!” 2001. május 28-án mégis megrendülten vettük halálhírét.

A kanizsai templomban – ahol négy évtizeden át hirdette az igét – búcsúztak tőle vér szerinti és lelki családjának tagjai. Temetésén végakarata szerint nagykanizsai és iharosberényi utódai szolgáltak szentelési igéje (1Kor 2,1–5) alapján, amely egyben hitvallása is volt.

Hálás emlékezettel lelki fia:

■ GYŐRI GÁBOR

A szerző a Pestszentlőrinci Evangélikus Egyházközség lelkésze

Konfirmációi emlékek

Minden kultúrkörben, társadalomban, vallási közösségben létezik egyfajta beavatási szertartás, amellyel a fiatal, felnövekvő generáció tagjai, bizonyítva, hogy tisztában vannak a csoport által vallott értékekkel, tanításokkal, ünnepélyes keretek között a közösség tagjaivá válnak. A protestáns egyházakban a konfirmáció az a gyülekezet részvételével zajló szertartás, amelyen a fiatal egyháztagok első alkalommal vesznek úrvacsorát, s a gyülekezet felnőtt tagjainak sorába lépnek.

A konfirmáció hagyománya az evangélikus egyházban a 17. században Németországban alakult ki, s Magyarországon a 18. század közepétől terjedt el. A konfirmációra való felkészítés – amelyet a tanultakról való számadás, „vizsga” követ – kiemelkedően fontos, hiszen ennek célja a hitbeli megerősítés, a közösség által vallott hitelvek megismertetése a fiatalokkal, akikben ezáltal az egyházukhoz való tartozás tudatosává válik.

Ez az esemény jelenti egyúttal a kereszttségben létrejött szövetség megerősítését is. A tudásáról számot adott és konfirmációra bocsátott fiatal az ünnepélyes szertartás során személyes vallástételt tesz egyháza hitvallásának és a konfirmációi hitvallásnak a szavaival, majd a lelkész áldását véve, a gyülekezettel együtt úrvacsorát vehet. Minderre általában tizenkét-tizenöt éves korban kerül sor, amikor a fiatalok értelmi fejlettsége már lehetővé teszi az elvontabb eszmék befogadását s a tudatos döntést.

KONFIRMÁCIÓ AZ ILLEMTANKÖNYVBEN

Hogy a konfirmáció jelentősége mennyire benne volt a köztudatban – párhuzamosan azzal, hogy a 19. században a társadalom jóval nagyobb része élt intenzív hitélettel az összlakossághoz képest, mint napjainkban –, azt az is mutatja, hogy még az illemtankönyvekbe is bekerült megünneplésének módja.

Ismert és sokak által alkalmazott illemtankönyv volt Kalocsai Róza *Az illem könyve* című munkája, amely 1884-ben jelent meg. A református tanárnőként – később felső leányiskolai igazgatóként – működő szerző kötetéről, annak jelentőségéről többször írt például Szabó Magda is (*Régimódi történet* című könyvében) mint olyan műről, amely szinte mindenre kiterjedő, bőséges szöveggel ad útmutatást a 19. század végén, 20. század elején élt emberek számára. Fe-

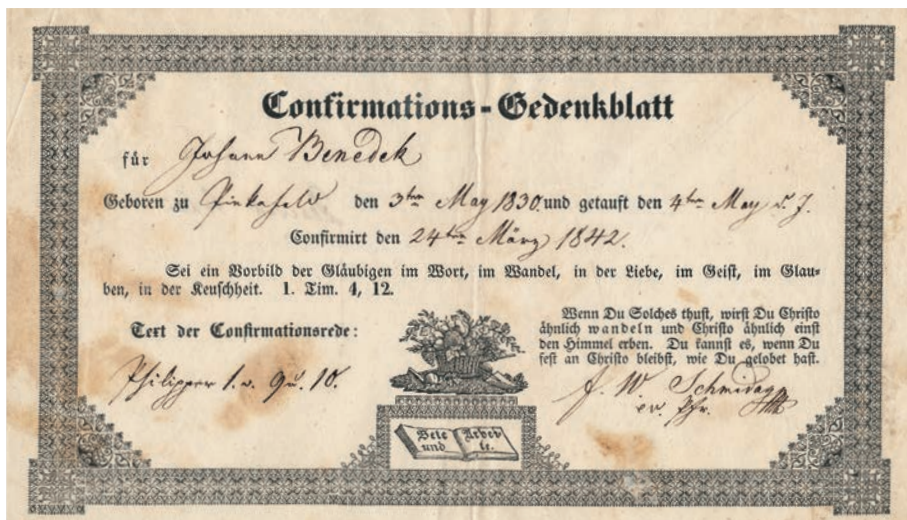
lekezeti különbségre való tekintet nélkül (közös fejezetben tárgyalva az alapelveket) jelenti ki, hogy a bérmálás és a konfirmá-

ció nagy jelentőségű, ezért az ünneplés tekintetében is komoly alkalomnak számít, amelyet nem a fényes külsőségek, a díszes ünnepi ruhák kell, hogy jellemezzenek, hanem a méltó ünnepélyesség.

A szerző persze említi a különbségeket is: megtudhatjuk, hogy az evangélikus konfirmáció – különösen olyan országokban, ahol ez a többségi felekezet – nagy ünnepélyességgel megy végbe, s a templomi eseményt világi alkalom is követi. ►

Konfirmációi emlék 1890-ből Karsay Sándor püspök aláírásával (Győr)

Benedek János konfirmációi emléke 1842-ből (Pinkafő, Vas megye; ma Ausztria)

1917-ben kiállított emléklap (Győr)

Az egyes országok, vidékek adta eltérések mellett azonban mindenütt jellemző az együttlét a családi, rokoni körben, hiszen a konfirmáció a szülőké, a keresztszülőké, a családoké is, azon túl, hogy az egész közösség ünnepe.

A mai ember az idők távolából akár mosolyogva is olvashatja a következő sorokat, de a szöveg jelentésére figyelve azért tudjuk, hogy e mondatok a nemzedékek egymást követéséről, a tanítás, a hagyomány továbbviteléről is szólnak, nem csak a társadalom elvárásáról vagy az illemszabályok betartásáról: „A confirmált fiú – még mindig díszes templomi öltözékben – bemutatja magát mint új ember még aznap vagy második napon legközelebbi rokonainak, még ha azok a templomban lettek volna is, és a hozzá irányzott s netalán jövőjét illető kérdésekre szerényen és illedelmes őszinteséggel válaszol. A fiatal leány is néhány nappal az ünnepély után látogatásokat tesz a rokonoknál és ismerősöknél, s esetleg megköszöni a kapott ajándékokat. – E látogatások rendesen az ő első világbalépte is egyszersmind.”

Az illemtankönyvek az utókor számára azért nagyon tanulságosak, mert sűrítve rögzítik az adott korszak viselkedési normáit, szokásait, megismerhetjük belőlük a kereteket, amelyek a legkülönbözőbb helyzetekben megszabták a társadalmi érintkezés módját, s hogy az egyházi ünnepekről is szóltak, az azt mutatja: ezek az események szervesen hozzátartoztak a családok életéhez.

Mivel a közösség számára nem közböcs az ifjú nemzedék sorsa, Kalocsa Róza azt is javasolja, hogy a rokoni, baráti körben mind a szülők, mind a gyermekek számára kívánjunk szerencsét, boldogságot a következő életszakaszhoz, jókívánsággal, szeretettel kísérjük őket. „A serdülő ifjúság életében forduló pontot képez a confirmatio, itt lépi át az ifjú, a leány a gyermekkor határát, s egy lépéssel kint van az életben. Sokan ekkor el is távoznak a háztól, pályát választva. Ennélfogva az élet e forduló pontjánál mind a confirmált egyén, mind a szülők méltán megvárhatják barátaiktól s rokonaiktól az érdeklődést, ha ugyan a barátság és rokoni vonzalom előttük nem üres, tartalom nélküli hang.”

OKLEVÉLTŐL A KÁRTYÁIG

Napjainkban is készülnek, a közelmúlt évtizedeiben is készültek emléklapok, „bizonyítványok”, amelyeket az ünne-

1950-es évekbeli kitöltetlen emléklap

pélyes alkalom emlékére állítottak ki a konfirmandusok részére. De már a 19. század első feléből viszonylag nagy mennyiségben maradtak fenn a konfirmáció tényéről, valamint a konfirmációi oktatás eredményességéről szóló írásos, díszes, oklevélszerű vagy éppen kis kártya formátumú dokumentumok személyi hagyatékokban, családi iratok között, s megőrizték ezeket az iratfajtákat a gyülekezeti irattárak, az egyházi levéltárak, sőt még a világi levéltárak iratanyagában is fellelhetünk belőlük.

Az egyes korszakokban más-más alakú, stílusú, szimbólumokkal, képekkel

ellátott emléklapok születtek. Találunk egészen kis méretű, gót betűs lapokat is; ilyen például a pinkafői születésű Benedek János részére kiállított 1842-es ünnepi emlékeztető. A dokumentum családtörténeti szempontból is értékes forrás, hiszen a konfirmandus születési helye és ideje, valamint keresztelésének napja is megtudható belőle. A szóban forgó Benedek János tizenkét éves volt konfirmációjakor.

A kis lapon a vetés-betakarítás, a gyümölcsöt termő növény szimbólumait is láthatjuk, míg egy könyv lapjaira az „Imádkozz és dolgozz” („Bete und

arbeite”) jelmondat került. Az emléklap (Gedenkblatt) a konfirmációi ígét is rögzítette.

IDŐBEN VÁLTOZÓ EMLÉKLAPOK

Tanulságos az emléklapok képi világának elemzése. Nemcsak nyomdatechnikailag különbözőek, de megfigyelhetjük rajtuk a korstílus hatását is, amely a változó tipográfiai elemekben is tükröződik. Gyakori szimbólumok a kereszt és a szőlővessző, szőlőtő (Krisztus-szimbólumként), de megjelenik a Megváltó képi ábrázolása is (a feltámadt Krisztus alakja és Jézus a tanítványai körében). Arra is van példa, hogy egy évtizeden belül ugyanannak az emléklapnak a variánsai voltak forgalomban, s a fő ábra, a fő motívum változatlan, csak a kisebb díszítőelemek változtak.

Feltűnik az A és az Ω, valamint az úgynevezett krisztogram, a görög X (khi) és P (ró) betűk alkotta rövidítés, amely a görög *Khrisztoosz* szó (Χριστός) első két betűje; a könyv (Biblia), a galamb (Szentlélek); a kehely és az ostya pedig már egyértelműen az úrvacsoravételre utaló motívumok.

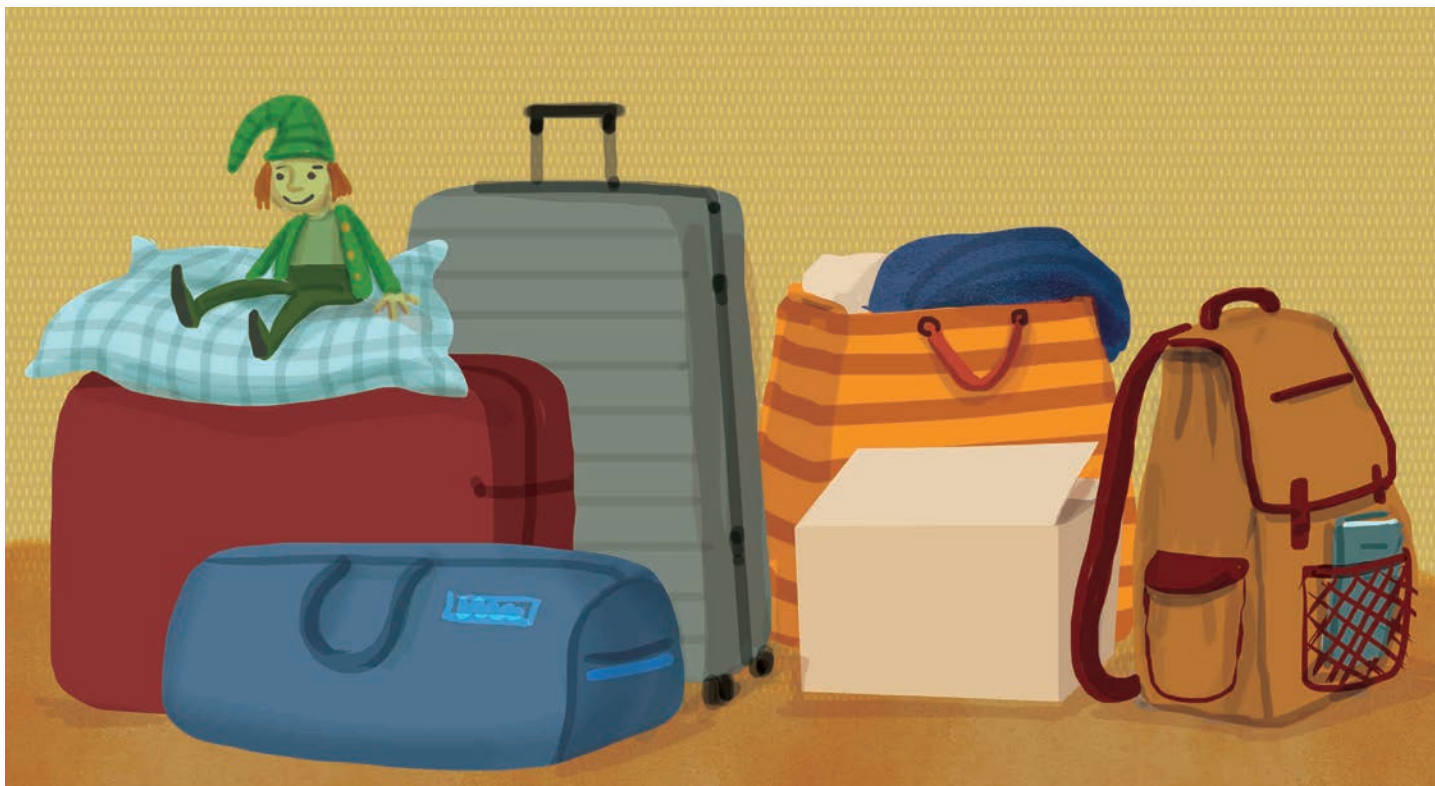
Egy 1917-es keltezésű – a reformáció kezdete négy századik évfordulójának évében kiállított – győri emléklapon érdekes párhuzamos ábrázolást láthatunk: míg a lap felső részén modern kori konfirmációs jelenet szerepel Luther-kabátos evangélikus lelkésszel, konfirmandusokkal, addig az emléklap alján az utolsó vacsora ábrázolása jelenik meg, utalva az úrvacsora eredetére. Készültek olyan emléklapok is, amelyek Jézus megkeresztelését, valamint Jézust gyermekek körében ábrázolták. A több évtizeddel későbbi, az 1950-es évekből való emléklap egyszerűbb, modernebb, stilizált ábrázolási móddal élt.

Az elemzés érdekes példákkal lenne folytatható, s hozzá számos helyen, köztük gyülekezeti anyagban is áll rendelkezésre emlékül megőrzött, kitöltött, de akár kitöltetlen régi konfirmációs emléklap. Őrizzük meg őket!

(A cikkben felhasznált források a *Ráth Máttyás Evangélikus Gyűjtemény, valamint a Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltára [IV. 177. b. No. 6.] őrizetében található.*)

■ KOVÁCS ELEONÓRA

A szerző a Magyar Nemzeti Levéltár főlevéltárosa, a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyűjteményi Tanácsának elnöke

Csomagoljunk!

A fiam pakol. Este a nővérénél fog aludni, mint egy igazi nagyfiú. Nem a saját ágyában, sőt még csak nem is a mi településünkön. Nagyon várta már ezt. Régen megbeszélték, számolgatta a napokat, most mégis izgul egy kicsit. Milyen lesz egy idegen helyen? (Valóban keveset volt még ott, hiszen a testvére csak nemrég tudott beköltözni ebbe a lakásba.)

Tehát pakol. Minél tovább gondolkodik, mire lehet szüksége, annál nagyobb lesz a csomagja. Már tele van a kis kék bőrönd. Benne Levélmanó, az alvótársa és természetesen Kunkori, aki meg Levél-

manó alvótársa. Nem, nem öleli már őket, csak úgy mellettük alszik, hogy tudja, minden rendben van. Aztán a biztonság kedvéért el szeretné vinni a párnáját. Abból annyiféle van. A túl lapos, a túl magas, a túl nagy és a túl kicsi mind rossz. Ez az övé a legmegfelelőbb éjszakára.

Persze elrakta azt is, amit én elrendeltem: papucs, pizsama, törölköző, váltóruha, fogkefe, fehérnemű. De még mindig nem elégedett a végeredménnyel. Togatja a játékait ide-oda: ezt vinni kellene, ez nélkülözhető. Sajnos a csomagok mérete kezdi meghaladni az elképzelése-

Hogyan csomagolj okosan? Hogyan utazz biztonságosan? Írj listát! Gondold végig, hány napra mész, milyen szálláshelyen fogsz aludni! Nézd meg, milyen idő várható. Alapszabályok: ha kirándulni megyünk, mindig viszünk egy picit, összehajtható esőkabátot, kis üvegben vizet és egy kis harapnivalót. Kényelmes cipőben indulunk el, rétegesen öltözünk, a legszükségesebbeket hátizsákban vagy kis oldaltáskában mindig magunknál tartjuk. Ha pénz van nálad, soha ne egy helyre tedd, hanem többfelé.

Apa vagy anya telefonszámát minden gyereknek fejből kell tudnia. Nem elég a telefon memóriájában tartani, hiszen az el is veszhet. Ha csoporttal utazol, mindig jelezd egy felnöttnak, ha mosdóba vagy máshová elmész, hogy ne aggódjanak miattad.

Amennyire lehet, használd ki jól az utazást, együtt a barátaiddal: nézzétek a tájat, beszélgetsetek, a telefon megvár. Ha egyedül utazol, lehetőleg nézd meg előre az utat, ahová tartasz. Ha mégis eltévednél, rendőrtől vagy idős nénitől, bácsitól kérj segítséget. Idegen autójába ne ülj be. Mielőbb hívd fel a szüleidet vagy azt, aki vár rád, és jelezd, hogy hol vagy. Csoportban előre is megbeszélhetitek, hogy hol várja meg a többieket, aki esetleg elkeveredik.

met, több minden van már bennük, mint amit egy napra szükségesnek véltem, mert a fiam a játékok nagy részét is buzgón betömködté – most már egy nagy hátizsákba. Fél szemmel pedig a takarójára sandít: nagyon szeretné még magával vinni, biztos, ami biztos alapon. A holmija már jóval nagyobb, mint ő maga.

Az egész kezd egy komolyabb költözkedéshez hasonlítani. Doboz doboz hátán, bőrönd bőrönd mellett, táskák és zsákok hosszú sorokban, ahogy mi költözködtünk jó néhány éve. Vagy mint amikor Ábrahámot kihívta az Úr a pusztába, és mindene málhákba került, ami nem tudott a saját lábán menni. Na igen, neki lehetett ilyen mértékben rengeteg a csomagja. Igaz, ő egész további életét tervezte vándorlással tölteni, így talán mégis kicsit rugalmasabban pakolhatott.

Állunk a nagy cókómókhegy fölött a fiammal, valaminek mégis megőrülök. De jó, hogy Istent nem kellett elcsomagolnia! Mert a Bibliában van olyan, akinek még az istenét is cipelnie kellett. Ha hiszitek, ha nem, Ráhel, Jákób szebbik felesége a házi bálványukat magával vitte, amikor ők költözködtek. Amikor az apja keresni kezdte a féltett szobrocskát, a fiatal nő egy teve nyergére tette, és ráült. Nem lehetett kényelmes. Mi több, még csak nem is volt semmi értelme magával vinni, hiszen csak egy faragott valami volt, ami se nem hallott, se nem látott, és persze segíteni sem volt képes. Jó, hogy nekünk nem kell így cipelni Istent!

Azért is jutott ez eszembe, mert amikor én először kerültem el otthonról kollégiumba, nagyon furcsa kép élt bennem Istenről. Rettogtam tőle. Folyton figyelő, minden rosszat feljegyző és megbüntető, mindenért bosszút álló Úrnak képzeltem. Isten szeme mindent lát – mondták, és én úgy féltem ilyenkor, hogy mi mindent láthat. Igyekeztem jól viselkedni, de újra meg újra belecúsztam valami hazugságba, svindlibe. Rosszat mondtam másról, vagy rosszkor mondtam valamit, pedig nem is akartam, csak úgy sikerült. Ha odaadtam a házim lemásolni annak, aki kérte, akkor azért volt rossz a lelkiismeretem, ha meg nem, akkor azért. Volt, hogy megdicsértek, és tudtam, hogy az a dolog véletlenül sikerült nekem, nem a sok szorgalmas tanulás miatt, ilyenkor is bántott, hogy nem vallottam be. De ha bevallottam volna, akkor meg a többiek néztek volna fintorogva rám.

Ezért arra jutottam, hogy nem nekem való ez az Isten. Jó lett volna, ha össze-

Fejtsd meg a titkosírást! Segítségére lesz a dekódolásnál a kis kert

jött volna, mert vonzott amúgy, de ez a mindent látó, szigorú tekintet feszélyezett és elkésérített. Örültem, hogy másik városban fogok lakni, ahol megszabadulhatok a folyton figyelő Istentől. Mert bár hatalmasnak láttam, azt képzeltem, hogy ha letesszük valahová, ott marad. Mint egy darab kő például.

Az iskola, ahová kerültem, nagyon messze volt. Az osztálytársak és a tanárok egészen újak. Itt a lehetőség tiszta lappal indulni, gondoltam. És próbáltam is, de hamar rá kellett jönnöm, hogy sajnos saját magamat nem hagytam otthon. Ami eddig gondot okozott nekem, az mind velem maradt. A mindent látó Istent, úgy hittem, a hátam mögött hagytam, de rá kellett jönnöm, hogy az, amit már megértettem belőle, nem kívül van, hanem belül. A lelkiismeretemben újra meg újra szólított, és akkor elindultam megkeresni a vele való kibékülés útját. Ha már itt is jelen van, az volna jó, ha szeretne, és úgy lenne közel.

Ha azt mondanám, komoly lépéseket tettem ezért, hazudnék. Magam se tudom, hogy a vágyon kívül mi más volt az,

ami odasegített hozzá. Úgy terelgetett, hogy itt is, ott is keresztények álltak mellem, és sugározták azt a fényt, meleget, amire annyira vágytam.

És egyszer csak megtalált Istent. Meglett a gyógymód az állandó összezavarodottságomra és feszélyezettségemre. Jézus úgy ölelt át és úgy fogadott, mint aki mindig is várt. Tudtam, tudom, hogy sokat kell változnom, de az, hogy Isten velem van, közel van, már inkább menedéket, oltalmat, védettséget jelent. Jó, hogy Isten mindent betölt, hogy benne élünk, mozgunk és vagyunk, érte és általa lett minden, ami lett.

Jó, hogy Istent nem kell magammal cipelnem, mert ő hordoz engem. Meg is kérdeztem a fiamtól, ő elcsomagolta Istent. Kópésan elvigyorodott: „Igen – mondta. – Itt van.” És a szívére tette a tenyerét. ■

Az induláshoz kedvet adhat például a Kérlek, add a kezed és az Áldásoddal megyünk kezdetű dal. Mindkettőt meghallgathatod a YouTube-on is.

Gyermekek az Oltalomban

Nevelőszülői hálózatának bővítésére készül a szeretetszolgálat

A Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában működő, az ezredfordulón alapított, nyíregyházi székhelyű Oltalom Szeretetszolgálat sokoldalúan tevékenykedik a halmozottan hátrányos helyzetű emberek és családok között. Hajléktalanotthont, nappali melegedőt, népkonyhát, éjjeli menedékhelyet, átmeneti szállót, családoknak átmeneti otthont tart fenn, foglalkozik a szenvedélybetegek nappali ellátásával, és nevelőszülői hálózatot is működtet. Gyermejköltségi feladatairól és terveikről kérdeztük az Oltalom intézményvezetőjét, Laborczy Gézát.

– A gyermekvédelem területén milyen szolgáltatásokat nyújt az Oltalom Szeretetszolgálat, és pontosan hol?

– A családok átmeneti otthonának ellátási területe Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye. A nevelőszülői hálózat Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye közigazgatási területén működik, míg a családi bölcsődék szolgáltatásait a Nyíregyháza közigazgatási határán belül állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkezők vehetik igénybe.

– A gyermekvédelmi szakellátás egyik pillére a nevelőszülőség. Mit jelent ez tulajdonképpen?

– A nevelőszülő családok otthont nyújtanak nevelésbe vett vagy ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek részére – a születéstől tizenkilenc éves korig –, illetve tizenkilenc-huszonegy éves fiatal felnőttek utógondozói ellátását végzik. A nevelőszülők tehát jelentős szerepet töltenek be a társadalmi felelősségvállalásban: amíg a gyermekeket – különböző okok miatt – nem lehet visszahelyezni a családjukba, addig megfelelő környezetet biztosítanak számukra.

– Az önök nevelőszülői hálózata 2018-ban jött létre, most pedig bővíteni kívánják. Miért volt szükség az elindítására, és mi indokolja a bővítést?

– A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2007 óta folyamatosan növekszik a gyermekvédelmi szakellátásba bekerülő gyermekek száma. Ezzel együtt a nevelőszülők száma és a náluk elhelyezett gyermekek is nő. Jelenleg huszonháromezer ellátottja van a gyermekvédelmi rendszernek, közülük tizenötezer gyermek ötezer-ötszáz nevelőszülőnél él. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében mintegy kétezer-hétszáz gyermek részben állami gondoskodásban, négyszáznyolcvanhárom nevelőszülő mindösszesen ezerkétszáz gyermeket nevel. A gondozott kiskorúak ezer megfelelő korúra – nulla és tizenhét év közöttire – vetített száma Borsod-Abaúj-Zemplénben, Hajdú-Biharban, Somogyban és Szabolcs-Szatmár-Beregben a legmagasabb. A gyermekvédelmi szakszolgálatok a gyermekvédelemben végbement szemléletváltás hatására a szakellátás rendszerébe került gyermekeket törvényi kötelezettségükből adódóan elsődlegesen a családi körülményeket biztosító nevelőszülőknél helyezik el. Néhány megyében – Heves, Baranya, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Békés –

FOTÓ: KISS TAMÁS

a nevelőszülőnél elhelyezett, nevelésbe vett gyermekek aránya meghaladja a nyolcvan százalékot is.

– **Miért válhat szükségessé a nevelőszülői nevelésbe vétel?**

– Az ellátott gyermekek jelentős hányada a vér szerinti családjában huzamosabb ideje veszélyeztetve volt például elhanyagolás, bántalmazás, hajléktalanná válás, deviáns szülői magatartás miatt, illetőleg egyéb okokból. Lényegében azért kell a gyermeket nevelésbe venni, mert a szülő egy átmeneti időre nem tud eleget tenni szülői kötelezettségeinek.

– **Hány évesen kerülhetnek a gyermekek nevelőszülőkhöz?**

– Vegyes a kor és nem szerinti megosztásuk: vannak közöttük három év alatti kisgyermekek éppúgy, mint óvodás-, kiskorúak, illetve serdülők. Jellemzően két-három testvért fogadnak be a nevelőszülői családok.

– **Milyen főbb kompetenciákra van szükségük a nevelőszülőknek, és milyen nehézségek várnak rájuk?**

– Az ellátásra szoruló gyermekek az előtörténetük miatt általában több nehézséggel küzdenek. Találkozhatunk a körükben mentális retardációval [értelmi visszamaradottság – a szerk.], tanulási, magatartási zavarokkal, egészségügyi problémákkal is. Viselkedésükre, kommunikációjukra ráterhelődnek korábbi élethelyzeteikben megtapasztalt problémák, az átélt sérelmek, amelyek sok esetben halmozottan jelentkeznek. Ezért nagyon fontos a nevelőszülő kiegyensúlyozott személyisége és a gyermekeket körülvevő otthon biztonsága.

– **A nevelőszülői hálózat bővítésén dolgoznak. Hol tart ez a folyamat?**

– A Nemzeti Szociálpolitikai Intézet pályázatot hirdetett a nevelőszülők központi oktatási program szerinti képzését folytató intézmények kijelölése céljából, ezen a pályázaton indultunk el. A program célja a nevelőszülők szakképesítése, ezzel párhuzamosan toborzunk, és hatvanórás tanfolyamot szeretnénk indítani a hálózat bővítésére. A képzések során az együttműködő partnereink az Evangélikus Hittudományi Egyetem Diakóniai Képzési Központja. Reméljük, sikerrel jár a pályázatunk, és bővíthetjük nevelőszülői hálózatunkat. (X)

Evangelikus istentiszteletek nyaralóknak – Balaton, Velencei-tó

ÉSZAKI PART

Balatonfüred–Dörgicsei Társult Evangelikus Egyházközség

(Balatonfuredievangelikusgyulekezet.hu)

Balatonfüred (Bajcsy-Zsilinszky u. 15.): minden vasárnap 9 órakor (a hónap 1. vasárnapján úrvacsoraosztással) • Alsó-Dörgicse: a hónap 2., 3., 4. és 5. vasárnapján 11 órakor • Felső-(Középső-)Dörgicse: a hónap 1. vasárnapján 11 órakor • Kisdörgicse: a hónap 2. vasárnapján 15 órakor • Balatonakali: a hónap 2. és 4. vasárnapján 14 órakor • Felőtt-bibliaóra Balatonfüreden: minden kedden 17 órakor • Ifjúsági óra Balatonfüreden: minden pénteken 17 órakor.

Keszthely és Környéke Evangelikus Egyházközség

(Keszthely.lutheran.hu)

Keszthely: minden vasárnap 10.30-kor • Hévíz: minden vasárnap 16.30-kor • Tapolca: a hónap 2. és 4. vasárnapján 8.30-kor • Sümeg: a hónap 1. és 3. vasárnapján 8.30-kor. Minden hónap 1. vasárnapján úrvacsorai istentisztelet.

Kővágóörs–Révfülöp–Kapolcsi (Sion) Evangelikus Egyházközség

(Kovagoors.lutheran.hu)

Badacsonytomaj (református templom, június 20-tól): minden vasárnap 8.30-kor • Balatonszepezd (június 20-tól): minden vasárnap 9 órakor • Kapolcs: minden vasárnap 15.30-kor • Kővágóörs: minden vasárnap 11.30-kor • Révfülöp: minden vasárnap 10 órakor • Taliándörög: minden vasárnap 14 órakor.

Mencshely–Nagyvázsony–Szentantalfa–Zánkai Társult Evangelikus Egyházközség

(Mencshely.lutheran.hu)

Zánka: minden vasárnap 8.30-kor • Szentantalfa: minden vasárnap 9.45-kor • Mencshely: minden vasárnap 11 órakor • Nagyvázsony: a hónap 2., 4., 5. vasárnapján 14 órakor • Nemesleányfalu: a hónap 1., 3. vasárnapján 14 órakor.

Veszprémi Evangelikus Egyházközség

(Veszprem.lutheran.hu)

Veszprém (Kossuth Lajos u. 4.): minden vasárnap 10 órakor • Balatonalmádi (Bajcsy-Zsilinszky u. 25.): minden vasárnap 16 órakor.

DÉLI PART

Balatonboglár–Hács–Somogyvámosi Társult Evangelikus Egyházközség

(Erosvar.hu)

Balatonboglár: minden vasárnap 11 órakor • Hács: a hónap 2. és 4. vasárnapján 14.30-kor • Balatonlelle: a hónap 1. vasárnapján a református imaházban 14 órakor • Fonyód: a hónap 1. és 3. vasárnapján a protestáns templomban 9.30-kor • Balatonszemes: a hónap 2. és 4. vasárnapján az evangelikus imaházban 9.30-kor • Balatonfenyves: a hónap 2. és 4. vasárnapján – július elejétől szeptember elejéig – a református imaházban 18 órakor • Somogyvámos: a hónap 2. és 4. vasárnapján 16 órakor.

Kötcsei Evangelikus Egyházközség

Kötcse: minden vasárnap 10 órakor • Balatonszárszó: a hónap 2. és 4. vasárnapján 8.30-kor.

Siófoki Evangelikus Egyházközség

(Siofok.lutheran.hu)

Siófok: minden vasárnap 10 órakor (a hónap 2. vasárnapján úrvacsoraosztással) Balatonkenese: a hónap 1. vasárnapján 14 órakor a református templomban • Zamárdi: a hónap 1. vasárnapján 16 órakor az Aradi utcai imaházban • Balatonföldvár: a hónap 2. és 4. vasárnapján 14 órakor a Bajor Gizi Közösségi Házban (a hónap 4. vasárnapján úrvacsoraosztással) • Balatonvilágos: a hónap 2. és 4. vasárnapján 18 órakor a Club Aliga területén lévő református templomban.

Székesfehérvári Evangelikus Egyházközség

(Szekesfehervar.lutheran.hu)

Székesfehérvár: minden vasárnap 10.30-kor • Gárdony: minden hónap 1. és 3. vasárnapján a református templomban 9 órakor • Fehérvárcsurgó: minden vasárnap 9 órakor.

■ Összeállította: GALAMBOS ÁDÁM

Gyermek- zsibongástól hangos nyár vár ránk

*Országos támogatással
több mint száz gyülekezeti
tábort rendeznek*

A járványhelyzet enyhülésével, de a rendkívüli helyzetre vonatkozó előírások szem előtt tartásával újraindulnak az evangelikus gyülekezetekben a gyermekeknek, fiataloknak szóló alkalmak is. A nyári programok megszervezéséhez pályázat keretében támogatást nyújt egyházunk gyermek- és ifjúsági bizottsága.

Az előző évekhez képest változás, hogy egy közösség két különböző program megvalósulásához is kérhetett központi támogatást. A bizottság száztizennégy érvényes pályázatot tudott elbírálni; végül százötz pályázó között közel tizennégy és fél millió forintot osztott ki. Egyházunk központi költségvetésének az országos táborokra elkülönített összegéből is átcsoportosítottak négy millió forintot, hogy nagyobb összegben tudják támogatni a helyi kezdeményezéseket ebben a rendkívüli évben.

Az idei esztendő további különlegessége, hogy megnyílik a lehetőség a Szélrózsa országos evangelikus ifjúsági találkozó helyi szintű, részletesen kidolgozott tematikai megvalósítására. Erre hatvanegy pályázó vállalkozik. (A Szélrózsa-tábortematika 2021 letölthető az lfipalyazat.lutheran.hu/szr_tematika.pdf oldalról.) A Szélrózsa-tematikát vállalók részére a Szélrózsa-tizek csapata ajánléktárgyakat juttat el, amelyek felhasználhatók a tábor programjain.

Szemléletformáló céllal, az élhető jövőnk iránt érzett felelősségből táborzöldítési javaslat is készült egyházunk Ararát Teremtésvédelmi Munkacsoportjának jóvoltából a gyülekezeti programok hosszú távon is teremtéstudatos megvalósítása érdekében.

■ GRENDORF-BALOGH MELINDA

Jézus tanításai az online térben

Nagy sikerrel zárult az országos evangélikus hittanverseny

Közel ötszáz diák mérte össze a tudását az egyházunk országos irodájának gyülekezeti és missziói osztálya által meghirdetett huszonkilencedik országos evangélikus hittanversenyen. A Jézus tanításait középpontba helyező, rendhagyó módon online formában megvalósult versenyről, kihívásairól és tapasztalatairól Szidoly Rolandot, a gyermek- és ifjúsági munkaág vezetőjét kérdeztük.

– A világvárvány miatt tavaly tavasszal elmaradt az országos hittanverseny. Idén online formában rendezték meg. Milyen kihívások elé állította ez a szervezőket?

– A gyülekezeti és missziói osztály munkatársaival és egyházunk gyermek- és ifjúsági bizottságának tagjaival közösen gondolkodva semmiképpen sem szerettük volna, hogy két egymást követő évben is elmaradjon a verseny. Ezért döntöttünk az online forma mellett. Csapatverseny helyett pedig egyénileg vettek részt benne a gyerekek. A témát Jézus tanításai adták.

– Közel ötszáz fiatal jelentkezett a versenyre. Három online és egy kreatív forduló volt. Hogyan épültek fel az egyes alkalmak?

Tóth-Rigler Emma: Te is fontos vagy! (Benka-iskola, 7. évfolyam)

FOTÓ: ROSTA IZABELLA

– A verseny összesen négy hónapig tartott. Az első alkalom tulajdonképpen bemelegítő kör volt. A második fordulóban a *Redmenta* felületén hatvanperces időkeretük volt a versenyzőknek arra, hogy kitöltsék az új feladatsort. A harmadik fordulót a *Google Forms* felületén kellett teljesíteni, és itt már kifejtős feladatok is voltak, amelyek nemcsak a tárgyi tudást mérték, hanem további gondolkodást is igényeltek. Az utolsó fordulóra kreatív munkákban – rajzokon, festményeken, makettekben, videókon és fotókon – kellett az adott témát feldolgozniuk a résztvevőknek.

– Az így készült alkotásokból kiállítást is terveznek. Hol lehet majd ezekkel a pályamunkákkal találkozni?

– Ősszel még úgy gondoltuk, hogy ez év májusában egy nagy evangélikus gyermeknapot tarthatunk, a kiállítást is ott mutattuk volna be. Ezt a tervünket sajnos a pandémia felülírta. Jelenleg azon dolgozunk, hogy a kiállítás azokon az országos evangélikus rendezvényeken legyen látható, amelyekhez ifjúsági program is kapcsolódik.

– Korábban kizárólag jelenléti formában rendezték meg az országos hittanversenyeket. Visszatekintve milyennek látják az online megvalósítást?

– Eleinte izgultunk, hogy nem fog-e összeomlani a rendszer, hogy minden úgy valósul-e majd meg, ahogyan előre elterveztük és leteszteltük. Szerencsére már az első forduló után is nagyon sok pozitív visszajelzés érkezett hozzánk. Ezekből kitént, hogy a kérdésekben és a feladatokban sikerült megtalálnunk a korosztályi sajátosságokat. Úgy érezzük, hogy bevált a digitális forma is, örömmel vettek benne részt a diákok.

– Bízunk benne, hogy a harmincadik hittanverseny már a személyes találkozás örömeiben valósulhat meg. A most megismert online forma azonban további lehetőségeket is magában rejt. Gondolkoznak évközi versenyek meghirdetésén?

– Még folyamatban van a verseny teljes kiértékelése. Azt tudjuk, hogy szeretnénk visszaállítani a személyes jelenléttel rendezett versenyt, és készülünk egy akár kétnapos gyermeknapra is a harmincadik évforduló alkalmából. Ugyanakkor kiderült: többen voltak olyanok, akik most azért tudtak részt venni a versenyen, mert ehhez nem kellett több száz kilométert utazniuk. Ezért azon is gondolkodunk, hogy a jövőben online vetélkedőt is indítunk.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Negyedszázados az orosházi evangélikus iskola

Hálaadó istentiszteletet és ünnepi megemlékezést tartott május 29-én az orosházi Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium. A huszonöt évvel ezelőtti újraindulásra való méltó megemlékezéssel egybekötött istentiszteletet több rendezvény előzte meg a jubileumi tanévben.

Az ünnepi alkalom igehirdetője, Kondor Péter déli egyházkerületi püspök az ApCsel 4,13–22 alapján tartott prédikációjában párhuzamot vont Péter és a tanítványok példája, valamint az orosházi evangélikus oktatás megalapítói és az eltelt negyedszázadban az iskola ügyén munkálkodók tettei között. Pünkösöd után az írástudatlan és iskolázatlan tanítványok – megtelve Szentlélekkel – véghez tudták vinni mindazt, amire Jézus elhívta őket. Az evangélikus oktatás újraindítói sem lettek volna képesek mindarra, amiért ma hálát

adhatunk, ha nem érezték volna a Szentlélek erejét – fogalmazott a püspök.

Az orosházi evangélikus oktatás valójában egyidős a településsel. A zombai alapítók vezetője, Dénes Sándor „tudós és jámbor iskolamester” volt, aki már a letelepedés évében, 1744-ben megszervezte a gyermekek iskolázását. Az akkor elkezdett magvetést folyamatos növekedés követte, azonban az egyházi iskolák második világháború utáni államosításával megszakadt; csak 1992-ben kezdődhetett meg ismét az oktatás, rögtön két

egyházi tagozatos osztályban. Az óvodai hittanfoglalkozások szervezése készítette elő előbb az evangélikus óvoda, majd egy évvel később, 1996-ban az iskola önálló intézményként való indulását.

„Mindenért hálát adjatok!” – kezdte ünnepi beszédét Nagy Róbert intézményvezető. Köszönetet mondott az iskola korábbi és jelenlegi vezetőinek, az egykori és a mostani pedagógusoknak csakúgy, mint a szülőknek, családoknak, nem utolsósorban pedig a diákoknak.

Az elmúlt negyedszázad történéseit – részben személyesen, részben mások által tolmácsolt üzenet formájában – Jantos Istvánné iskolaalapító igazgató, Révész Józsefné, a Hajnal Óvoda egykori vezetője, Lázár Zsolt, a Nyugat-békési Egyházmegye esperese, Gáncs Péter nyugalmazott püspök, az orosházi iskola tiszteletbeli keresztapja, az intézményfenntartó egyházközség részéről pedig Györi Gábor korábbi és Ördög Endre jelenlegi igazgató lelkész idézte fel. Utóbbi azt is bejelentette, hogy az egyházközség és az intézmény Dénes Sándor-díjat alapított az orosházi evangélikus oktatásért végzett áldozatos munka elismerésére.

■ BUJDOSÓ ERIKA
(Evangélikus nevelés)

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Püspökké szentelték Balog Zoltánt

Evangelikus egyházvezetők is köszöntötték a református egyház zsinatának lelkeszi elnökét

FOTÓ: MONIUS MÁRTON / MTI / MTVA

A Dunamelléki Református Egyházkerület tavaly novemberben megválasztott püspökét május 24-én, pünkösdhétfőn Nagykőrösön szentelték püspökké. A Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkeszi elnökét egyházunk nevében dr. Fabiny Tamás elnök-püspök és Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület lelkeszi vezetője is köszöntötte.

Az ünnepi istentiszteleten elhangzott igehirdetésében Kató Béla erdélyi református püspök a vezetők szolgálatának fontosságát hangsúlyozta. Mint mondta: rajtuk áll vagy bukik a közösség jövője.

Egyetlen főpapunk van: Jézus Krisztus – kezdte székfoglaló beszédét Balog Zoltán. Hangsúlyozta azt is: „A magyar kereszténység több, mint mi, reformátusok.” Nem a közös ellenség, hanem a közös Úr, Krisztus terel bennünket egy táborba. „Tudjuk,

hogy nem velünk kezdődik az egyház, és nem velünk végződik, ezért figyeljünk hátra és előre is” – hívta fel a figyelmet.

Az újonnan felszentelt egyházvezetőt evangélikus szolgatársak is köszöntötték. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke egy 19. századi rajz reprodukcióját adta ajándékba Balog Zoltánnak. Ezen Luther és Kálvin együtt állnak a kereszt tövében. „Mi is így legyünk együtt ebben a szolgálatban a kereszt alatt, Krisztus tanítványaiként” – fogalmazott Fabiny Tamás.

„Légy áldott, és légy áldás!” – fejezte ki jókívánságát Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke. Hiszen „az áldás a legnagyobb adomány, amitől az életünk széppé, nemessé, igazi életté lesz; ennek az áldásnak forrása Isten”. Kondor Péter arra biztatta Balog Zoltánt, hogy ő maga is legyen áldássá a rábízott reformátusok mellett az evangélikus egyház, az egész kereszténység és a magyar nemzet számára is.

■ EÉ

FOTÓ: BAZÁNTHI IWOLA

FOTÓ: HAJDÚ TIBOR

Balog Zoltán 1958-ban született Ózdon. Teológiai tanulmányait a Debreceni Református Teológiai Akadémián kezdte, majd 1983-ban a Budapesti Református Teológiai Akadémián végzett. 1989-től a budapesti Hold Utcai Református Egyházközség beosztott lelkesze, majd 1996-tól megválasztott lelkesze. 2010-től a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium társadalmi felzárkózásért felelős államtitkára, 2012–2018 között az Emberi Erőforrások Minisztériumának vezetője volt. 2018-ban visszavonult a politikai tevékenységtől. A Dunamelléki Református Egyházkerület püspökeként első ciklusát kezdte meg ez év január 25-én. Nős, öt gyermeke és nyolc unokája van.

Ki, ha ő nem?

Kurt Koch bíboros látogatása

Különleges alkalom, ha olyan magas rangú szentszéki tisztségviselő látogat el egyházunkhoz, mint Kurt Koch, a Keresztény Egység Előmozdítása Pápai Tanácsának elnöke. E hivatalt XXIII. János pápa alapította 1960-ban, amikor is a második vatikáni zsinat döntései nyomán Róma álláspontja az ökumenével kapcsolatban érdemben változott: a más felekezetekkel való kapcsolattartás előmozdítása és persze az ezzel kapcsolatos teológiai gondolkodás is magas egyházvezetői szintre emelkedett.

Amikor két évvel ezelőtt Fabiny Tamás elnök-püspökkel együtt meghívtuk a bíborost Magyarországra, nem sejtettük, hogy még a készségesen visszaigazolt, de akkor oly távolinak tűnő 2020. áprilisi látogatást is ellehetetleníti majd a járvány.

Meghívásunk háttere kettős volt: egyrészt az, hogy az ötvenkettedik eucharisztikus világkongresszus évében, amikor egyházunk is az úrvacsora jegyében alakítja programjait, a lehető legmagasabb szinten tudjunk beszélni arról, ami egy olyan diaszpóraegyházban, mint a miénk, sokakat, így engem is foglalkoztat: mik a kilátásai annak, hogy katolikus részről is lehetővé váljon az eucharisztia közös megélése a vegyes házasságban élők számára.

Másrészt azt is fontosnak tartottuk, hogy az az egyházi vezető, aki talán a legátfogóbban látja a világ keresztény közösségének helyzetét, nyilvánosan, világi közegben is megszólaljon azzal kapcsolatban, mit gondol kontinensünk jövőjéről abban a helyzetben, amelyben a korszellem láthatóan nem kedvez a keresztény hit és értékek érvényesülésének, ugyanakkor egyre több helyen hivatkoznak Európa keresztény gyökereire. A Habsburg Ottó Alapítvány és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem június 7-i, hétfői konferenciája, melynek első előadója Koch bíboros volt, erről szólt.

Tamás püspökkel közös kezdeményezésünk mögött ugyanakkor egy nagyon személyes élményem áll a 2000-es évek elejéről. Diplomáciai pályafutásom nagy ajándéka, hogy két olyan államban szolgálhattam, amelyeknek vallástörténeti háttere, jelenlegi vallási élete különösen

érdekes és számomra személyesen is tanulságos.

A németországi évek tapasztalatai bár változatosak voltak, sok meglepetést nem okoztak. A svájci időszak ezzel szemben számos váratlan élménnyel és meglepetéssel gazdagított, amelyek közül kiemelkedik az akkori bázeli katolikus püspökkel, Kurt Kochal való személyes találkozásom 2004-ben.

lepett meg, hogy az ablakhoz lépve rámutatott a kertben álló új szolgálati autójára, amelynek típusát és komfortfokozatát a vásárlás előtt egyeztetnie kellett a hozzá tartozó gyűlekezetek elöljáróival.

Ez azonban csak egy kisebb adalék volt a püspökválasztás módjáról szóló beszámolójához – a választás ugyanis még inkább bázisdemokratikus, a világi hatóságok beleszólását lehetővé tevő, a Szentszék be-

DANIEL IBÁÑEZ / CNA

Svájc különleges államberendezkedése, a nem a konszenzust erőltető, hanem a konkordanciát, „a szívek együttműködését” előmozdítani kívánó demokratikus rendszer 1848 óta él. Ez a működési elv, amelyet minden ízében alakított a helvét reformáció, a többségi demokráciához és hierarchikus rendszerekhez szokott átlag európai számára legalábbis szokatlan, pedig ott még a katolikus egyház működését is befolyásolja.

Koch püspök igen kedvesen fogadott a Bernhez közeli Solothurnban lévő rezidenciáján. Kérdéseimre válaszolva beszámolt a katolikus közösséget érintő legfontosabb kérdésekről, nagy kiterjedésű püspökségének változatos történelméről és a saját – a katolikus egyházban legalábbis – különleges helyzetéről. Azzal

folyását erősen korlátozó, egészen egyedi eljárásrend. A hívek levélben beküldött személyi javaslatait az egyházmegyék és a kantonok képviselőiből álló grémium szavazással hagyja jóvá; a világi hatalom képviselői is törölthetnek neveket a jelöltlistáról. A fennmaradó jelöltek közül a hívek választanak püspököt, amint 1995-ben Kurt Kochot, a Luzerni Egyetem dogmatikaprofesszorát is. A megválasztott püspök személyét aztán a Vatikán hagyja jóvá.

Ezzel a nagyon is protestáns egyház-kormányzási tapasztalattal nevezte ki őt 2010-ben XVI. Benedek a keresztények egységét előmozdítani hivatott hivatal élére. Aligha találhatott volna alkalmasabb személyt.

■ PRÖHLE GERGELY
országos felügyelő

Gyászír. Mély fájdalommal és megtört szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerték, szerették és tisztelték, hogy Szabó György István életének 74. évében, május 11-én távozott közülünk. Drága halottunkat július 15-én 11 órakor az Óbudai temetőben helyezük nyugalomra. Emléke szívünkben örökké velünk marad! *A gyászoló család*

Gyászjelentés. „Ő megvigasztal minket minden szomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhassuk azokat, akik szomorúak, azt a vigasztalást nyújtva nekik, amelyet ő nyújt nekünk.” (2Kor 1,4) Szomorú szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és tisztelték, hogy dr. Karner Ágoston nyugalmazott rákosszentmihályi evangélikus lelkész, a Magyarországi Evangélikus Egyház volt országos főtitkára életének 92. évében megtért Teremtőjéhez. Végso búcsút június 18-án 13.30-kor veszünk tőle a cinkotai köztemetőben. Gyászolják: felesége, Ibolya; lányai, Anikó és Andrea; veje, György

FOTÓ: SURB SÁNDOR

Urnatemető nyílt Kecskeméten

Szentháromság ünnepén szentelte fel a kecskeméti evangélikus templom hátsó részében kialakított urnatemetőt Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke.

Az emlékhely kialakítására még életében tett felajánlást – maga és hitvese nevében – dr. Buchalla Botond okleveles kertészmérnök, mérnöktanár, egyetemi docens, a Kecskeméti Főiskola nyugalmazott rektorhelyettese.

FOTÓ: HULEI ENIKÓ

Az evangélikus gyülekezet tiszteletbeli presbitere tavaly április 16-án, életének hetvenötödik évében, hosszan tartó, súlyos betegségben hunyt el. Az ő urnáját helyezték el nemrégiben elsőként az előző évben kialakított kolumbáriumban.

A kecskeméti gyülekezetnek nincs saját temetője, az elmúlt években pedig sokan jelezték az egyházközségnek, hogy ha lenne urnatemető, akkor szeretnék hamvait ott helyezni el. Erre mostantól hivatalosan is lehetőség nyílik az Ybl Miklós tervezte templom különálló termében, ahol összesen százkilencven – többségében kétszemélyes – urnahely van.

■ V. J.

Boldog örömnapp derült az erdőtelki gyülekezetre

Imaháza felszentelésének ötvenedik évfordulóját ünnepelte Szentháromság vasárnapján Kiskőrös-Erdőtelek evangélikus közössége. Az imaházra 1969. május 13-án adták ki az építési engedélyt, az alapozást – nyolcvanhét önkéntessel (!) – május 19-én egy nap alatt végezték el, május 31-én már a falak is álltak. Isten hajlékát végül két évvel később, 1971. május 30-án, pünkösdvasárnap szentelte fel dr. Káldy Zoltán, a Déli Egyházkerület akkori püspöke.

A hálaadó istentiszteleten a fúvószenekar és az énekkar is szolgált, emellett

pedig a gyermekek szavalata tette színessé az alkalmat. Az igehirdetési szolgálatot Luptákné Hanvay Mária lelkész nővégezte Zsolt 27,4 alapján: „Egy dolgot kérek az Úrtól, azért esedezem: hogy az Úr házában lakhassam egész életemben; lát-hassam, milyen jóságos az Úr, és gyönyörködhessen templomában.”

A liturgiai szolgálatot és az énekkar vezetését Arató János Lóránd parókus lelkész vezette. Az istentiszteletet ünnepi közgyűlés és szeretetvendégség követte.

■ KECSKEMÉTI PÁL

TRADICIONÁLIS HARANGOK ÖNTÉSE

GOMBOS MIKLÓS
ÉS FIA, FERENC

www.harangontes.hu

Cím:
2162 Órbottyán
Rákóczi u. 134. Pf. 10.

Mobil:
+36 30 9489575
+36 30 7288161
Tel.: 06 28 360 170

E-mail:
gombosmi@harangontes.hu
info@harangontode.hu

BEMUTATKOZIK A KEMENESMAGASI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

Evangelikus évszázadok Kemenesalján

A Vas megye Celldömölki járásában fekvő Kemenesmagasi evangélikus gyülekezete alapításának pontos idejét adatok híján nem ismerjük, de az tudható, hogy a kemenesaljai községek jó része az 1500-as évek közepéig elfogadta a reformáció tanítását, és plébánosával együtt a megújított hitre tért. Az első hivatalos okirat, amely említi a magasi evangélikusok lelkészét, Pápai Jánost, az 1630-as csepregi zsinat jegyzőkönyve.

1695-ben újrászervezték a gyászév-tized (1671–1681) kezdetekor megszűnt kemenesaljai esperességet, Asbóth János nemeskéri lelkészt választották esperesnek. A látogatása során készült jegyzőkönyv az első dokumentum, amely némi betekintést nyújt gyülekezetünk életébe.

A mai templom építési munkálatai 1784 márciusában indultak meg, és még abban az esztendőben december 8-án megtörtént a felszentelése is. A következő években felvirágozott a gyülekezet. Építkezések, földvásárlások, javítások következtek. A templomépítés ötvenedik évfordulójára készült el az épület harminchárom méter magas tornya, benne három haranggal. Az első iskola 1807-ben, a második 1845-ben épült fel, majd hamarosan óvodával is gazdagodott az egyházközség.

A jelenlegi templombelső 1903-ban alakították ki, ekkor került helyére a magyar motívumú szószékoltár a részszülettel, a

Evangelikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Június 27-én, a Szentháromság ünnepe utáni 4. vasárnapon 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió a kemenesmagasi evangélikus templomból. Igét hirdet Voelkerné Kovács Márta lelkész.

vasoszlopos karzat, az új padok, az új ol-tárkép; az újjáalakított templomot Gyurácz Ferenc szentelte fel. 1906-ban létrejött Kemenesmagasi község Nemesmagasi és Pórmagasi egyesülésével, a két evangélikus gyülekezet pedig 1911-ben egyesült. 1908-tól mutatja az időt a toronyóra.

Az első világháborúban elesett negyvenegy helybeli evangélikus katona emléket márványtábla őrzi a templomhajó falán. 1927-ben épült fel – kölcsön felvételével – a lelkészlakás. A szép, kúria jellegű épület azóta is meghatározója a faluképnek. Felépítésének százötvenedik évfordulójára a gyülekezet kívül-belül renoválta

a templomot. A legjelentősebb templomfelújítás 2005–2008 között történt, negyvenkétmillió forintos európai uniós támogatással, a parókia épülete pedig tavaly újulhatott meg a *Magyar falu programban* elnyert tizenötmillió forintos támogatásból. Szépen gondozott kertjében nemcsak a gyülekezeti tagok, hanem a falu minden lakosa megpihenhet.

A gyülekezet jelenlegi lelkésze, Voelkerné Kovács Márta 1986 óta pásztorolja a kemenesmagasi híveket.

Bízunk az Úristen gyülekezeteket megtartó erejében. Erős vár a mi Istenünk!

■ SEBESTYÉN ZOLTÁN,

a Kemenesmagasi Evangélikus Egyházközség felügyelője

Éves közgyűlést tartott az Ökumenikus Segélyszervezet

Az alapító egyházak vezetői, delegáltjai, valamint a szervezet elnöksége és munkatársai gyűltek egybe május 27-én az Ökumenikus Segélyszervezet évi rendes közgyűlésére Budapesten.

FOTÓ: KIS BOÁZ / ÖKUMENIKUS SEGÉLYSZERVEZET

Elhangzott: a szervezet bevétele 2020-ban 11,582 milliárd forint volt, és ebből 6,347 milliárd forintot költött karitatív tevékenységének finanszírozására, további 5,235 milliárd forintot pedig a már megkezdett programok 2021-ben folytatódó szakaszaira határolt el. A se-

gélyszervezet alapítványa 2020-ban az adománygyűjtések keretében több mint százmillió forinttal járult hozzá az éves munka támogatásához.

A jövőbeli tervekről kiderült: a szervezet újabb intézmények nyitását tervezi, és a rászoruló gyermekek támogatásának folytatására is szükség van, hiszen a járvány tovább nehezítette a helyzetüket, a hátrányaik halmozódtak. Bővíteni szándékozik a segélyszervezet az olaszliszki tanodát, Kastélyosdombó új közösségi térével fog gyarapodni, és megkezdődik több intézmény energetikai korszerűsítése.

A szervezet külföldi tevékenységéről szólva Lehel László elnök-igazgató a hosszabb távú iraki jelenlét biztosítását, az ukrainai részvétel erősítését, egy etiópai képviselőt nyitását, valamint a horvátországi földrendés utáni újjáépítésben való számottevő szerepvállalást emelte ki.

Forrás: Ökumenikus Segélyszervezet

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk, aki abban találd örömet, hogy keresel és reánk találsz testté lett Igédben, Krisztusunkban és egyházaad közösségében, kérünk, hogy hallgasd meg imádságunkat.

Könyörgünk az egész egyházért, benne evangélikus felekezetünkért is, hogy ne szomorú szívvel és lélekkel éljünk, mint akiknek nincsen reménységük. Add, hogy osztozhassunk a te örömdobban és a megtaláltak és megváltottak örömeiben is.

Töltsd be Lelked erejével gyülekezetünket, amelyben nekünk készítettél lelki otthont. Add, hogy úgy ismerhesünk téged, mint aki nem feladatok, elvárások és kötelességek sokaságával terheled meg amúgy is lelki és testi gondokat hordozó életünket. Teremtsd meg bennünk a szerinted való jót: az élő hitet, és erősíts is meg abban igéd- del és Szentlelkeddel!

Könyörgünk azokért, akiknek reménységét és életkedvét testi vagy lelki betegség örli fel. Minden értelmet meghaladó békességeddel töltsd el szívüket, hogy reménység híján is reménységet találjanak a veled való közösségben. Erősítsd meg a haldoklókat az általad ígért távlatlaltal, az örök élet bizonyosságával, amelyet mindenkinek ingyen ajándékozol, aki Krisztusban bíz és remél.

Könyörgünk azokért, akikre a vezetés hivatását bíztad: családban, iskolában, munkahelyen, lakóhelyükön vagy országok élén. Teremtsd és erősítsd meg szívükben a rájuk bízottakért való felelősséget, hogy abból fakadjanak szavaik és tetteik, így végezzék feladataikat.

A nyári szünetben óvd a gyermekeket a felelőtlen könnyelműségtől, a sérülésektől. Add mindnyájunknak, hogy ne csak testünk, hanem lelkünk is pihenhessen, és hogy legyen erre igényünk és lehetőségünk.

Hallgass meg minket Jézus Krisztusért, aki veled és a Szentlélekkel Istent most és mindörökké. Ámen.

EVANGÉLIKUS
Élet

A Magyarországi
Evangélikus Egyház lapja
Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
• Előfizetés: kiado@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519.
Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
• Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu) • Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu)
• Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
• Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSÁNNA (matetot@gmail.com) • Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu)
• Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), FÜLLER TÍMEA – Gyermekeknek (f.timea.71@gmail.com), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUZSA – Népszerű teológia, Evangélikus arcképcsarnok (bodazsuzsalutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518 • Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai előállítás: *MondAt Kft.* (2600 Vác, Nádas utca 2.)
• www.mondat.hu; Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)
• Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft, egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft. Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. • Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 3. VASÁRNAP

1MÓZ 32,14.21B-32

Áldásos küzdelem Istennel

Elkerülhetetlen szembesülés. Az elmúlt időszakban sokan átértékelték, hogy milyen egyedül lenni otthon, egy körteremben, intenzív osztályon. Nem egyszerű a küszöbön kívül hagyni szeretteinket, kedves dolgainkat.

Főleg egy halálos kórral fenyegető időszakban, amikor sok mindennel szembesülni kényszerülünk. Ha próbáljuk is elterelni a figyelmünket a mobilunkba rejtett világgal, eljön az éjjel, amikor nem lehet elkerülni a nehéz kérdéseket. Mi lesz velem, ha most meg kell halnom? Mi lesz a szeretteimmel? Tud ezekre valaki megnyugtató választ adni? És előtörnek rendezetlen kapcsolataink, nyomasztó tetteink, mulasztásaink emlékei.

Hasonló helyzetben volt Jákób is ott, a Jabbókgázlónál. Őt az a tudat szorongatta, hogy bátyjával, Ézsauval kell találkoznia, akit húsz évvel azelőtt csúnyán rászédett (1Móz 27).

Mennyi minden változott azóta! Akkor még egyedül menekült, most népes családjával, nagy vagyonával indul vissza, és próbál felkészülni az elkerülhetetlen találkozásra. Egyvalami ugyanis nem változott az idővel: rendezetlen kapcsolata Ézsauval. Jákób készül, ajándékokat válogat, tudja, hogy sok van a rovásán, nagy árat kell fizetnie. Ami tőle telik, megteszi, mindent kínosan elrendez, de eljön az éjjel, és nincs békesége. Érti, hogy ez kevés.

Küzdelmes egyedüllét. Nem tud aludni, és átviszi azokat, akik a legközelebb vannak a szívéhez, a beszédes nevű Jabbókon („kiürít”). Mindenét átviszi, ő pedig ott marad egyedül. Egyedül a kérdéseivel, emlékeivel, lelkiismeret-furdalásával.

De mégsem, mert van ott Valaki, akivel nem számolt. Pedig idefelé jövet is megszólította őt, és nagy ígéretet kapott tőle (1Móz 28,10-15). Akkor döbbenet meg is állapította: „Bizonnyára az Úr van ezen a helyen, és én nem tudtam!” (1Móz 28,16b) Most pedig, amikor követelőzése, ügyeskedése ellenére megkapta mindazt, amire vágyott, mihez kezd vele, ha békétlen, ha meg kell halnia? És egyszer csak Valaki elkezd vele birkózni.

Tapasztalatból tudom, hogy kemény harc a birkózás. Fájdalmakkal dacolva, minden erővel küzdeni, mert ha nem győztesen, akkor vesztesen kell elhagynom a szőnyeget. De azt is tu-

”

dom, hogy a lelki tusakodás ennél is embert próbálóbb. Szembesülni azzal, hogy a Jézus nélkül jól berendezett életem kár és szemét. De hogy milyen áldásos ez a küzdelem, látjuk itt, Jákóbnál is!

Új név és áldás. Az a Valaki már menne, de ő nem enged. Akarja az áldást, amiért korábban még csálni sem szégyellte, és most az a Valaki megkérdezi a nevét. Ő csak annyit mond: Jákób. Ott van ebben, hogy már az anyaméhben anyaszomorító módon viaskodott testvérel, hogy versengve, sarokfogóként jött a világra (1Móz 25,22-26). Ott van minden ügyeskedése... Ki kellett mondania: Jákób, azaz csaló vagyok!

Most tőlünk kérdezi az Úr: te ki vagy? Nem politikailag korrekt módon körülírva, hanem nevével nevezve. Szégyelljük kimondani, de aki nem kerüli ki a válasz-

adást, és beismeri vereségét, az furcsa módon győz.

Jákób is veszít látszólag: lesérül, lelepleződik, megsemmisül, de ezzel együtt új nevet, új életet kap. Onnantól fogva Izráel, Isten harcosa, mert küzdött Istennel és emberekkel, és győzött. Hogyan? Úgy, hogy az Úrba kapaszkodott, szaván fogta őt. Mert végigtekintve az ő életén a Bibliában, nemcsak bűnei sorakoznak fel előttünk, hanem az Úr ígéretei is, már az anyaméhtől fogva (1Móz 25,23).

Isten színe előtt. Bár az a Valaki nem árulja el a nevét, nem szolgáltatja ki magát, de Jákób tudja, kivel volt dolga. Penúélnak (Isten arca) nevezi el a helyet, ahol látta Istent színről színre, mégis életben maradt. Miközben csak Ézsau elé készült, az Úr színe elé jutott, vele küzdött, és győzött azon a hajnalon.

Nekünk már sokkal többet elárult magáról az Úr. Megismerhetjük őt Jézusban, aki a kereszten kifizette az árat rendezetlen ügyeinknek. Ő tud megnyugtató választ adni életünk és halálunk nagy kérdéseire. Forduljunk hozzá!

■ MALIK PÉTER KÁROLY

Imádkozzunk! Add, Urunk, hogy Penúéllá lehessen számunkra az a hely, ahol életünk zsákutcába jut! Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (június 20.) *Keressétek az Urat, amíg megtalálható! Hívjátok segítségül, amíg közel van!* Ézs 55,6 (Kol 2,9; Lk 15,1–3.11b–32; 1Tim 1,12–17; Zsolt 12) Beírtam a Google keresőbe azt a szót, hogy „keres”: 0,78 másodperc alatt tizenhatmillió-százezer találatot kaptam. Az ember kereső lény. Munkát, párt, otthont, vevőt vagy eladót keres. Keressük a szabadságot, az igazságot, a békét, amelyre vágyunk. Ezek a keresések mind a mi vágyainkból indulnak ki. Istent is keressük. Ezt mondjuk valásnak. Ez az ige azt mondja, hogy maga Isten keresi az embert. Hívás és meghívás az, ami hangzik Istentől azok számára, akik keresnek. Hangja csupa biztatás. Ő megtalálható. Közel van. A kereséshez őt magát lehet segítségül hívni.

Hétfő (június 21.) *Jöjjetek éh hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.* Mt 11,28 (Ézs 12,3; Lk 7,36–50; ApCsel 11,1–18) Jézus azt is mondja itt, hogy „vegyétek magatokra az én igámat”. A fáradtságot ismerem, a megnyugvást remélem. De mit kezdjek az igával? Jézus újabb terhet akar rám tenni? Éppen elég a terhem, nem kell nekem újabb. Az iga olyan szerkezet, ami két férőhelyes, hogy az igavonók együtt tudják húzni a szekeret. Az iga megfelel a teher súlyát. Iga nélkül dupla a teher az egy jószágban. Amikor Jézus megnyugvást kínál, akkor megosztozik velem a terhemet. Együtt megyünk. Ő hordozza terhemet, én megélem, hogy az ő igája könnyű.

Kedd (június 22.) *Az ember napjai olyanok, mint a fű, úgy virágzik, mint a mező virága. Ha végsőpör rajta a szél, vége van... De az Úr szeretete mindörökké az istenfélőkkel van...* Zsolt 103,15–17a (Róm 5,2; Bír 10,6–16; ApCsel 11,19–30) Az élet a legcsodálatosabb ajándék, a legdrágább kincs, ami a sajátunk lehet. Ez az élet azonban, bármennyire is ragaszkodunk hozzá, véges. Minden, ami az életben szép és jó, és örökké kellene, hogy tartson, ott hordozza magában a mulandóságnak ezt a szomorú valóságát. Még a szeretetünkkel is így van ez. Isten szeretete örök szeretet. Nem reakció, az ember közeledésére adott válasz, hanem akció az emberért. Minőségileg más szeretet, mint a miénk. Megkeres, megtalál, és mindörökké velünk marad.

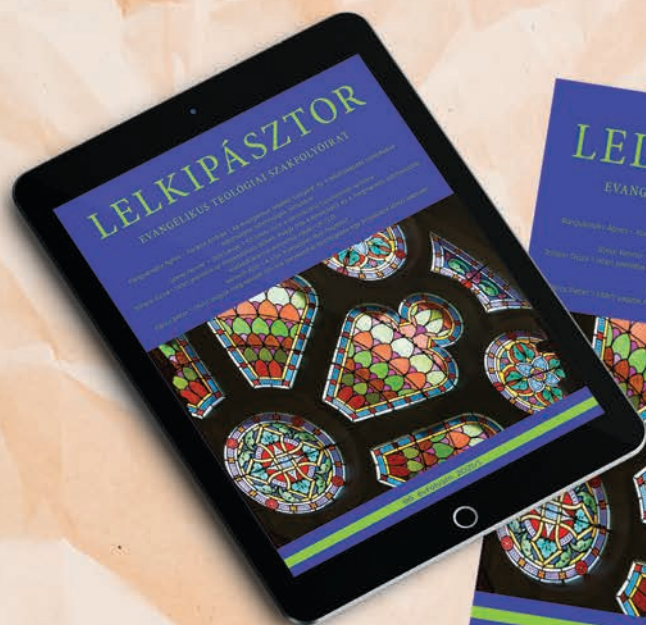
Szerda (június 23.) *Ezért téged áldalak, amíg élek, nevedet imádván emelem föl kezem.* Zsolt 63,5 (Kol 1,12; Mik 7,7–9.18–20; ApCsel 12,1–25) A Biblia tanúsága szerint az áldáshoz érintés is kapcsolódik. Elég csak az ösatyák – Ábrahám, Izsák és Jákób – történeteit felidézünk. Aki áld, az megérinti azt, akit megáld: fejére teszi a kezét, vagy megöleli. Vagy gondoljunk

Jézusra, akiről azt olvassuk, hogy amikor gyermekeket vittek hozzá, ő átölelte és kezét rájuk téve megáldotta őket. Az áldás ilyen csendes dolog, nem jár zajjal. Meghitt pillanat, amelynek mégis hallatlan ereje van. Egyetlen kézmozdulatban ott van az egész ember. Aki megérint, aki átölel és karjába zár. Akit Isten áldó keze megérintett, átölelt és karjába zárt.

Csütörtök (június 24.) *[Mózes] ezt mondta: Ó, Uram, ha elnyertem jóindulatodat, járj közöttünk...!* 2Móz 34,9a (Lk 1,76–77; Lk 1,[5–25]57–66.80; ApCsel 13,1–12) Mózes az aranyborjüeset után meglehetősen elbizonytalanodva, összezavarodva Isten dicsőségének látásában akar megnyugvást találni. Isten pedig megteszi ezt. Maga mellé állítja a kösziklára Mózeset, és megmutatja neki dicsőségét. Isten megengedi, hogy az ember az ő dicsőségének részese legyen. Mózes pedig ebben a bensőséges közösségben átéli ezt. Magunk mellett tudni Istent, aki minden erő, hatalom és élet forrása: ez a legszedítőbb, legmegrendítőbb emberi tapasztalat. Erre van szüksége mindenkinek. Immánuel – velünk az Isten!

Péntek (június 25.) *Pajzs és páncél [Isten] hűsége.* Zsolt 91,4 (Jn 8,31b–32; Mt 10,26–33; ApCsel 13,13–25) A kisfiam kardvivő. Hatalmas csatákból tér haza egy-egy edzés után. Este a zuhany alatt állva számolgatja a kék és zöld foltokat. A vékony ruha megvédi a sebektől, de a folt egy darabig ott marad annak jeleként, hogy a szúrást nem tudta kivédeni. Sokáig aggódtam, hogy mennyire biztonságos a sisak, amelyet viselnek. Aztán a fiam megnyugtatóan ebben is. „Apa, mindent látok, és teljesen védve vagyok. Nem érhet semmi baj.” Pajzs és páncél az Isten hűsége. Nem takar el semmit előlünk. Bence vagyunk a világban, de az ő hűségének oltalma alatt nem érhet veszedelem.

Szombat (június 26.) *Kiálts és ujjongj, Sion lakója, mert nagy közöttetek Izrael Szentje!* Ézs 12,6 (Lk 19,37–38; Jn 1,19–38; ApCsel 13,26–43) Nemcsak ránézésre van különbség a turista és a zarándok között egy katedrálisban. A turista inkább vinni akar. Képeket készít, tárgyakat vásárol, kipipálja a bakancslistát. A katedrális nem áll vele szóba. A zarándok önmagát hozza. Lerogy az egyik padba. Ad magának időt. Engedi, hogy megszólítsák a színek, a hangok, az illatok, a szobrok és képek. A katedrális pedig megnyílik előtte. Elmondja, hogy azért épült ilyen nagyra, hogy az ember pontosan tudja, mekkora az Isten. Tudja azt, hogy Isten nagy, az ember kicsi. De az is egészen világossá lesz, hogy a nagyság befogadja a kicsiséget.

LELKIPÁSZTOR
EVANGÉLIKUS TEOLÓGIAI
SZAKFOLYÓIRAT

**KERESSE FOLYÓIRATAINKAT
A LUTHER KIADÓ KÖNYVESBOLTJÁBAN,
VAGY VÁSÁROLJA MEG ONLINE!**

credo
evangélikus folyóirat

KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK A BOLT.LUTHERKIADO.HU OLDALON.

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8–17 óra között.

bolt.lutherkiado.hu • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.

OLVASSON KÖNYVET NYÁRON!

Június 15-től július 14-ig **20%** kedvezménnyel kapható könyveinket keresse a **Luther Kiadó** könyvesboltjában és webáruházában!

www.lutherkiado.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8–17 óra között.

bolt.lutherkiado.hu • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518